

B. I. F.

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Błeniszewie

Greni Wygrenis

IN NOMINE SSMA. TRINITATIS
SPECVLVM PARVVM
RELIGIOSORVM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus
eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui metho-
do perveniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem Ordinis.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordinis.

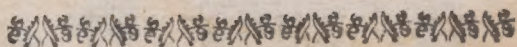
De studio Meditationis. *Ex P. M. F.*
NICOLAO Moscicensi Polono eiusdem Ord.

De formandis Novitiorum moribus
(vbi & alia) *Ex P. Ioanne Nys Antuer-*
piensi eiusdem Ordinis.

Labore F. FERDINANDI OHM,
alias IANVS ZÓWSKI, eiusdem
Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Cac: Typis Schedelianis, Anno Dñi, 1689.

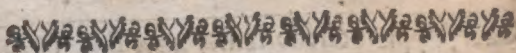
F A C V L T A S

reimprimendi.

Committimus A. R. P. M. F. Fer.
dinando Ianusowski, secundo,
huius Capituli nostri Diffinitori,
quatenus pro maiori Patrum ac
Fratrum præsertim juvenum utili-
tate & commodo, reimprimi faci-
at Librum, ferè iam extinctum &
propterea difficiliter acquisibilem,
cui Titulus.

Speculum Religiosorum.

Ex actis Capituli Provincialis
Provinciae Poloniae Ordinis Præ-
dicatorum, in Conventu Flo-
censi S. DOMINICI, die 19. A-
prilis. Anno restitutæ homini-
bus salutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI
CANTIO.
REGNI POLONIÆ
PATRONO.

in

Celeberrima
Vniuersitate Cracoviensi
Sacrae Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.

FR. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ.
in signum profundissimæ reuerentiæ
offert.

 Hristianorum obseruantia
conuenit, DEI Amicos,
eternâ beatitudine sum-
mo Bono vnitos. profundissimâ ve-
neratione colere. si sic Te Beatissi-
me Doctor, & Illustrissimum Vni-
uersi-

versitatis Cracouiensis decus, eadē
reuerentiā veneror, dum hoc Spec-
culi Religiosorum Opusculum ex
varijs Ordinis N. Auctoribus col-
lectum, tuo Nomini consecrandum
duco, vt sub tua tutela consistens,
perfectos Religiosorum faciat re-
presentare mores. Nec aberro hæc
enim debiti ordinis exigentia, San-
ctis Sancta consecranda. Et li-
cèt priora opuscula Prælati Eccle-
siæ consecrauerim, vt reimpressio-
nem Theologiæ Moralis P. M. Ni-
colai Moscicensis. Illustrissimo An-
tistiti Cracouiensi, item proprij la-
boris aliam Theologiam Moralem
Reuerendissimo Antonio Krzesimo-
wski Abbati Kopriunicensi, hoc O-
pusculum, utpote excellentius (ex-
cellentior enim viam ad perfecti-
onem

onem Christianam ostendit, dum non
solum praeceptorum, sed & consilio-
rum Evangelicorum observantiam
docet) Sancto est conservandum. Et
verè Sanctus es, Beatissime Doctor-
in quo ardentissima in Deum & pro-
ximum charitas, heroicis actibus.
(ut est propriarum vestium infa-
vorem pauperis spoliatio) notifica-
ta. verè Sanctus es, in quo Passio-
nis Dominicae, & dolorum sanctissi-
mae Virginis Matris, ferventissima
meditatio, obquam meruisti mira-
culosam allocutione recreari, in quo
profundissima humilitas, non enim
Doctoralibus honoribus, subtilita-
te intellectus, scientificam rerum no-
ticiam inflabaris. unde desiderans si-
turari contemptu, onerosas suscepi-
sti peregrinationes, ad sepulchrum

Domini semel, ad limina Apostolorum quater. Verè Sanctus es, in quo inaudita vitæ sincerit. non reperi-
ta à Latronibus, vltro elargiendo. Mortificationes, ut asperitas ieiunij. Ecclesiarū, tempore brumali, nudis pedibus, visitatio. Pro lecto, nuda humus assumpto, in S. Theologia Doctōratu, à carnibus abstinentia. invicta patientia, domesticas persecutiones, maledictiones, tolerando. indefessa Pastoralis cura animarum, exemplari vitā, lucrum. mirum indemones imperium. dum in forma hirundinis, circumvolantem infernalem bestiam, captam, interram prostrāsti. Loquantur alia, infirmi, varijs languoribus oppressi curati, obsessi liberati, mortui, resuscitati. Quæ omnia exprimunt singulare

gulare Dei seruitium, & hominem
sanctum.

Liceat prefato titulo (Sanctis
consecrata conlecranda) addere gra-
ti animi obligationem, fundatam in
affectu Doctissimorum Almae Acade-
miæ Professorum quibus ordinaria
& communis cura in defendendis
veridicis Doctores Angelici dogma-
tibus. Præstant id Doctissimi in
Sacra Theologia Magistri & Pro-
fessores, Adamus Opatowius, & Si-
mon Stanislaus Makowski Primus,
vniuersam ferè Sancti Thomæ sum-
mam, secundus, primam eiusdem
S. Doctores, partem, clarissimis il-
lustrant commentarijs. Adde, se-
cundi, amplissimum totius Philoso-
phiæ cursum, menti Doctores Ange-
lici accomodatum. Nec prætereun-
dum

dum dictam grati animi obligati-
onem, annuatim radicari, dum ad
declarandum indissolubilem, inter
Almam Academiam & Ordinem Præ-
dicatorum nexum, item ad expri-
mendam singularem, in doctrinam
D. Thomæ reuerentiam, recurren-
te Festiuitate, Orator Academicus
Sanctum Doctorem solemniter celebra-
panegyri. His ergo titulis, cum in-
te immediatè Beatissime Doctor, tū
in alio fundatis, tibi Religiosorū
Speculum, & me totum consecro.
Fac ut tuā apud Diuinam Maiesta-
tem intercessione, per illud, perfecti,
perficiantur adhuc non satisfacien-
tes obligationi tendendi ad perfecti-
onē, (de quorū ego numero) corri-
gatur. Cracoviæ in Conu. SS. Trin:
Ord: Præd. 10. Martij 1689.

Sic

Sic & Te
Beatissime Doctor.
Et in Te
Celeberrimam.

Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.

Fr. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

Ad beneuolū, tum huius, tum 1689.
impressi Opusculi, Lectorem.

Post reimpressam P. Magistri F.
NICOLAI Moscicensis, & ali-
am, proprio labore, luci porrectam,
Theologiam Moralem, *Speculum*
Religiosorum, à P. IOANNE Nys,
ex SS. Ordinis N. collectum Au-
thoribus, à P. EVSTACHIO Mayer
auctum, cui ex P. Magistro F. Ni-
COLAO Moscicensi, de studio Me-
ditationis, Opusculum, licentiâ Su-

periorum inferui, tibi benevole Lector, propono. Habes, in quo tuos contempleris mores, quos si difformes conspicias, corrige, ut conformeris, ne retro aspiciens, regno cælorum ineptus iudicaris.

Si in aliquo non quiescis, honorando sanctos & Doctos, ex quibus hæc desumpta, in bonum interpretare sensum. Quod & impressæ 1687. proprii laboris præstita Theologiæ. videbis L. 1. d. quindecimâ in fine conclusionis nonæ. quandam perplexitatem. Sed respice initium cōclusionis, ubi de grâvi necessitate sermo quam non facit dispositio rerum necessariarū ad actum, de quo ibi. Item L. secundo. d. septuagesimâ secundâ. Conclusionem decimam, videtur cuiusdam determinationi S. Congregationis contradici sed contradictio non est, si *ly eandem* accipias genericè, non specificè. Nec per eadem

dem, sed per diversa intendas lucrari indulgentiam plenariam, qualiter intelligenda conclusio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahe, obscuritas enim compendijs affinis, adæquatã non patitur explicationẽ vale, & dictis laboribus, pro bono animarũ, pretiosissimo Christi Domini Sanguine redemptarũ, utere.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Sic

Errata Corrige.

Fol. 26.	cucumerem	cucumerem.
Fol. 46.	si terra	sit terra.
Fol. 47.	quis,	quis.
Fol. 48.	indulisse,	indulisse.
Fol. 60.	Carthago,	Carthago.
Fol. 69.	nos vitij,	non vitij.
Fol. 73.	salatim,	solatium.
Fol. 103.		Dominus.
Fol. 104.		cognomento.
Fol. 108.	Quicunq;	Quicunq;
Fol. 135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

- Fol. 143. ad delicias, delicias.
Fol. 148 propter obedientiæ, propter
humilitatem obedientiæ,
Fol. 151. confert, eum fert.
Fol. 151. adinventum, adinvento,
Fol. 152. prigritia, pigritia,
Fol. 156. apperet, appareat.
Fol. 164. optanda, optandæ.
Fol. 191. truncarentur, truncaretur.
Fol. 200. divina, diutina,
Fol. 202. delicatarum, delicetorum.
Fol. 210. proprius, propius.
Fol. 211. quam iugi, quam in iugi,
Fol. 216. impediât, impedianr.
Fol. 221. dixit, dixi.
Fol. 224. potest, potes.
Fol. 230. rigidissimus, rigidissimus.
Fol. 243i flexio, flexo.
Fol. 245. ut prius petam veniam, L. cō-
versatio humana confirmat ut prius
petam veniam.
Fol. 256. aliquando si aliquando.
Fol. 257. Novitijs, Novitij.
Fol. 337. continuos, L. continuos.
Fol. 364. claustris, de claustris.

*Exordiamur à Doctrina Sanctissimi
Patris N. DOMINICI.*

EPISTOLA

*Sanctiss: P. Nostri DOMINICI,
AD FRATRES POLONOS.*

*Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuer-
sis Prioribus, & Conuentibus Ordi-
nis Predicatorum per Prouinci-
am Polonia constitutus.*

*Fr. DOMINICVS Seruus humilis in
consolatione S. SPIRITVS gau-
dium & salutem.*

Quotidiana, de omnium Vestrū
profectu, & salute solliciti & an-
nua vos exhortatione admonere
consueti, ecce iterum celebrato Ca-
pitulo Generali, quasi annum no-
stræ seruitutis tributum, Vestræ
charitati rependimus, charitatis
debitum in hoc exolventes, quod
quantò magis soluimus, plus debe-
mus. Itaq; Fratres mei desidera-
tissimi

tissimi ac dilectissimi, gaudium &
laetitia cordis mei, per Dei mis-
ericordiam obsecramus, ac per cha-
ritatem Sancti Spiritus contesta-
mur, ut inter mundanas varietates,
& fluctus feri maris, in quibus re-
proborum confusiones, ut cernitis
deprimuntur, vos qui ad Vitam
Religionis Dei aspirante gratiâ cō-
fugistis, confugistis ad portum cœ-
lestis Patriæ, inde continuis deside-
rijs, & indefessis laboribus contē-
datis. Intumescētes adversiratum
procellas & tentationum varias tē-
pestates magna fide calcantes, &
ad Christum potestati Maris do-
minantem, & motum fluctuum eius
mitigantem confidenter & alacri-
ter properantes festinate Charissimi
ingredi in requiem qui alios festi-
nare monetis. Estote vigilantes
qui alios ad vigilantiam excitatis.
Estote omni puritate & sanctitate
conspicui, qui fideles ad iustitiam o-
niam-

niam inuitatis. Calceati pedes in
præparationem Evangelij fraterna
charitate estote concordēs, humi-
litis & obedientiæ verò Dei Pa-
tris Filio Vos exhibete conformes,
vt Angelicum Vestræ Professionis
Officiū condignis actibus hono-
retis, qui in salutis humanæ officii
missi estis. Divinis aspectibus
In omni loco reverenter assistite, &
proximorum ædificationi fideliter
ministrete, vt ignito prædicationis
eloquio, & salutari in Confessio-
nibus consilio abundare possitis,
Scripturas divinitus inspiratas, &
legem Domini immaculatam con-
vertentem animas, audiendo, me-
ditando, scrutando lectemini, stu-
dio semper utilium insistentes, &
curiositatis dispendium evitantes.
Et quoniam linguam vestram, sa-
cratissimis Eloquijs consecratam,
debet exhibere Orationem charita-
tis, non officium vanitatis. Ser-
mo

mo Vester semper sit sale conditus,
vt det gratiam audientibus: &
resumpta censura silentijs, quæ tam
minùs reverenter & patenter à qui-
busdam Vestrum noscitur esse pro-
iecta, argentum Vestrum & au-
rum conflare, verbis vestris itate-
ram iustam facite, & frenos rectos
imponite ori Vestro. sit Vobis Ser-
mo viuus & efficax, omne vanum,
& non planum respuens, & lingua
placabilis lignum Vitæ, Verbum
sanctum & inreprehensibile, quod ad-
uersarius reueretur, quo adificen-
tur proximi, & gloria Dei dilate-
tur. Ferueat in cordibus Vestris
animarum lucrandarum zelus, ar-
dens & acutus, quem regat ratio,
dirigat discretio, temperet conuer-
satio mansueta. Et quoniam Vos
in eminentissima specula constitu-
tos oculi multorum respiciunt, &
à vobis magis exempla virtutum
requirunt, quam ornamenta ser-
monis;

monis; mittamus manus ad fortia,
digitis mirrham probatissimam di-
stillantes, vigorem in operibus, per-
seuerantiam in aduersitatibus exhi-
bentes, vt per patientiam & conso-
lationem scripturarum spe conce-
pta coelestium, secura mente con-
uiuium prægustemus in terris, quo
nobis est in æternitatis abundantia
perfruendum. Valete & vigeat Pa-
ternitas Vestra in Domino IESU
Christo, meq; inutilem Seruum
Vestrum Sacris habete Vestris Ora-
tionibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri
Ordinis Prædicatorum Pater Magi-
ster Thomas Maluenda ad Annum
m^occ^o lxxvi. Sanctissimi Patris Nostri Do-
MINICI folio mihi 336. qui subdit
ex Patre Magistro Bzovio. Anti-
quâ consuetudine Patrum Prouin-
ciæ Poloniæ diuina hæc Sanctissi-
mi Patris Nostri Epistola aureis lit-
teris exaranda in communi refectorio

RIO

rio singulis septimanis omnib⁹ Frat-
tribus præsentibus à Lectore men-
sæ die Dominico prælegebatur; vt
ad eam prælati, cæteriq; Fratres fa-
cili⁹ se cōponerēt, quo læpius auri-
bus eorundē inculcabatur cordiq;
talibus insculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HUMBERTI.

Eatus HUMBERTVS
de Romanis natione
Burgundus, nobili ge-
nere procreatus, post-
quam Parisijs studijs
operam dedisset, & liberales artes
docuisset, omnibus relictis, intrep-
ide ad vexillum S. DOMINICI con-
fugit, & strenuè militauit. In sy-
nodo generali trigesima tertia com-
muni

muni suffragio totius Ordinis V.
Magister Generalis electus est anno
1254. quo officio undecim annis val
de laudabiliter & magno zelo fun
ctus est. Qui postea in alia Synodo
generali anno 1263 raro humilitatis
exemplo, summā hanc præfecturam
dep[re]ssit, magis eligens subesse quā
præesse. Eadem animi submissione
oblatam sibi Patriarchatus Hiero
solymitani dignitatē à Nicolao III.
Pontifice Maximo respuit. Vir fu
it religione conspicuus: imo omniū
Religiosorum simulacrū Doctrina
quoq; clarissimus, quod opera testā
tur: cōplura siquidē scripta edidit,
tam Ordini nostro utilia, quam cæ
teris religiosam vitam ducere cupi
entibus proficua. Scripsit enim su
per Regulam Diui Augustini.

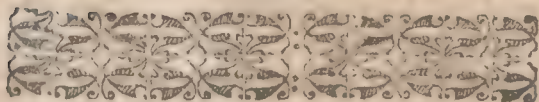
Item

*Item, De Eruditione Religiosorū,
De veris & falsis virtutibus,
De Prædicatione Crucis.*

De officio Ecclesie,

*De Officijs Ordinis; & præsens
opusculum De Tribus Votis Religi-
onis: & multa alia fructuosa & sa-
lutaria. Vnde patet quanto zelo ar-
serit, qui sic verbo & scripto omnes
inflammare & excitare ad pietatem,
Religionem & perfectionem studu-
it; & multo magis exemplo prælu-
cere 52. annis quibus in Religione
sanctissimè vixit. Qui anno 1276 in
Domino obdormiuit, in cænobia valenti-
nato. Cuius corpus asseritur ab oculatis
testibus adhuc integrum & incorruptum
remanere. Sicuti & corpus B. Henrici
Susonis Anno 1613. Vltra multorū ad-
miratione, planè incorruptū post ducē-
tos & 40. annos, repertum quoq; est.*

INDEX

I N D E X.

C A P I T V M

EXHORTATIONIS

ad tria Vota B.

HUMBERTI.

- D**E Voto Obedientia, Cap. 1.
Detestatio inobedientia. Cap. 2.
De his quæ vitiosam efficiunt. Cap. 3.
Qualis debet esse obedientia, Cap. 4.
Quòd obedientia debeat esse prompta, Cap. 5.
Quòd debeat esse deuota, Cap. 6.
Quòd debeat esse voluntaria. Cap. 7.
Quòd debeat esse simplex, Cap. 8.
Quòd debeat esse ordinata, Cap. 9.
Quod

I N D E X.

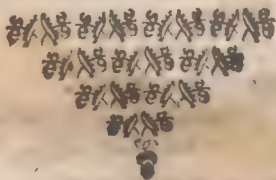
<u>Quòd</u> debeat esse iucunda,	Cap. 10.
<u>Quòd</u> debeat esse strenua.	Cap. 11.
<u>Quod</u> debeat esse universalis,	Cap. 12.
<u>Quòd</u> debeat esse perseverans,	Cap. 13.
<u>De Voto</u> Paupertatis,	Cap. 14.
Commendatio voluntaria paupertatis.	Cap. 15.
<u>De</u> his qua eam vitiosam efficiunt.	Cap. 16.
<u>Quales</u> esse debeant amatores pauper- tatis.	Cap. 17.
Detestatio proprietatis,	Cap. 18.
<u>De</u> utilitate voluntaria paupertatis.	Cap. 19.
<u>De Voto</u> Castitatis,	Cap. 20.
<u>Quanta</u> sit Castitas,	Cap. 21.
<u>De</u> tribus modis incontinentia.	Cap. 22.
<u>De</u> cogitatione mala,	Cap. 23.
<u>De</u> Delectatione morosa,	Cap. 24.
<u>De</u> consensu Venereo,	Cap. 25.
<u>Quales</u> debeant esse viri continentes,	Cap. 26.
<u>De</u> cir	

I N D E X.

<i>De circumſtantijs Luxuria,</i>	<i>Cap. 27.</i>
<i>De viſu incauto,</i>	<i>Cap. 28.</i>
<i>De contactibus impudicis.</i>	<i>Cap. 29.</i>
<i>De amplexibus & osculis.</i>	<i>Cap. 30.</i>
<i>De remedijs Luxuria,</i>	<i>Cap. 31.</i>
<i>De reſtentijs Luxuria,</i>	<i>Cap. 32.</i>
<i>De Humilitate,</i>	<i>Cap. 33.</i>
<i>Quibus humilitas acquiratur,</i>	<i>Cap. 34.</i>
<i>De ſignis humilitatis,</i>	<i>Cap. 35.</i>
<i>De laudibus humilitatis,</i>	<i>Cap. 36.</i>
<i>Quantopere humilitas ſit appetenda.</i>	<i>Cap. 37.</i>
<i>De nocumentis Superbia,</i>	<i>Cap. 38.</i>
<i>De conſervatione humilitatis.</i>	<i>Cap. 39.</i>
<i>De Patientia.</i>	<i>Cap. 40.</i>
<i>De laudibus Patientia.</i>	<i>Cap. 41.</i>
<i>Quenam vera patientia.</i>	<i>Cap. 42.</i>
<i>De malis impatientia.</i>	<i>Cap. 43.</i>
<i>De diverſi generis Patientia,</i>	<i>Cap. 44.</i>
<i>Quibus modis acquiratur,</i>	<i>Cap. 45.</i>
<i>De ordinatione hominis quoad Deum.</i>	<i>Cap. 46.</i>
<i>De ordinatione hominis quoad ſeipſum.</i>	

I N D E X.

<i>psum.</i>	Cap. 47.
<i>De ordinatione hominis quo ad prexi-</i>	Cap. 48.
<i>mum.</i>	Cap. 49.
<i>De spectantibus ad Prælatos.</i>	Cap. 50.
<i>De mortificatione affectuum.</i>	Cap. 51.
<i>De refrenatione lingue.</i>	Cap. 52.
<i>De exercitio bonorum operū,</i>	Cap. 53.
<i>De exercitio virtutum,</i>	Cap. 54.
<i>De Temperantia in cibo & potu,</i>	Cap. 55.
<i>De venialibus vitandis,</i>	Cap. 56.
<i>Conclusio Exhortationis,</i>	

EXHOR.

EXHORTATIO B. HUMBERTI

V. GENERALIS MAGISTRI.
Ordinis Prædicatorum.

DE TRIBVS VOTIS
*Essentialibus Religionis, ali.
isq; virtutibus eis annexis.*

Quam scripsit ad singulas
Provincias totius Ordinis.

PRÆFATIO AVCTORIS.

ILlus gratiæ & cohæ-
redibus gloriæ, fratri-
bus charissimis de Or-
dine Prædicatorum universis, Fra-
ter Humbertus eiusdem Ordinis
Magister & servus, vitam duce-
re Deo gratam, sibi fructuo-
sam, Angelis iucundam, dæmo-
nibus terribilem, hominibus e-
A xem-

2 SPEC. PARVUM

xemplarem. Nulla sunt omnino reputanda, dilectissimi, quæ divinæ laudi non militant, vel honori. Inde est quod officij necessitate ac fraterna charitate compellimur, nunc scribendo, nunc monendo sæpius inculcare, quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cum pateat quod secundum affectivam & intellectivam vires geminas sit animæ perfectio bipartita, virtus videlicet & scientia, decet his nimirum virum ordinari Evangelicum, ut per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per secundum luceat. Per primum potens sit in opere, per reliquum in sermone; illius exemplo qui *cepit facere & docere*. Denique præsentem epistolam dignam duximus charitati vestræ scribere quæ vos instruat & moneat ad regularis observantiæ disciplinam.

igitur

Act. 1.

RELIGIOSORVM 3

igitur ab Obedientia, quæ una est de substantialibus Religionis, nostrum principium inchoamus. ad laudem & gloriam illius; qui est origo omnium bonorum & finis, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendatio Obedientia.

Diligenti studio satagamus, fratres charissimi, virtutum exercitijs insistere, quibus Christo conformemur, & ad perfectionis semitam informemur. Et quis ambigat Obedientiam talem esse? Hanc enim Salvator noster in tantum amplectitur, ut usque ad mortem factus Patri obediens, crucis supplicio condemnatur. Per hanc multarum gentium Pater Abraham, terram suam egreditur, & usque ad immolationem filij quæ habuit charissimum inclinatur. Per hanc

*Exemplū
obediētia
Christus
Dominus
Abrahā.
Philipi 2.
Genesis 22
Iosue.
Num: 13.
Exodi 17.
Sine obe-
dientia
religiosus
non potest
saluari.*

4 SPEC. PARVVM

Iosue terram promissionis inva-
sit, & hostes gladio suo stravit.
Monemus igitur & hortamur in
Domino, ut Obedientiæ bonum
eo servemus sollicitius, quanto
sine illo regularibus non est salus.
scientes certissimè, quòd accepta
est multum apud omnipotentem
Obedientia, qua pro Christo no-
bilissimum quid in anima capti-
vatur, libertas videlicet volunta-
tis. Quare dignum est & iustum,
ut quanto quis arctius per obedi-
entiam nunc stringitur, tanto
postmodum gloriosius in cælesti-
bus elevetur. Hoc ipsum certè
In VIII PP nobis innuit exemplum illud quo
scribitur, quòd cùm fratri cuidam
quatuor ostensi fuissent ordines
bonorum, eum tamen qui serva-
vit obedientiam, summum vidit.

CAPVT II.

DETESTATIO

Inobedientia.

In

RELIGIOSORVM. 3

IN contrarium autem valde detestabilis Inobedientia dignoscitur: quæ idololatriæ sceleri comparatur. Per hanc spirituale furtum committitur, vel rapina. Nam si occultè obedientiæ contrariamur, furtum est; si manifestè, rapina: quia in utroq; rem alienam invito domino contrafactamus. Voluntatē enim quam Christo reliquimus, contra iustitiam usurpamus. Non igitur immeritò Pater noster Adam immortalitate spoliatur & innocentia, ac de Paradisi amœnitate eiectus: in hanc vallem miseriæ relegatur. Per quæ apertè criminis huius enormitas declaratur.

*1. Reg. 15
Inobediē-
tia quod-
dam fur-
tū Gra-
pina.*

*Quare A-
dam eie-
ctus de
Paradiso*

CAPVT III.

DE ILLIS QUÆ VITI- ANT Obedientiam.

Sicut multa sunt quæ reddunt Obedientiam commendabilem, sic sunt plura quæ faciunt i-

A 3

plam

o SPEC: PARVVM

psam viciosam. Sunt enim nonnulli, qui ut citius absolvantur male exercent officia sibi iniuncta. In alijs verò reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod placet facere non formidant. Alij iubente Prælato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, ut Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel non posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirantur: alij
per

RELIGIOSORVM 7

perficiunt, sed cum murmure & non voluntariè, sed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, sed hoc triste vel nimis tardè Sū: *Tu. 1. 10.* & quidam qui quod volunt obtinent minis vel precibus importu *res com munisatis* nis, & si quando negatur eis licentia, domum commovent & se ipsos. Hi omnes si veram obedientiam adverterent, in sua conscientia de prædictis se graviter accusarent. Sed heu sunt nonnulli qui *colant culicem, & camelum* *Matth: 23.* glutunt: qui parvas negligentias in se puniunt, & maiores non advertunt: quali statum hunc periculosum minimè recognoscant. Tales autem si amatores puri cordis essent, non tam malum actum, quàm malum statum corrigere laborarent.

CAPVT IV.

QUALIS ESSE DEBET

Obedientia

A 4

Vt

8 SPEC. PARVVM

*Qualiter
obediēti.*

VT autem obedientia vera sit
DEO acceptabilis, studere
habere 1. promptam sine dila-
tione, 2. devotam sine dedigna-
tione. 3. voluntariam sine contra-
dictione, 4. simplicem sine discus-
sione. 5. ordinatam sine deviatione,
6. jucundam sine turbatione,
7. strenuam sine pusillanimitate,
8. universalem sine exceptione,
9. perseverantem sine cessatione.

CAPVT V. OBEDIENTIA SIT

prompta

Bonus itaque frater adeò sit
paratus & non turbatus, ut
inveniat ad obedientiam sem-
per promptus. Quapropter di-
lectissimi, sicut sicut aurum ducti-
le, & quasi virga flexibilis, quæ re-
ctificatur ad libitum artificis vel
curvatur. Sitis sicut rotæ volu-
cris, quæ secundum impetum spi-
ritus movebantur. Sitis ut jumen-
tum

RELIGIOSORVM 9

rum apud Deum, cuius dorso quolibet indifferenter impendantur. *Psalmi 72°*

Certe syllaba indifferens, multum est grata versificatoribus, quia *Promptus*
poni poterit in omni loco: sic & *obediens*
promptus frater ad obedientiam *Deo & ho-*
Deo gratus est & hominibus, quia *minibus*
nihil respuit iniunctorum. Legi- *gratus.*
tis charissimi, quod stellæ vocatæ *Iobi 28.*

dixerunt, Assumus. Per quod apertè datur intelligi, quàm conjuncta debent esse vox iubentis, & operatio exequentis. Talis il *Hier: in*
le bonus Marcus extitit, qui vo- *Vitis pp^a*

catus, imperfecta dimissa litera quam inceperat statim venit. Sed è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix moventur: de quibus ait Sapiens:

Qui transfert lapides, affligetur in Eccl 10°

en. Cùm enim Prælati ponere quosdam in obedientiæ bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientiæ *Rebellei*
promptitudinem, animemur per *fati,*

As

ex-

10 SPEC. PARVVM
gans & af
fligant
Superio.
res.
exemplum. Nautæ enim impe-
ranti in mari, nulla dilatione dif-
fertur executio. Iniungitur nobis
aliquid, & inobedientes erimus
Prælati? Pudet quòd servi nostri
conducti pro parvo precio pro-
niores sint ad peragenda gravia,
quàm sumus nos Prælati nostris
pro gloria sempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DE- vota, & sine dedignatione.

Sit post hæc devota Obedien-
tia vestra, fratres. Ea nam-
que devotione suscipiendum est
quod iniungitur, ac si Dominus
præcepisset. Non enim homini,
sed in homine certissimè Deo o-
bedimus. Dubium namque non
est quin acceptum offeratis sacri-
ficium Redemptori, dum propter
ipsum alienæ vos subditis volun-
tati. Utinam simus, fratres, obe-

RELIGIOSORVM II

obedientiam cum Christo crucifixi: ut sicut ille membra clavis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captivata. Scientes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo devotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic mactatur in holocaustum omnipotenti Deo voluntas propria, sed ibi caro tantummodo aliena. In *In quibus* jejunijs & orationibus & vigilijs *præcellimus homi-* possunt nobis æquari sæculares: *nes sacra-* quos quia in abdicatione propri- *lares-* etatis & obedientia præcellimus, *Mat: 19.* eos judicaturi cum Christo in extremo judicio præcedemus. Unde summopere cavendum est, ne in his duobus etiam in minimo claudicemus.

12 SPEC. PARVVM
CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VO-
luntaria sine contradictione.

Voluntaria quoque sit Obe-
dientia. quæ non virga vel
calcaribus indigeat, sed move-
atur sibilo dulcori. Multum
enim laudabilis est obedientia,
quæ præceptum servat, laudabi-
lior quæ consilijs & admonitio-
nibus obtemperat, sed omni lau-
de dignissima quæ præcipientis
animo se conformat. Sed sunt
nonnulli, qui potius à maioribus
sua volunt audire placita, ut pla-
ceant audita: qui Prælatum sibi,
non se illi cupiunt obaudire. Isti
non magistrum gentium dicentē:
Actori 9. Domine quid me vñ facere, sed ex-
Duplex O. cum cui dixit Dominus, Quid vñ
bedientia necessita- ut faciam tibi, satagunt imitari.
in Cha Patet esse, fratres mei, duplicem
titia in. obedientiam: aliam quidem ne-
cessitatis, & aliam charitatis. Illa

præ-

RELIGIOSORVM 13

præceptum respicit, hæc consilij
& admonitionibus acquiescit. Il-
la necessitate quadā arctatur, hæc
charitatis amplitudine dilatatur.
Illa per coactionem est fervorum,
hæc per libertatem spiritus, filio-
rum. Et istam utique tanto ma-
gis acceptam, quanto minus de-
bitam esse constat.

CAPVT VIII:

OBEDIENTIA SIT SIM-
plex, sine discussione.

IAm simplex sit etiam Obedi-
entia vestra, fratres, ut iniuncta
sine discussione facientes, iudice-
tis de vestro nec nimium vos ha-
bere. Nam quisquis intentio-
nem præcipientis iudicat, bellum
intrinsecus parat. Per hoc enim
quòd causas mandatorum, quas
ignorat, discutit, in laberinthum
erroneum se ponit. Certè per
hoc, Obedientiæ bonum minus
purum efficitur, cùm quis Præla-

14 SPEC. PARVVM

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etſi Præſatus interdum minùs utilia noſtro iudicio jubet, movere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille ſi erraverit ſic jubendo, nequaquam vos deviabitis ſeniorum mandatum.

Hier: in (niſi contra Deum quid præcipi-
Viti PP. at) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non ſunt utilia monaſterijs, tamen ſemper u-

illuſtre utilia erunt vobis. Quid enim pro-
xemplum fuit, quòd quidam Patrum virgam

Obedientiæ aridam longo tempore juſſus rigavit, niſi quòd in terra conualeſcens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonſtravit? Obedientiæ ſanè veſtigium in hoc eſt ut quaſi ſtultum ſe quis faciat in hoc mundo, nihil diſcernens, nihil dijudicans ex his quæ fuerint imperata, ſed cum omni ſimplicitate & fide illud utile, illud ſapiens eſſe iudicans, quod ſibi lex Dei vel

RELIGIOSORVM is
examen Superioris indixerit. Et
verè si per hunc modum evacua-
ti fuerimus spiritu proprio, reple-
bimur non immerito tunc divi-
no. Attendite quod in tantum
omnis creatura suo obedit Crea-
tori sine discussione ut de illo fa-
ciat quidquid placuerit suæ maie-
statì. Per quod manifestè instru-
imur, ut simpliciter iussa facien-
tes, nequaquam Superioribus no-
stris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.
OBEDIENTIA SIT
ordinata.

Oportet nihilominus ordina-
tam esse obedientiam, ne si
ordo eius perverteretur obedi-
entiæ quoque opus per consequens
depravaretur. Vnde confide-
randum est, quod sicut ratio no-
stra debet subdita esse Creatori,
sic voluntas obediat rationi, at-
que

16 SPEC. PARVVM

que sensualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati sensualitas, vel rationi voluntas, aut Creatori ratio; debitæ subiectionis in anima perit ordo, & tunc iusto iudicio nobis ab inferiori nostro resistitur, cum à nobis nostris Superioribus nonparetur. Ordo quoque obedientiæ, considerata Prælatorum differentia tenendus est, ut maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælati contraria præcipientibus, acquiescendum modis omnibus est maiori. Vnde cum Deus supremus Prælatus sit, contemnenda sunt prorsus mandata hominum: quando quicquam præcipitur contra Deum. Oportet enim, (ut ait B. Petrus) Deo magis obedire quam hominibus. Patet igitur quòd nunquam sunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona sint rationabiliter omittenda.

Deo semper præ omnibus obediendum. Act.

RELIGIOSORVM 17

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cum ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientie meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IV.

cunda sine turbatione.

Post hoc sciendum est, quod nequaquam ex tristitia aut necessitate sit quod iniungitur faciendum. Iucunda enim Obedientia Prælatus ipsum iubentem lætificat, Obedientie laborem alleviat, securitatem quoque conscientie præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat. Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctione S. Spi-

2. Cori 9.
Lata Obedientia.

Mat. 27.
Simile.

ritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit. quisquis onus quod imponitur corde renuit, vel signo quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex desiderio etiam suscipiunt laboriosa, dummodo sint placita. Alij cum gravitate etiam facilia suscipiunt, quia iussi sunt. Istud fieri persuasione diaboli certum est, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum esse constat: & aliud nobis offerre sagittat gaudiosum, quod salutem nostram minus prospicit fructuosum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET

esse sine pusillanimitate.

Non enim levia sed ardua propter Obedientiam sunt agenda. Est enim obedientia pretiosa cum obtemperatur in placitis, non tamen quia placita sed quia iniuncta. Pretiosior verò
super

RELIGIOSORVM 19

super aurum & topazion, cū o-
 beditur in contrarijs: in quibus
 licet interdum sensualitas remur-
 muret, erit tamen ratio semper *In arduis*
 prompta exemplo Christi, qui *& contra*
 quamquam calicem passionis à se *rijs obedi-*
 transferri peteret, voluntatem ta- *entia pra-*
 men suam Patris subiecit volun- *stantior*
 tati. In obedientia, fratres mei, *magisque*
 multum valet ad efficaciam me- *meritoria*
 rendi, difficultas operis cum prō- *Mat. 26.*
 pitudine voluntatis. Quando
 per claustralem vitam religioni
 iungimur, mundo morimur, &
 terrenis actibus quodammodo se-
 pelimur. Quare nostras per obe-
 dientiam voluntates quotidie mor-
 tificemus, ut illi qui pro nobis
 pretiosum sanguinem suum fu-
 dit, semper vivere valeamus.
 Nunquam igitur ad iussū ser- *In volunt-*
 monis respondere praelumatis *tariorum*
 Non possumus, aut Nescimus: cū *verbū ex-*
 pares imò etiam infirmiores vo- *cusationis*
 bis aggressos per obedientiae bo-

20 SPEC. PARVVM

num etiam impossibilia secundum humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria sazum movit. Ex his colligere poteritis, quod obedientiae discretio est, ut sit aliququaliter indiscreta, ut ea pro bono quis aggrediatur obedientiae, quae interdum videntur carere secundum Dei sapientiam ratione. Hinc est quod *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quae se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiae curvat etiam in adversa.

*Exemplū
ex vita
Patrum.*

2ron. 21.

CAPVT XII. OBEDIENTIA SIT SINE exceptione.

Nec

RELIGIOSORVM 21

Nec semel tantum debet quis-
 que facere quod iubetur,
 sed semper & in omnibus obedi-
 re. Sed dicunt in corde suo de-
 sidentes & rebelles, Videmus quod *In Columna-
 riorum
 excusatio*
 hi qui ad obedientiam sunt diffi-
 ciles, ab oneribus sunt liberi, ab
 officijs sunt securi. Ipsis enim u-
 bi que defertur & parcitur, cum
 illi qui per omnia parentes se ex-
 hibent, nunc officijs, nunc labo-
 ribus incessabiliter onerentur.
 Quis ergo posset omnia, inquit,
 quae mandantur custodire? Sane
 si cordis oculum aperimus, aper-
 te considerare possumus, quod
 illis pro eo quod eis parcitur est
 dolendum, & istis quia sibi non
 parcitur est gaudendum. Quod
 enim interdum parcitur rebelli-
 bus, vitio suo deputent, non vir-
 tuti. Sic namque istud, ne peior
 scissura fiat, & concutiat cala-
 mus; cum quassatur. Sed Deus *Mat: 19;*
 non praecepit dari libellum repu-
 dij.

22 SPEC. PARVVM

Isa: 42.

Deut. 24

Marc: 10

*Omnes
quodam
modo te-
nentur o-
bedire
sed magis
Religiosi.*

dij, sed permittit. Exultent autem isti qui oneribus pręgravantur: quia dum multiplicantur super eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per consequens pręmiorum. Ocium insuper eisdem tollitur, peccatorum pœna minuitur, & tentationum occasio removetur. Sciendum tamen, quòd licet omnes homines Obedientia stringantur alicquali, huic tamen propter Votum Regulares sunt amplius obligati. Nam Patrifamilias obediendum est in bona domus suę ordinatione, Regibus in reipublicę gubernatione, Plebanis in divinorum pręceptorum expositione, & Sacramentorum administratione, Prælatis Ordinum in disciplinæ observatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & custodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligastis spiritualiter nec ali-

RELIGIOSORVM 23

aliquid exceperitis, exemplum
Psalmistæ sequamini, dicentis. *Ad Psal: 118.*
omnia mandata tua dirigebar.

CAPVT XIII. OBEDIENTIA SIT

perseverans

Vestra sit denique obedi-
tia perseverans. Cùm enim
professionem facitis, usque ad
mortem vos obedituros in po-
sterum obligatis. Quia ergo exi-
tus, & non principium acta pro-
bat, felici iucunditate perpetuò
coronandus, usque in finem obe-
dientiam non relinquat. Cui er-
go placet ut sibi veritas promissa
solvat, ipse quoq; quæ promissit
finaliter non omitat. *Qui enim Mat: 10.*
Ec 24.
(secundùm Christi sententiam)
perseveraverit usque in finem, hic cer-
tissimè salvus erit. à memoria
quoque vestra non excidat quod
qui in vno præcepto senioris of-
fendit præcedentes observantias o-
mnes perdit. *Iacob: 2.*

Ca-

24 SPEC. PARVVM

CAPVT XIV.

DE VOTO PAUPER-
TATIS & abdicatione Proprietatis,

Erant illi omnia cōmunia AB. 4.
AD aliam observantiam regularem manum mittimus, ut qualiter sine proprio debeat vivere doceamus. Igitur ex Ecclesie primitivæ perfectione discere poteritis, quod habere cuncta communia debeat. Creaturæ idipsum nobis indicant quæ communicando quod habent, invicem se se donant. Mutuò quoque sibi serviunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VO-

luntaria Paupertatis.

ABdicationem rerum Christus suo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobis mori-

RELIGIOSORVM 25

moriens legavit; Scriptura quoque sacra figuris idem multiplicibus demonstraui. Nam crucifigendus Christus vestibus suis spoliatur, per quod nobis, quàm nudos esse oporteat omni proprietate, declaratur. Ipse quoque non habuit ubi caput suum (sicut asseruit) reclinaret. Sanctus *Triā nobis*
etiam Dominicus legavit nobis *à B. P. nostro Domi-*
migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam *nico mori-*
paupertatem. Idipsum exemplo *ente singu-*
suo tradidit idem Pater, qui pauper erat *lariter cō-*
per erat pecunia, sed dives erat *mendata*
vita pura. Denique legitur, quod *Apoc: 12.*
mulieris amictæ sole pedibus luna supponitur, per quod calcanda nobis esse cuncta mutabilia demonstratur.

CAPVT XVI.

ABDICATIO PROPRIETATIS, modū multū viciatur.

Et

E

Sed

Sed heu sunt aliqui qui bonum
 paupertatis viciant, nunc pos-
 sidendi desiderijs, nunc verbis
 inordinatè prolatis, nunc etiam
 factis in virtutis huius præiudi-
 cium demonstratis. Nonnulli
 sunt etenim, qui ad ea quæ pro-
 fitendo contemplerant, accensis
 appetitibus nunc anhelant, obliti
 quòd apud ponderatorem sum-
 mum, ipsa perversa voluntas,
 priùs etiam quàm ad actum pro-
 deat, condemnatur. E contra
 quia quidam Patrum rapere ci-
 cummerem concupivit, in sole a-
 criter se afflixit, ut vexatio talis
 intellectum sibi tribueret, & sic
 malum desiderium in se tempe-
 raret. Hi verò qui divitias, quas
 foris habere non poterant, nunc
 affectant si veri discipuli Christi
 essent, per angustam portam, que
 ducit ad vitam, exonerati ab omni
 impedimento, intrare sollicitè la-
 borarent. Invenimus etiam inter-
 dum

RELIGIOSORVM 27

dum, quosdam in quibusdam re- *Signa pro*
bus adeo delectari, ut nec ad con- *prolatu.*
cedendum fratri petenti velint
aliquatenus inclinari. Alij qua-
ternos vel res alias nituntur è fra-
trum aspectu abscondere, ne pos-
sint petentibus non negare. Qui-
bus potius contemnenda essent
hæc transitoria, & fraternæ cha-
ritati omnia postponenda. Tudet
autem dicere, quod nonnunquam
pro vilissimis rebus accendimur:
ut si quis vel digito contrectare
præsumat, tam indignatione cor-
dis contra ipsum, quàm verbo-
rum insolentia moveamur. Inve-
niuntur & alij, qui sic dicunt. Ni-
si mihi detur licentia hoc vel il-
lud habendi, nequaquam domum
de talibus de cætero promovebo.
Sunt & alij qui se tales exhibent,
ut Prælatus eis quæ habent aufer-
re non audeat, vel quod ad tem-
pus concedant iniungere non
præsumat, & si abstulerit quic-

Notat

quam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus sibi vendicant, proprietarios quodammodo se demonstrent. Pro his enim nequaquam sibi turbationem assument, nisi res illas pro quibus moventur ad se pertinere aequaliter iudicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios sine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam sibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excusabiles non existunt. Alii dum dare, vel accipere volunt quod desiderant, insidiosè Prælati sui absentiam expectant, ut à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Isti quidem apud homines forinsecus excusari poterunt, sed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas loqui-

RELIGIOSORVM 29

quitur, Perfectionis semitam derelinquunt. Quidam etiam comestibilia vel potabilia sibi missa, vel soli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet distribuere, nec fratres alios, secundum dispensationem eorum quorum inter est, participes volunt esse. Sicut & alij quibus auctoritas est credita, qui monasterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire sinunt, aut superflue res expendunt, qui nonnunquam circa curam sui reperiuntur prodigi, sed quoad alios satis parci. Hi si certè adverterent, quòd elemosynæ sunt pauperum quibus vivunt, eas cum magna timoris & reverentiæ providentia æqualiter dispensarent.

CAPVT XVII.

VERÆ PAUPERTATIS

amatores quales esse debeant.

Signa So-
luntaria
pauper
satio.

V Eri autem paupertatis amores sine licentia nihil accipiant, nec dent, vel habeant, neque celent, vel mutuent, neque furentur. Quamvis enim necessaria nobis habere liceat in communi, nullus tamen quicquam habeat in speciali. Ecce Pater noster Augustinus tantæ paupertatis fuit, quod testamentum nec moriens fecit ullum. Et sicut proprium non licet habere claustrali, sic & operari studeat in communi. Sciendum est autem, quod Religiosis quædam postponenda sunt actu pariter & affectu: ut proprietas rerum qua se privaverant. Quædam affectu sed non actu: ut interdum est per activam vitam dispensatio temporalium. Quædam actu sed non affectu, sicut pro bono Obedientiæ quandoque intermittitur contemplatio supernorum. Sed heu videmus multos bonum paupertatis appe-

RELIGIOSORVM 31

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere.

Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cum eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur.

Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsos ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos

& nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestiendos deinceps & alendos.

Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsentì, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine

licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Præ-

lati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fra-

ternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter

expendatis.

32 SPEC. PARVVM
CAPVT XVIII.
DETESTATIO PRO-
prietatū.

O Stendunt proprietarij se va-
cuos esse Dei gratia, qui
contra professionem suam sata-
tagunt possidere aliena. Mala
compensatio quæ bursam ditat,
& animam Deo privat. In quan-
tum enim religiosus arcam oner-
at rerum proprietate, in tantum
conscientiam gravat egestate. In

Exemplū Dialogorum libro legimus, quen-
ex D Gre dam religiosum paucos denarios
gorio. abscondisse, cuius sepultura ex-
Quam e. tra cor niterium quidem facta ma-
norme de- ledictionem, pro benedictione
littū pro- scitur habuisse, in qua fuit di-
prietatū ctum: *Pecunia tua tecum sit in per-*
in Religi- ditionem, positis denarijs apud i-
osis. ipsum. Tales si discedant in pæni-
tentes, peiores sunt inferno, qui
moriente Christo restituit aliena.
Isti pro re transitoria pretio-
sum

RELIGIOSORVM 33

sum pignus obligant, quia pro talibus animam suam damnant, & se gaudijs cæli privant. Vnde frater qui se & sua, Christum secuturus, reliquit, & de his se postmodum vitiôsè intromittit: iste talis se insipientem ostendit, quia molam almariam de collo amotam resumit, & in spinas quas evaserat se proijcit, ac luto quo extractus fuerat se immergit. *Iste 2. Petri 2
velut canis revertitur ad vomitum, Luci 9°
& retro respiciens, mittendo manum ad aratrum, perficit curvum sulcum.* Talis, inquam, si uxorem Loth in statuam salis conversam attenderet, ad ea respicere quæ reliquit minimè festinaret. Minus enim sapiens est, qui alijs divitias congregat, sed de propria inopia nihil curat. Sic etiam qui contra professionem suam res sibi colligit, & per defectum spiritualium fame perit. Per hoc quoque quod sua pretiosiora seipso

34 SPEC. PARVVM

*Pulchra
similia ad
ostenden
dam insi-
piensiam
et ineptia
proprietat
riorum.
Coloi 3.*

æstimat, gradum & ordinem dili-
gendorum aut negligit, aut igno-
rat. Ille cùm sit mundo mortu-
us, fame mori formidat; cùm de
compedibus sit solutus, iteratò se
illaqueat; cum sit in naui, haurit
aquam ut se mergat; cùm sit in ae-
re sal spargit, ne fructus gratiæ
sibi crescat. Bene talis dici potest
idololatra, quia fiduciam habet
in pecunia, quæ earum rerum nu-
mero, quæ perfectè iuvare neque-
unt, est habenda. O quàm iniu-
stè omnia hæc ponderat, qui post-
modum pro paucis denarijs Chri-
stum perdit. Imò talis interdum
flagitium Iudææ superat, quia ille
nonnunquam pro uno solido se
damnat, ille autem venditurus
Dominum, triginta eum denarijs
æstimabat. Naturæ ordinem hic
pervertit, quia terram super omnia
diligat, quam inter elementa crea-
tor rerum infimam ordinavit. Tu
igitur, frater, si currere ad cælum
expe-

RELIGIOSORVM. 35

expeditè satagis, nequaquam ad
prementer sarcinas hectaris.

CAPVT XIX.

DE VTILITATE

paupertatū.

Sufficiat autem vobis, fratres
Scharissimi, paupertas: abo-
minetur anima vestra transitori-
as substantias, quia Christo vo-
biscum manente divites nimis e-
ritis nihil temporalium haben-
tes, & sine illo pauperes eritis &
egeni, cunctas etiam divitias mun-
di obtinentes. Ille ergo videtur
vester thesaurus, qui solus deside-
ria animæ replere poterit: & sine
illo est vacua omnis creatura.
Quare si paupertatem esuritis, si
sititis, si nudi estis, si sustinetis in-
commoda, ille vobis solus suffi-
ciat, cuius dulcedinis magnifi-
centia, omnia mundi commoda
propter se dimissa incomparabi-
liter recompenlat. Attendite, fra-
tres,

Nota

36 SPEC. PARVVM

tres, quòd sicut securum pauper transitum per latrones facit, sic & monachus nihil habens cùm decedit, diaboli securus transit laqueos & evadit. Elementa levissima sursum tendunt: sic & fratres qui se omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum *Luci 16.* nobis horum est pauper Lazarus, qui fuit tandem ministerio Angelico in sinum Abrahamæ deportatus.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

*Encomia
Castitatis*

Amplèctenda est post hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Castitas, quæ divinæ visioni nos aptat, quæ naturam superat, & Angelicis spiritibus nos conformat. Hæc est inquam, quæ fidelem animam sponsam Christi efficit, & sequētes agnum, canticum instruit, & Deo proximum facit. Talibus in hæc reatis nuptijs, ubi thesaurus est

RELIGIOSORVM 37

est cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas sempiterna. O quàm regales sunt illæ nuptiæ, ubi anima Christo per amorem iungitur, ubi læva eius imbecillitatem nostram adiuuans, non immeritò sub capite nostro ponitur, & dextera ipsius nos in præmio amplexatur, *Cant: 2.*

CAPVT XXI.

QVANTASIT

Castitas.

Castitas vestimentum est nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis summi. *2. Regum 10. Es 11. Par: 19.* Hoc byssino indumento Religiosi qui spoliati fuerint, non parum confundentur: Videte quomodo confusi sint valde servi David, quibus vestes vsque ad nates proscindebantur; quia confusi nimis erunt apud Altissimum, qui nunc tegumenro continentia spoliantur. *Ambr:* Omni laude dignum

33 SPEC. PARVVM

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter spinas esse, & spinarum aculeos non sentire. Salamandra sunt tales similes, quæ in igne non comburitur, & pisci qui aqua circumdatur & non submergitur, & grano quod nec inter zizania suffocatur. Isti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum est de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII. DE TRIBVS MODIS IN- continentia.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel consensu circa idem vicium elaborant. Huius figuram nobis evidenter sacra Scriptura innuit, cum in primorum parentum peccato, sermo: *Gen 3* pentem, mulierem atque virum lit-

RELIGIOSORVM 39

literaliter introducitur. Sit itaque
Cor nostrum per castimoniam *Canti 2.*
thronus eburneus, sit lectus flo-
ridus, sit fons clarus, sit hortus
conclusus, amœnus paradisus, ar-
ca intrinsecus deaurata, & virtu-
tum delectabilis apotheca.

CAPVT XXIII.

DE COGITATIONE

mala.

Primò igitur super corda ve-
stra, fratres mei charissimi,
Christum ponere sicut signacu-
lum satagite, & ne valetur ad i-
nania prohibete. Cor enim ce-
ræ simile dicitur, quæ per impres-
sionem sigillo quolibet figuratur.
Quare pulchris imaginibus men-
tes vestras imprimite, ac sic eas
æterna gloria decorate. Studea-
mus igitur pigmenta bonarum
cogitationum in ignem desiderii-
orum nostrorum mittere, quò
valeamus sancti amoris incenso

in

40 SPEC. PARVVM

in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est. & secundum materiam quam imponimus, vel sctorem vel boni odoris flagrantiam excitamus. Cor quoque nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum comminuit, secundum arbitrium impo-

2. Regiæ nentis. Faciamus igitur ut salomon, qui aurea nerua supra templum posuit ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resitendum volatilibus cogitationibus se præmunivit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis peruersa, raptorem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nurrit, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incurvando se Sathanæ, Christum de folio deiicit, porcos in hortum suum devastandum introducit, lutum in fonte conscientie intromittit, flores relin-

quens

RELIGIOSORVM 41

quens ad stercorea se convertit.

CAPVT XXIV.

DE DELECTATIONE

morosa.

QVasi matrem proles, sic ma-
lum delectatio sequitur co-
gitatum. Quisquis vitare volu-
erit consequens malum, præca-
veat antecedens; sciens quòd de-
lectationibus carnalibus qui mē-
tem dederit, à supernis se influs-
ibus elongat. Absit enim ut di-
vina consolatio infundi debeat va-
si inquinato. Nam cor immun-
dum sedes est Sathanæ, cui non
debet Christum per gratiam conse-
dere. O quàm indigna commu-
tatio, incommutabile bonum
spernere & rebus mutabilibus ad-
hærere; fontem dulcedinis relin-
quere, & turbato rivulo se reple-
re. Igitur si de peccatis nos inter-
dum cogitare cōtingat, non hoc ex
delectatione, sed amara compun-
ctione

42 SPEC. PARVVM

Gen. 19. ctione fiat. Sicut Pater muliarum
In Thre. gentium Abraham everfas urbes
nu per a longè conipexit, & Ieremias suæ
tolum. civitatis excidium dolens planxit.

CAPVT XXV.

DE CONSENSU CO-

gitationis

164: 8.

CÆterum si contingit ut illi-
 cita cogitatio nos interdum
 mordeat, summopere laboran-
 dum, ut delectatio non decurrat.
 Cùm enim diabolus nos ad pec-
 candum inclinare nititur, ad su-
 um incurvare transitum nos hor-
 tatur. Sed mendax est & Pater
 mendacij, quia minimè permis-
 sus transilit: quin potiùs si ad-
 venerit in consensu nostro pedem
 figit. Considerandum tamen est,
 duplicem esse consensum qui nos
 maculat: dum vel malum decer-
 nimus, vel cùm non in opus, sed
 in delectatione motuum consen-
 timus. Quando enim del etatio
 cegi-

RELIGIOSORVM 43

cogitationis usque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc morosa & rea criminis etiam absque perpetracione operis iudicatur. Et si taliter delectantes se, apud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu constringantur, qui tentaciones prævenientes, ad illicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT

esse continentes.

Studeamus ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quæ nobis per cin- *Luc: 12*
tionem lumborum atque manilla- *Apoc: 13*
rum cum zona aurea declaratur. Si verò tentatio carnis vel dzmonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremæ prioribus me-
lio-

44 SPEC. PARVVM

liores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamvis enim laude plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamenta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quis triumphum, tum vulnerum ictus interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labore quis pugnae comprimit, quando se pacem habere speraverit, tunc insurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos dominantem terminos derelinquit.

2. Regi 11 linquit Securius David erat, postquam à prælijs subiectis hostibus quieverat, quàm cum bellorum discriminibus subiacebat.

Geni 8. Status ille tranquillus in arca Noë designatur, in qua cuncta quietantur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus,

RELIGIOSORVM 45

nimus, quando contra vitia insurgentia non quasi ex necessitate pugnare compellimur, sed ea potius cum se primò oculis rationis obtulerint velut columbrum horrore nimio detestamur.

Ecclesi 329

CAPVT XXVII. DE CIRCVMSTANTIIS

Luxuria

Non solum opus Luxuriæ nefarium, sed ad illud incitantes circumstantiæ sunt vitandæ, quales sunt, incautus visus, tactus, osculum, amplexus, frequens colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISU INCAUTO

Etenim quia mors per fenestras nostras ingreditur, necesse est ut visus ipse cum magna diligentia observetur: ne dum incauté inclinantis affectum respicimus, divi-

46 SPEC. PARVVM

- divitias intrinsecus amittamus.
- 2. Reg: 11* Certè si David visum ab incauto intuitu restrinxisset, in tantæ tentationis malum minimè recidisset. Pudicitiam quoque Dina perdidit, quæ ad videndum mulieres regionis circuiens, in sui se custodia non conclusit. Ad contegendum visum nostrum exemplum Salvator nobis tradidit, qui nec proprios velari oculos in derisionem recusavit. Quocirca scandalizantem oculum, secundùm Domini consilium, eruamus; & visum videlicet, ne vanitates hauriat, avertere studeamus.
- Gent 34.*
- Mar: 14.*
- Mat: 5.*

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV

Cavendo.

- C**avendi sunt præterea contactus non solum lascivarum, sed etiam bonarum faminarum. Quamvis enim bona si terra. bona quoque sit pluvia, tamen
- Simile.*

RELIGIOSORVM 47

ex illorum commixtione lutum efficitur. Eodem modo licet bona sit manus viri, & bona manus foeminae, ex contactu tamen illarum nonnunquam lutosa cogitatio vel affectio generatur. Etenim picem si quis tetigerit, manum utique sordidabit. Quis autem stultus credit se manum in ignem mittere, & incendium non sentire? Vnde quidam Sanctus, quando per aquam Matrem propriam deportabat, manum pallio ne illam tangeret involuebat.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS

& osculi.

SI ergo secundum dictum Apostoli, *bonum est mulierem non tangere*; nequaquam illam expedit osculari. Concupiscentia tamen quosdam falso sic decipit, & excecet, vt dicant talia licere; cum

1. Cor. 7.

1. Cor. 16
 cū secundū eundem Aposto-
 lum constet sanctum osculum in-
 dūisse. O quā miserabiliter pe-
 rit iudicium rationis, cū affe-
 ctus ad aliquid faciendum inci-
 pit dominari. Format enim mēs
 captiua qualemcunque conscien-
 tiam, dum tamen perficiat quod
 affectat; ipsa verò conscientia
 post facti perpetrationem, ama-
 ris stimulis mentem pungit, quæ
 ad unam partem devians, verita-
 tis semitas derelinquit. Ample-
 xus quoque mortales non deside-
 rant, qui ad æternas nuptias se
 parant. Ornatos namque lam-
 padibus munditiæ, & oleo læti-
 tiæ decet esse, qui superni spon-
 si amplexibus cupiunt interesse.

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CON-

tra luxuriam.

DE remedijs sanè luxuriæ sunt
 familiaritates suspectas deuia-
 tare,

RELIGIOSORVM 49

vitare, sibi non nimis cōfidere, occasiones tentationum fugere, sensus exteriores claudere, cogitationes malas restringere, carnem domare, motibus insurgentibus resistere, bonis se semper exercitijs occupare. Quem enim antiquus hostis vacantē viderit, hunc suis negotijs occupabit. Sciendum denique est, quòd nobis contra alia vitia pugnandum est, sed incontinentiæ malum potissimè fugiendum. Quoniam sicut infirmus per potum frigida aquæ ardorem febrium non minuit, sed accendit; sic remedia concupiscentiæ quærens, in his miserijs, desiderium non sariat nec extinguit.

Simile.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS

luxuria.

OMni custodia necessarium est *Pro 4. 4.*
cor custodire, quia constat
illud multipliciter impugnari.

C

In

50 SPEC: PARVVM

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiore, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentius temptationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortius debellare, ubi nos novit amplius agrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis.

Cant. 4. Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. Vnde & antiquis populis propter exercitium præliandi Iebulæus relinquitur, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit
Ex Gili. Patrum. contra vitia declaretur. Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagi-

RELIGIOSORVM SI

nes impugnari: quas quia per negligentiam non repulit, cordis sui pulchritudinem in conspectu Dei omnia cernentis maculavit. Sed è contrariò benè sibi frater ille tentatus consuluit, qui ut magis oblivisceretur talium, mulierem sibi luteam figuravit. Ad inuendam custodiam cordis nostri, Cherubin flammeo gladio ad viam ponitur Paradisi. Studeamus autem maximè caput serpentis conterere, hoc est, tentationum principijs resistere; ut sic hostem dum est debilis opprimamus, & nequitiam in semine destruamus, atque ad petram Christum nostros parvulos allidamus. Etsi adversarius noster sæpiùs tentationibus nos examinat, ipsa frequentia nos tædio non afficiat, ne simus sicut lapides, quos stillæ cadentes non violentia, sed numero tandem cavant, iuxta illud *Gutta cavat lapidem, non vi sed sæ-*

52 SPEC. PARVVM

Ex Giti
Patrum *pè cadendo:* Liquet hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athela Christi, persistit, sed postmodum, vnus noctis spatio victus cessit.

CAPVT XXXIII.
DE HUMILITATE

Matti 12.
Exemplū
ex Giti
Patrum. *M*atrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstravit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit. nos ad imitationem sui provocans: *Discite* (inquit) *à me quia mitis sum & humilis corde.* Scitis & de quodam apud antiquos patres recipiendo, ad mortuorum ossa misso, ut illis exhiberet ignominiam & honorē: quatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vituperia de cætero non curaret.

Ca.

RELIGIOSORVM 33

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ

Humilitas acquiritur.

AD perfectam humilitatem, *Varij sūt*
 istis gradibus venietis. Si *gradus hu*
 videlicet defectus vestros cum *militatis,*
 dolore ac emendationis propo-
 sito recolitis, si propriam excel-
 lentiam ex corde fugitis, si vos
 contemnitis, si vos verè mundo
 mortuos aestimatis, si nulli nisi
 soli Deo placere appetatis, nec
 ulli displicere nisi Domino ti-
 meatis: si humana præsentia ni-
 hil vobis adijciat honestatis, aut
 minuat solitudo: si vos inutiles
 non superficie laborum pronun-
 tietis, sed veraciter reputetis: si
 desideretis viles videri; si omne
 quod est contra communem Re-
 gulam & constitutionem Ordini-
 nis, quod potest vos notabiles
 reddere, declinetis; si singularem
 sentum relinquatis, si vos ipsos in
 vestris

14 SPEC. PARVVM

vestris conscientijs accusatis, &
alios excusatis.

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HUMILI-
tatis.

Signa humilitatis sunt, grati-
sam hominum negligere, sen-
tentijs aliorum acquiescere, cor-
reptiones libenter audire, caput
inclinare, vestes notabiles non
ferre, risum temperare, post re-
pulsam verba non proferre, tor-
tuosam incessum vitare, maio-
rum præcepta sine discussione per-
ficere, æqualibus ad obsequia pa-
ratum esse, minores non conte-
mnere, simplici gradi via, num-
quam duplicitatis aut fictionis
vestigium prætere, in litibus
nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAUDIBVS HU-
militatis.

RELIGIOSORVM SS

VT humilitatis fructum agnoscat, noveritis, quia cinis ^{Humilis} est, virtutum carbonem in fervore conservans; fundamentum, spirituale ædificium, ne cadat, sustentans; & scala ad cælestia nos sublevans. Ipsa enim humilitas virtutes cæteras conservat, capiti nostro assimilatur, actiones suas pulchritudine ornat. Hæc est quæ Deo amabilis, in se ipsa est laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus est, quæ obtinet absentia, stabilis præsentia, recuperat iam amissa.

CAPVT XXXVII.

QUANTO PERE HUMILITAS EXPETENDA.

SI quis ergo perfectè humilis esse nititur, velut surdum, mutum, & cæcum, imò quasi stultum exhibere etiam ex intimis se conetur: ut videlicet nil

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipsum à proposito suo retrahat, & à bono; propter derisionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quisque teneat sine fictione, ut fiat illam forinsecus exhibet in opere, sic non deleat eam in corde. Non sitis illi qui humilitatem quidem diligunt, sed contemni nolunt: quia tales si humilitatem verè noscerent, nequaquam in contemptu propriæ excellentiæ consistere dubitarent. In vestimentis servetis tale medium, ut nec curiositate aut pretiositate sint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de suo intentu convalescit. Du n enim abicere quis se nititur, de hoc multoties ipse inaniter gloriatur. Eodem modo cùm quis ieiunaverit pro Christo, sæpe vana gloria per hoc surgit.

Ex vita Patrum Vnde cùm quidam frater quæreret,

RELIGIOSORVM 57

ret, cur magis in congregatione quam in solitudine ieiunare posset, responsum est ei, quia digitus cum in monasterio paucet, sed in solitudine nullus ieiunij testis esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCUMENTO *superbie.*

NOcumentum ergo superbiæ in hoc perpendatur; quòd duo sint in operibus bonis, gloria videlicet & utilitas: quorum primum sibi Deus reservavit, sed reliquum nobis dedit. Vnde si Dei partem nobis retinere cōtenderimus, absque dubio partem alteram amitemus. Sicut enim ventus pulverem proijcit, sic vanitas virtutes dissipat & dispergit. Hoc enim certissimè sciendum est, quod nunquam obedientiæ bonum, nec patientiæ virtus, nec perfectionis puritas
Cj obti-

58 SPEC. PARVVM

obtinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.
DE CONSERVATIONE
humilitatis.

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scripsimus illam conseruetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem relurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sapius cogitaveritis mortem imminentem, si nihilominus ipsum Deum usque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis,

CAPVT XL.
DE PATIENTIA

Deni-

RELIGIOSORVM 39

Denique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in sanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipsa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: iamò sine pugna vincit aduertarium, & amaris pascitur, ac contrarijs delectatur. Apostoli certè se dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Christi nomine contumelias sustinebant, Si benè consideramus, *non sunt condigna passiones huius temporis* *Ab. 5r* *Rom. 8r* quas sustinemus, ad magnitudinem passionum Christi nostrorumque delictorum, & infernalium suppliciorum, atque celestium præmiorum. Proinde lætati sunt patres nostri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, *Psalm. 36.* annis quibus viderunt mala, sicut apertè nobis beatus Pater Dominicus ostendit, qui loca infidiarum transiens, incessit alacer, *Exemplis S. Dominici*

C 6 atque

60 SPEC. PARVVM

atque cantavit Idem quoque Pater fuit Carthagonæ libentiùs quam Tolosæ, quia ibi recepit molestias, hic honores. Exemplum nobis patientiæ exhibuit *Iob: 3.* qui dicebat: *Nonne dissimulavi, nonne siliui, & iam quievi?* Dissimulavit quidem foris per opera, ut patientiæ signum ostenderet. Tacuit à verbis inordinatis, ne vel ore dura verba proferret. Quievit & corde, ne vel ipsum intrinsecus turbaret.

CAPVT XLI.

DE LAUDIBVS PA- tientia.

Encomia patientia: **P**atientia est Adamas quo mens incommodis non frangitur, medicina per quam ab omni læsione curatur, & clypeus quo ne lædi valeat communitur. Ab alio certè lædi non poterimus; nisi priùs contra nosiplos intrinsecus dimicemus, Tribulationis

RELIGIOSORVM 61

nis fructum ille novit, qui pretium iniuriantibus erogavit. Hunc fructum sacra Scriptura innuit, *Dani 3;* ubi tribus pueris ignis in nullo nocuit, sed vincula tantum solvit, Idem ostendit artificium, quia lapis ad hoc tunditur & sculptur, ut in solemni loco postmodum collocetur. Sic & nos in mundo nunc premimur, ut in templo cœlestis patriæ, ubi nullus sonat malleus, collocemur. Nam gaudium tristitia præcedit, quæ vel pro exigentia culpæ, vel perfectione gratiæ, vel pro augmento gloriæ, nunc ferimur. O labor, ô dolor, ô beata lachrima, quas ab afflictorum oculis Dominica manus terget. *Calorum regnum eorum esse dicitur, qui persecutionem patiuntur. Mali si* In qua duo sunt; scilicet culpa & pœna. Meliorem partem habet patiens quam persequens: cum culpa sit lædentis, sed pœna tantummodo sustinentis.

62 SPEC. PARVVM

ris. Puritatem enim in nobis suæ
Hebr: 11. dilectionis Deus ex hoc probat,
 quòd eos quos amat, arguit & ca-
 stigat. *Apoc: 3.* Hinc est quòd in signum
 clementiæ ab Assaero contra He-
Hesl 483; ster virga aurea extenditur: quo nos
 consolandos esse virga correption-
 nis Dominicæ figuratur. Si enim
 suis dilectoribus temporaliter be-
 nefaceret; plures sibi non pro-
 se, sed pro donis potius adhære-
 rent. *Indic: 3.* Fuerunt qui velut dextera
 utebantur, similiter & sinistra, de
 quibus quid aliud dixerim, nisi
 quòd sicut ad meritum vitæ con-
 vertebant prospera, sic adversa.
 Imò ut verius dicam, talibus ni-
 hil adversum esse poterit, pro qui-
 bus adversitas ipsa militans cu-
 mulat semper meritum, & in gau-
 dium tandem ducit. Patet igitur
 quòd de felle homo favum elicit,
 cum malum in bonum convertit.
 Mare quasi lac sugit, quia mæro-
 rem in æternæ felicitatis gaudium
 com-

RELIGIOSORVM. 63

commutabit. Usque ad tempus enim expectabit patiens, ut postea iucunditatis redditio subsequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; nisi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij transiamus.* Facilius enim est transitus aquæ quàm ignis. Si adversitatum utilitatem sciremus, vix in centum annis possemus Domino pro infirmitatis diei beneficio respondere.

Nota

Vnde in vitis SS. Patrum sapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non cum Dominus anno illo per infirmitatis molestias visitavit.

CAPVT XLII.

QVÆVERA PATIENTIA

Velimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et si cordis cupimus tranquillitatem habere, debemus non quod nobis

64 SPEC. PARVVM

1. Regi 16

bis fit, sed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentius iniurias, quam inferre, flagella Dei sine murmurare, ac iniurias proximi sine rancoris odio sustinere, iram fratris studiose velie curare, quam illum contra nos sentire (quamvis irrationabiliter) concepiſſe. Exemplum de hoc ſumamus in David, qui quando citharam pſallendo tetigit, in Saule malum ſpirituſum mitigavit. Si pœnam ex culpa meremur, doleamus, ſi autem innocenter patimur, gaudiamus: quia iucundius eſt cum Chriſto ſuſtinere moleſtias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agendæ gratiæ pro proſperis & adverſis: ſicut non ſolum cantat diebus, ſed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm paſſivè vos ſervetis, fratres chariſſimi; ut neque

RELIGIOSORVM 65

querelas moveatis de alijs, nec de vobis tribuatis unquam materiam querulandi. De nullo gaudeatis, nisi quod pro Christo militatis, nec de aliquo doleatis, nisi quod à Conditoris gratia vos elongat. Nam impatentia contra peccatum tantummodo est indulta. Hæc enim, dilectissimi, tyronum Christi victoria est, ut cedant lædenti, & indulgeant persequenti. Sitis ergo fratres, velut radices, quæ contritæ magis fragrant: sicut aurum quod fornax non consumit, sed examinat. Sitis granum quod à palea flagellum separat. Sitis navis, quam ventus non impedit, sed ad littus agitatur. Sitis gemma quam sculptura non destruit, sed decorat. Ad perfectam igitur patientiam venire cupientes, gradibus his utamur, ut videlicet malum pro malo nunquam reddamus, malo non resistamus, malum toleremus, inju-

Similia

*Gradus
patientia*

rian-

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias suscipiamus, ad plus sustinendum paratissimi, in tribulatione Deo gratias referamus, adversitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad sustinendam convicia, si ad responsionem talionis non sumus faciles, sed immobiles velut muri, quasi qui hoc non audierint vel adverterint sicut surdi.

CAPVT XLIII. DE MALIS IMPATIENTIA.

Multa mala impatientia operatur. Hominis etenim oculus cæcat, sancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia sicut ille ignem vomit, sic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus similis est, quia non solum

*Febri est
anima
ira,*

RELIGIOSORVM 67

lūm animus sed & corpus per eam
inordinatis motibus commove-
tur. Imò dico iram febribus pe-
iorem; quia cūm per febres semel
homo vexetur per diem; per iram
sæpè vno die multoties agitur.
Cūm autem tribulatio sit quæ-
dam rasura, quisquis per hunc
modum tribulatus quiescat sedeat,
ne si sub rasorio insolenter se mo-
verit, peius malum per impatien-
tiam sic incurrat. Quando ergo
de detrahente se quis vendicave-
rit, plus amittit, quia tribuit tu-
nicam innocentie tollenti palli-
um bonæ famæ. Si quis verò à
Deo vindictam poscit, ipsum De-
um quemdam tortorem, & se iu-
dicem facit. Quid de ira dicam?
per ipsam subinde cor palpitac-
accensum, os clamorem format,
sensus quod loquitur ignorat, ex-
cæcantur oculi, non cognoscun-
tur noti: per ipsam facies igne-
scit, lingua percutit, corpus tre-
mit.

Simile.

*Ira sibi
nocet.*

Ca.

Sunt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis, an qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cum non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus serfervant. Horum patientia est sicut calceus non iunctus, qui ab exteriori quidem læsione defenditur, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui ex plagas in pelle foris benè sustinent & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiose vindicant, sed iniurias Dei in animis persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium patientiam

iram esse. Prima contra iniuriam
 Dei, secunda contra iniuriam pro-
 priam, commovetur. Et illa est
 gratiæ ista culpæ. Cumulat illa
 præmium, ista poenam. Sed ca-
 vitandum valde est, ne in tantum
 animus per iram turbetur, ut quod
 vitio furoris agitur, fieri per ze-
 lum rectitudinis æstimetur. In-
 terdum enim vitia sub virtutibus
 se palliant; & actus qui possunt
 fieri meritorij, redduntur noxij
 & depravati. Sic fit nonnunquam,
 ut in correctione fraterna ita ira
 in charitatem excitet, cum potius
 re converso charitas iram debeat
 excitare. Sunt & alij qui perso-
 nis nos vitijs irascuntur. Nos
 autem si charitatis ordinem in-
 spicimus, videbimus, quod dili-
 genda est natura quam Deus con-
 didit, & detestanda sunt crimina
 quæ quivis ex instinctu proprio,
 vel certè diabolico, perpetravit,
 Possumus tamen interdum ho-
 mini

mini non ex rancore, sed pro bono suo cupere malum pœnz, cum quis ex sanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut sibi bona subtrahantur huiusmodi, benè possumus & laudabiliter exoptare: ut deficiente causa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV. PATIENTIA QUALITER *acquiratur*

VT autem iucundiùs possimus nobis adversantia sustinere, studeamus ad hoc sollicitè possidere, memoriam videlicet Dominicæ passionis, considerationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Pensemus & nostra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dirimitur, & peccatum quod dimittitur,

RELIGIOSORVM 71

tur, & gratiam quæ perficitur,
& Dei gloriam ad aquam ordi-
natur, præmium quod augetur,
atque cautelam, quia per hæc non
modicum quis eruditur, Sed la-
borandum nobis est, ne per ipsam
nos contingat inde pœnam in-
currere, unde possumus gratiam
& gloriam expectare. Videmus
enim quod per æqualem motum,
pigmentum redolet, lutum fætet,
& quod in eodem igne aurum
rutilat, fœnum fumat. Certè tri-
bulatio calor est ad boni operis
servorem pigritiam nostram ex-
citans, & ventus ad portum glo-
riæ nos impellens. Cæterum cum
iniuriosè molestamur, citius in-
nobis rancorem extinguimus, si
per dissimulationem primos im-
petus reprimamus. Est enim iræ
natura, quod signis exterioribus
præolata crescit, sed dilata
minuitur & lan.

guëscit.

Ca-

71 SPEC. PARVVM
CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE

hominis ad Deum.

*Quomodo
homo er-
ga Deum
se habere
debeat,*

OMni nisu, Fratres mei, exhibete coram Deo vos laudabiles sinceræ mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinæ. Exhibete vos semper in Dei servitio moratos, sollicitos ac devotos. Sollicitè Deo placita investigate, & ardentè ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: ut & Deo largiente habeatis, charitatis habitum, & per vestrum studium eius mortuum. Si enim unum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquam apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in usu venerit ad Deum devotè refertè, & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deū tam prospera quā

adver.

RELIGIOSORVM 73

adversa sustinere: ut in prosperis succulibus cum gratiarum actione sitis humiles, & in adversis seu contrarijs patientes. De nullo gaudeatis, nisi quod Christo militat: nec de aliquo doleatis, nisi quod ab eius gratia vos elongat. Soli Deo placere appetatis, sibi que displicere solum. modò timeatis. Sola vobis ea quae Deo vos coniungunt dulcescant, solaque ipsi contraria amarescant. Totam vitam vestram ad Dei gloriam ordinate, semper illi de beneficijs suis gratias agite: & quicquid ad laudem eius non pertinet, quasi amissum penitus reputate. Vilescant vobis peritura omnia propter Deum, nec queratis aliquid in transitorijs quod est contra Deum. Et deleat vos omne tristabile quod ordinat vos ad Deum. Sit vobis Deus in honore gaudium, in mærore solatium, in tribulatione defensor

*Deum in
omnibus
querendus
est amandus*

*Est Deus
sui omnia
omnibus*

D

Sit

74 SPEC. PARDVM

Sit vobis cibus in ieiunio, in paupertate abundantia, in infirmitate saluberrima medicina. Quapropter si esuritis, sit vobis ille convivium; si sititis, ipse sit vinum conditum; si nudi, sit ipse vestitus; si infirmi, sit ipse medicus; si vigilatis, sit ipse lectulus; si fatigati ex itinere, sit quies & umbraculum ipse vobis. Sit, inquam Deus cordis vestri speculum quo vos componatis, sit sigillum cui vos imprimatis, sit via per quam ambuletis, sit gemma qua vos ornatis, sit fons qui vos lavet, sit pater qui vos confortet, sit electuarium quod vos sanet, sit clavis qui corda vestra sibi aperiat, mundo claudat. Et si vires corporis deficient, semper tamen in obsequio conditoris bonæ voluntatis desideria inardescant. Diligite quæ Deus diligit, & odite tantummodo quod odit. Quantum est in vobis, semper studeatis

RELIGIOSORVM 79

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quaerentem, sapientiam ipsum inveniensem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem. Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur aeternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE

Hominis erga seipsum.

COrpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in caelo in tantum mentes vestrae intentae sint supernis, ut praesentia

Da

tan

76 SPEC. PARVVM

tanquam transacta quodammodo reputetis. Mundus sit vobis exilium, & patria vestra cælum. Frequenter Deum ad cor dirigite, propter familiaritatis amicitiam subintrandam: licet hoc ipsum fiat breviter. Et propter accediam removendam, studiis spiritualibus vos paulatim afflu-
 facite. orationis usum vobis im-
 primite, nec tantum bonum tan-
 quam ex consuetudine, sed ex de-
 votionis dulcedine adimplere. O-
 rationes furtivas quærite: illis
 quoque orationibus libenter insi-
 stite, quæ affectum vestrum ad
 fervorem videantur amplius ex-
 citare. Videte ne dum corpus sit
 in choro, animus sit in foro. Exi-
 stentes in itinere, sic vos exhibea-
 tis bono modo socijs affabiles, ne
 ipsa socialitas ab orationum con-
 suetarum fructu faciat vos ina-
 nes. Quotidie manè surgentes
 cuncta Deo quæ facturi estis offe-

RELIGIOSORVM 77

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locationibus, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis, compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negatis. Et breviter, ut summo bono familiarius coniungi valeatis, ab omni strepitu secularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOMI-
nū erga proximum.

IN omni actu fratres mei charissimi, studeate semper vobis proficere ad meritum, & proxi-

D ;

mis

78 SPEC. PARVVM

mis ad exemplum. Circa servitia fraterna sitis iucundi, spontane, & parati, nec ulli sitis propter usum proprii corporis onerosi. Gratiā quam accepistis, etiam alijs libenter impendatis: id quod vobis deest ab habentibus humiliter requiratis. Delictorum fratrum non indignatio, sed compassio prosequatur. Accusate proprios defectus, & supportate misericorditer alienos: semper cogitantes, vos perpetrare potuisse similia vel maiora, nisi divina misericordia vos custodisset. Et certè licet non advertatis, iam forsitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab alijs supportari. Habet enim fructus quilibet vermem suum. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete. In bono servate concordiam, & non in malo. fratris iracund-

RELIGIOSORVM 79

cundia n, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quolibet tranlitoria fraternæ postpone charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non amectis. *Dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officium vel aetatem* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores: Prælati obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coequari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuosè non iudicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque fer-

ven-

Nota

80 SPEC. PARVVM

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidius appetatis. Quilibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Vniuersa verò quæ videritis minus ædificationis habeant, velut cæci, & qui penitus nihil viderint transeat. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel consuetudine animati vel exemplo, id quod deterius est faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD

Prelatum.

Officium
boni Pra
sidentis. AD vos autem spectat, ô Prelati, speculum subditorum esse, dominium non amare, sine contumelia corrigere, nunquam vituperare, sine superbia gubernare, sine crudelitate castigare, cum pietate fovere, veneratio-

RELIGIOSORVM 81

Nem non exigere, æquitate
servare, culpis propter amorem
vel timorem non dissimulare, ex
raude vel odio non punire, in
peccatis misericordiam cum iusti-
tia temperare. Comuni alio-
rum cibo & vestitu contentos es-
se, ad bonum monere, nec mori-
bus contradicere, verbo & exem-
plo præesse, pro diversitate cul-
parum & personarum, nunc vi-
num nunc oleum exhibere, sicut
potestate sic virtute alios præcel-
lere, non solum præesse, sed &
prodesse, circa interiora & exte-
riora sollicitudinem habere, spi-
ritualia & temporalia provide
dispensare, quæ sunt contra ordi-
nem non licentiarum, rationabiles
licentias non negare, curis super-
fluis vos subtrahere, sed necessa-
rijs non deesse: cum his qui in le-
vitatem ambulant non miscere,
maturitatem honestam præten-
dere, prælaturam pro libertate

D 5

vel

82 SPEC. PARVVM

vel commodo non tenere, avarè
superflua non appetere, res con-
tra honestatem non acquirere, de
reddenda ratione continuè cogi-
tare. Ad vos, inquam spectat &
Prælati, esse in actione providos,
in dictis veraces, in factis humi-
les, in contemplatione suspensos,
in factis stabiles, in regimine fi-
deles, vobis esse parcos, sed alijs
liberales; in capitulis esse strenuos
extra pios; rebellibus esse patres,
humilibus esse matres. Sic ergo
vos habeatis ad subditos, ut pa-
rati sitis infirmis semper subveni-
re, sanos ad bonum semper stimu-
lare, tentatos confortare, peccan-
tes corrigere, devotos diligere,
pigros excitare, indiscretè fer-
ventes retrahere, religiosos ad
exteriora mittere, dissolutos in-
domo retinere, seniores in dubijs
consulere, iuniores secundum re-
gulam nutrire, simplices non
contemnere, verecundis parcere,

Præ-

RELIGIOSORVM. 83

præsumptuosos inclinare, turbatos consolari, omnesque vobis commissos Domino commendare.

CAPVT L.

DE MORTIFICATIONE

aff. etiam.

VT perfectius . fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, sollicitè cogitatis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos æstimate De cordibus vestris abiicite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistra intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatam amorem, & sensum utique singularem Illud coram oculis Dei cogitare pertimescite, quod in præsentia hominum utique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquisque *Quale con*
D 6 que

*boni Relig.
giosi debe
at esse*

que cor habere quod sit ut hortus
arboribus virtutum virens, ut a-
potheca sanctorum affectionum,
aromatibus redoens, ut cælum
divinarum illuminationum tide-
ribus fulgens, ut flos supernum
rorem suscipiens, ut arca thesau-
rum mirificum in se cludeas, ut
fons devotionis rivulis semper
manans, ut speculum Dominicam
imaginem representans. O bea-
tum cor, quod exhibet se solum
in quo Deus sedeat, charitum in
quo quiescat, sigillum cui simili-
tudinem suam imprimat, cella-
rium quod vino suo repleat, & li-
brum in quo memoriam suam scri-
bat: aurum quod pro beneplaci-
to suo flectat. Conetur ergo i-
terum atque iterum quis habere
cor Deo devotum, cogitationibus
discretum, & tentationibus cau-
tum, à rancore extraneum, à iu-
dicijs alienum, desiderio langui-
dum, amore vulneratum, cogni-
tio

RELIGIOSORVM 85

tionem fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione elevatum, in bono sollicitum, contritione scissum, munditia sanctum, timore custoditum, & gratia decoratum. Denique diligentissime studeamus, fratres, ut toto corde recedamus à peccato, detestando culpam, toto corde convertamur ad Dominum, agendo poenitentiam, toto corde requiramus Dominum supplicando veniam. Toto corde adhaereamus Domino, ipsum super omnia diligentes, toto corde serviamus Domino, ipsum laudantes, toto corde sequamur Dominum, ipsius vestigia imitantes. Ista merito debemus Domino, qui beneficia innumera praebeat cordi nostro. Ipse namque Deus potentia iuvat, corda nostra, sapientia gubernat, bonitate dicit, dulcedine cibatur, pulchritudine invitat, charitate unit, promissis allicit, flagellis erudit,

20 SPEC. PARVVM

rudis, comminatione concutit, ac beneficijs emoluit. Ipse D^EVS dulcissimus corda nostra intuetur approbando, tangit excitando, visitat consolando, vivificat iustificando, aperit irrorando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos referre convenit indefesse.

CAPVT LI.

DE REFRÆNATIONE lingua.

NUmquam frater sileat loquenda, vel proferat reticenda. Quando verò loqui proponit quis ipsa verba prius in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod voluerit id proponat, Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel ubi, qualiter
vel

Prov; 6.

RELIGIOSORVM 87

vel quantū, vel certē qua de causa loquamini, ne sermonibus vestris, si debita circumstantia defuerint, generetur mala conscientia cordibus proprijs, vel certē scandalum in animo auditoris.

Hæc autem tria, videlicet gestū, *Quam*
vocem, significationem, in vestris *provide*
locutionibus attendatis: ita ut *et circum*
specie lo-
quendum

gestus sint disciplinati, vox lenis, significatio semper vera, verbis nolite contendere: sed nec in litibus curetis victoriam obtinere. Vitanda sunt semper verba quæ vel loquentibus vel audientibus sunt nociva. Ab his itaque locutionibus est abstinendum, quæ vel illius qui loquitur, vel eius cui loquitur, vel illius de quo loquitur, non conveniunt honestati. Tempus loquendi considerandum est: quia quandoque nihil, quandoque aliquid dicendum est: Sed nullum tempus invenitur, quando etiam mala vel bona sint omnia.

18 SPEC. PARVVM

omnia proferenda. Aliquando verò tacere debemus, propterea quia alter loqui cœpit, ne sermonem eius interrumpere videamur. Aliquando taceriū est propterea, quòd auditorum animos advertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquando tacendum est propter multiloquiū devitandum. vel etiam propterea quòd ipsi qui sumus locuturi, nondum formam congruam concepimus proponendi. Senes loquantur de discretionē consulendi, iuvenes de instantia operandi. Sapientes de ministerio scripturarum, simplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de sollicitudine activæ vitæ, qui quietam ducunt vitam, de dulcedine cōtemplativæ. Prælati de dispensatione temporalium & spiritualium: subditi de obedientia præceptorum. Cū igitur propter ædificationem nostrā loqui

RELIGIOSORVM 89

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quoram possimus ad virtutem provehi, eligimus. Cum verò propter aliorum edificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut hortemur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosos, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam crudelēs, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulatorium

*Nociſſa
Gerba Sſ-
tanda.*

90 SPEC: PARVVM

rium, iuratorium, superfluum, otiosum. Sicut autem absenti non debetis detrahere, sic nec præsentem aliquatenus deridere. Inipientibus non debetis illudere, nec sapientibus invidere. Sitis muti in otiosis, sed loquaces in sermonibus fructuosis. In locutionibus vestris non cor in lingua, sed linguam in corde potius teneatis. Sanè cum ad loquendū veneritis, pauca verba & rationalia proferatis. Taciturnitatem diligatis. Per silentium namque conscientia serenatur, poena vitatur, pax conservatur, & mens per contemplationem expeditius elevatur. Quanto enim plus à strepitu negotiorum vos subtrahitis, tanto Deus vicinior erit vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONO:
zum operum.

Illis

RELIGIOSORVM 91

Illis virtutibus charissimi, singulariter pollere satagite, quæ specialiter pertinent ad observantiam disciplinæ, quales sunt abjuratio proprietatis, cum obedientiæ bono, ac munditia castitatis. Et quoniam per vota religionis ad magna vos ligatis, magna quoque in operibus demonstratis. Multo namque melius est in minoribus promissionibus esse devotum, quam in maioribus negligentem. Vestrum ordinem servetis opere, sed omnes alios charitate. Quotidie in aliquo virtutis exercitio proficite, & in bonum conari sollicitè laborate. Navis enim quæ contra ictum fluvij ducitur retrocedit, nisi sursum cum labore continuo moveatur. Si statum quem in vobis Deus posuit consideratis, meliora semper quæ ad illum pertinent adimplete. Habeatis in patientia vitam, in desiderio mortem. Disciplinam extra

*Officium
Geri Reli-
gioſi*

serva-

92 SPEC. PARVVM

servate. conscientiam interiùs ex-
purgate. Subtiliter investigate
mala propria, & dignè corrigite
indagata. Communem reprehen-
sionem audientes, non illam ad
alios, sed ad vosiplos humiliter
retorquete. Quia certi estis de
perpetrata culpa, doleatis; sed
quia incerti estis de venia, timea-
tis. In omnibus actionibus ve-
stris extrema fugite, & temper in
medio vos tenete. Vnde tali mo-
deramine carnem stringite, quasi
centum annis victuri: sed vitia
sic fugite, quasi cras morituri. Cir-
ca servitia fraterna sitis prompti:
nec ulli circa usum proprii cor-
poris onerosi. Estote, fratres, hu-
miles sine fìctione, maturi sine
ponderositate, agiles sine levita-
te, timentes sine desperatione,
sperantes sine præsumptione, sine
contradictione obediētes, sine
dissolutione hilares, sine inimu-
ratione patientes. Estote inquam,
com-

*Nota hac.
qui satis
guisitam
ducere
religi, jã
ad per
fectam
venire.*

RELIGIOSORVM 93

compositi ad morum disciplinam,
pij ad misericordiam, immobiles
ad inconstantiam. In oratione
devoti, & in vestri custodia cir-
cumspecti. Curate præterita ma-
la plangere, præsentia vana sper-
nere, futura cavere, in bono fi-
naliter perdurare. Quamvis ni-
hil honestatis humana præsentia
nobis debeat adijcere, vel solitu-
do minuere, tamen ibi magis ser-
vate disciplinam, ubi vel pluribus
generat scandalum neglecta, vel
formam imitationis tribuit cu-
stodita. Noctem ordinetis silen-
tio & orationi, diem verò bonis
exercitijs & labori. Diem detis
proximo, noctem Deo. Laboris
causam, non laborem in laboribus
cogitate. In bonis fortes estote,
sed in malis debiles vos exhibere.
In agendis denique talem ordi-
nationem quoad omnes & singu-
los observetis, ut sit videlicet in
Prælati diligentia, in subditis o- *Qualem*
bedi.

94 SPEC. PARVVM

*Se quisque
ubique ex
bibere de
beat.* obedientia, in omnibus simul pax
& concordia, In choro devotio
& disciplina, iuxta altare maturi-
tas & reverentia. Devoti sint se-
nes, laboriosi iuvenes. Sit humi-
litas in habitu, parcitas in victu,
sobrietas in potu. Sit in claustro
non rumor sed lectio: in capitu-
lo non lis sed confessio. Et inten-
tio fratrum non versetur in cau-
sis, sed in Psalmis, In conventu
verò sint assidui, in curijs rari.

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS
virtutum.

Sicut spectat ad iustitiam ope-
ratio boni, sic declinatio quo-
que mali. Quapropter laudabi-
liter vivatis, nec tamen laudem
hominum appetatis. Non glo-
riemini, quia diu vixistis in Reli-
gione, sed de paucis annis, quibus
Ordinem observastis. Hypocri-
sim fugiatis, & in veritate coram

Deo

RELIGIOSORVM 51

Deo ambuletis: sicut & in vestimenta ovium forinsecus apparetis. Nimis enim parum est in ingressu religionis tantum habitum immutare. Igitur simplici gradientes via, nunquam duplici-
tatis aut fictionis vestigium præ-
tendatis. Quicquid contra com-
munem usum est, vel quod potest
vos reddere notatiles, id fugite
quasi pestem. Iustitiam nunquam
deseratis propter verecundiam,
vel timorem. Dissolutiones non
faciatis, nec vos cum eis qui in
vanitate ambulant misceatis. Stu-
dete visum à vanitate, aures à ru-
moribus, cor à malis cogitatio-
nibus claudere, & linguam à ser-
monibus ociosis, manus à con-
tactibus impudicis, pedes ab eva-
gationibus cohibere. Ab omni
denique vos subtrahite, quod in
Conditoris vos obsequijs possit
impedire. Oria declinetis, nec
cellas inutiliter occupetis. Cre-
bra

*Singulari
tautādo*

*Mortifica
tio sensum
qualiter
exhibenda.*

bra munuscula frequentemque
missionem cingulorum, & cul-
tellorum & huiusmodi devitetis.
Nolite non fienda insipienter ap-
petere, aut facienda per accediam
fastidire. Diligentissimè caveatis,
ne quando vel in labore minùs pa-
tientes, vel in obedientia præcep-
torum minus alacres, vel in cha-
ritatis operibus inveniantini ne-
gligentes. In certo semper statu
& sicura conscientia vos iponatis.
Nunquam etiam in eo vivere præ-
sumatis statu, in quo moriendo
decedere non audeatis. Excessu in
habitu caveatis, ne vestimenta ve-
stra sint in genere pretiosa, vel in
qualitate nimis mollia, vel in co-
lore splendens, vel in formatione
signum habentia vanitatis. Gestu
quoque corporis ubique cum di-
sciplina exerceatis, sic videlicet,
ut singula membra suum teneant
officium, nec usurpent in suis ac-
tibus alienum. Vnde nec loqua-

De religi-
o

tur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia sibi sumat: sed vnum quodq; membrū tam decenter opus suum impleat, quatenus aspectum intuentium non offendat. Facies autem humana cū sit speculum disciplinæ, in tanto maiori custodia est habenda: quantò minùs potest abscondi, si quod peccatum in ea fuerit, vel celari. Discursus inutiles frater caueat diligenter: nam sicut de inconstancia mentis nascitur inordinata motio corporis; sic è contrario paulatim mens ad quietem componitur, quando motus corporis inordinatè fieri non sinuntur. Corpus non colatis: nec solatia transitoria habeatis. Terrenæ namq; consolationes iucundant falsò dum sunt, sed contristant veraciter dum non sunt. Hoc quoq; specialiter attendendum, quòd si ut malum opus reprehenditur, sic & bonum

quodammodo, si non sit tempore oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quādo in his tempus debitum expectatur. Fructus namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.
DE TEMPERANTIA
In cibo & potu.

COrpus vt seruiat nutritis, & ne lasciuiat edometis. Sic ab incontinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed famēs appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui providere. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

RELIGIOSORVM. 99

bum lumpsistis, si postmodum
delicatiores vel meliores superue-
nerint, nō propter illa stomachū
oneretis. Et quod de cibo dixi-
mus, de potu quoque ac somno,
ac indumento, alijsque corpori
necessarijs intelligatis; ut nun-
quam in illis curetis voluptati sa-
tisfacere, sed naturæ. Id etiam
prætereundū non est, quod ante
cibū sumptum, magis hilares vos
esse convenit, ne videamur per
abstinentiam perturbati: postea
verò tacitos ac modestos, ne pu-
temur in crapula inflāmati. Ante
prandium doctrinæ tempus est &
orationis: postmodū autem ope-
ris & laboris. Tunc enim exer-
cendus est animus, quando le-
vis est ad studium spirituale: &
tunc reprimenda est caro, quan-
do calores incentivi per ci-
bum solent amplius
excitari.

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS

Vitandis.

Sicut libenter vitatis peccata
grauia, sic caute fratres, ne
multa vos molestant venialia
vel minora. Sæpè etenim venit
de peccatis minimis ad magna,
sicut ignis validus surgit nõnun-
quam de modica scintilla. Vitæn-
da sunt igitur peccata venialia,
quia nos in malis assuefaciunt,
feruorem diminuunt, profectum
dedecorant, ad pœnam obligant,
animæ potentias in operibus suis
laxant, & à gloria nos retardant.
Nunquam enim à quoquam fa-
cies Dei videbitur donec per pœ-
nam venialium peccatorum qua-
drans minimus persoluatur. Hæc
sunt quoque quæ gaudium cæle-
ste indirectè nobis minuunt: quia
omnia opera nostra bona, per
quæ nobis crescere posset æterno
rum

rum cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad solutionem huiusmodi debitorum. Curremus ergo per omne mali declinationem esse potius innocentes, quam committingo culpas etiam leuissimas esse poenitentes.

CAPVT LVI.

CONCLUSIO EXHOR-

tationis.

ECce, fratres charissimi, qualiter in multis vos instruxi, qui ipse indigeo erudiri. In loco namque peregrinationis nostræ quamdiu prauum est cor hominis, procliuum ad vitia. languidum ad virtutes, mutuis exhortationib⁹ indigemus. Hinc est quod omni virtute vos precor, & moneo conscientias per eum, qui suo pretioso sanguine nos redemit, & vitæ nobis portam pia sua morte reseruit: vt vestræ professionis vestriq; propositi non immemo-

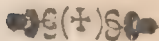
res, semitarum memineritis antiquarum: per quas antecessores vestri currere festinarunt in spiritu vehementi, & iam regnant cum Christo, beata requie perpetuò consolati. Ad quam cum & nos divina suffragante gratia pervenerimus, erit animabus nostris cognitio primæ veritatis, dilectio summæ bonitatis, ac divinæ fructio maiestatis. Erit & corporibus claritatis pulchritudo, agilitatis promptitudo, subtilitatis aptitudo, & impassibilitatis invictissima fortitudo. Ibi erit affluentia diuitiarum, & fluentia omnium bonorum. Ibi gaudebimus supra nos de divina intuitione, infra nos de loci amœnitate, intra nos de corporis & animæ glorificatione, iuxta nos de Angelorum & hominum in unum associatione. Quid plura? ibi evasione periculorum, distinctio mansionum, & concordia voluntatū. Ibi

RELIGIOSORVM. 103

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstivalis, vbertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mœrore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine,
Amen,

FINIT EXHORTATIO
B. HUMBERTI.

Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & percussus de via iusta. Psal. 20.

EX VITA S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS,
Cognomente FERRARIVS,
Valentiæ nobilibus parentibus
procreatus, Prædicatoriæ familiæ
adiunctus, ac illius præclarissimū
decus. Vir planè Apostolicus, po-
tens opere & sermone. Verbi Dei
Præco celeberrimus, ac vitæ san-
ctimonia clarissimus: virginitate
conspiciuus; Prophetico spiritu
multisq; clarus miraculis. Qui
hoc etiam præclaro dono insigni-
tus fuit, vt vernaculo idiomate,
apud diuersæ linguæ varias natio-
nes prædicans, ab omnibus cla-
rissimè intelligeretur, tametsi ali-
quando viginti, aliquando tri-
ginta millia auditorum haberet:
vnde plurimum populū Deo ac-
quisiuit: nam viginti quinque mil-
lia Iudaorū, & octo millia Sara-
ceno-

cenorum, & ultra centum millia
peruersorum ac sceleratorum su-
is feruentissimis prædicationibus
conuertit, & ad sanam mentem
reduxit Qui anno millesimo qua-
dringentesimo decimo octauo ad
tantarum virtutum & meritorum
præmia & coronas in cœlum fe-
liciter emigravit. Qui postea à
Calixto Tertio inter Beatos est
relatus. In cuius canonizatione
allatum & comprobatum fuit,
inter cætera portenta & miracu-
la, etiam viginti octo mortuos
cum excitasse.

I N D E X C A P I T V M
I N S T R U C T I O N I S V I T Æ
S P I R I T U A L I S S A N C T I
V i n c e n t i j .

D e paupertate.	Cap. 1.
De taciturnitate.	Cap. 2.
De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione, per	quam
E 5	

quam puritas mentis acquiri-
tur. Cap. 3.

Quod per instructorem idoneum
citius & facilius peruenitur ad
perfectiorem, quam per seipsum
Cap. 4.

De obedientia seruanda. Cap. 5.

De modo regulandi corpus circa ci-
bum & potum Cap. 6.

De modo standi in mensa, quoad
virumq; hominem. Cap. 7.

De modo perseuerandi in sobrietate
& abstinentia. Cap. 8.

De modo seruando in somno & vi-
gilijs, lectionibus, orationibus,
contemplationibus, matutinis, &
alijs horis dicendis. Cap. 9.

De modo praticandi. Cap. 10.

Remedia quedam contra tentatio-
nes prouenientes ex suggestione
diaboli. Cap. 11.

Remedia quedam contra tentatio-
nes prouenientes per corruptam
doctrinam aliquorum Cap. 12.

Rationes quedam, quibus excita-
sur

*tur cor ad maiorem perfectio-
nem virtutis.* Cap. 13.

*Prædictarum rationum epitomes,
& declaratio, qualiter habeant
efficaciam per applicationem sin-
gularum.* Cap. 14.

*Documenta, seu consilia saluberrima
in quibus se exercere debet,
qui vult euadere laqueos dia-
boli.* Cap. 15.

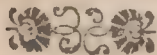
*Perfectiones quindecim necessaria
servienti Deo in vita spirituali.*
Cap. 16.

*Ternarij quinque, in quibus se
exercere debet vir spiritualis.*
Cap. 17.

A V C T O R I S P R Æ F A T I O.

POnam in hoc tractatu tan-
tummodo documenta salu-
bria, de dictis doctorum extracta.
Non intendo adducere aliquod
Scripturæ testimonium, vel ali-
cuius

cuius doctoris, ad probandum
 quæ dicam, vel suadendum: tum
 quia breuitati intendo: tum quia
 tantūmodo ad illum sermonem
 dirigo, qui cum magno affectu
 desiderat implere, quæcumq; se-
 cundum Deum fienda cognoue-
 rit. Et ideo etiam dicta non
 probo, quia humilem intendo
 instruere, non cum arrogantibus
 contentionibus deservire. Quin-
 cunque igitur voluerit proximo-
 rum animabus utilis esse, eosque
 verbis ædificare: primò studet in
 seipso habere quicquid alios est
 docturus: alioquin parum profi-
 ciet. Nam verbum eius erit in-
 efficax, nisi prius homines in eo
 comperiant esse quod do-
 cet, & longè ma-
 iora.

INSTRVCTIO

VITÆ

SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

Portet enim primi-
tus, omnia terrena
contemnat, & ve-
lut stercorea reputet,
& solum districtissi-
mè quantum satis sit ad necessita-
tem, de ipsis recipiat. Quam ne-
cessitatem in paucis colligat, suf-
ferendo etiam quædam incom-
moda propter paupertatis amo-
rem, sicut quidam ait: Scio quod
laudabile non est, pauperè esse,
sed in paupertate paupertatem

amore

*Inpri-
mis Re-
ligiosus
debet
omnia
terre-
na &
transi-
toria
cōtem-
nere.*

110 SPEC: PARVVM

*Fucati
paupe-
res.*

*2. Cor.
8.*

*Qua
fugien-
da pau-
perta-
tis a-
matori.*

amare, & paupertatis inopiam
propter Christum gaudenter &
hilariter sustinere. Proh dolor,
multi de paupertatis solū nomine
gloriantur, sed quo pacto? Ut eis
nihil desit. Dicunt se amicos
paupertatis, sed paupertatis sodal-
es & amicos si giūt pro suo pos-
se, famem, sitim, contemptum,
despectionem. Non sic beatiissi-
mus Dominicus Pater noster.
Non sic ille, *qui cūm diues esset,*
egenus factus est: omnesq; Apo-
stoli, qui (ut nosti) verbo &
exemplo docuere. Nihil ab ali-
quo petas, nisi esset necessitas,
nec acquiescas cuiusq; dare vo-
lenti, quibuscumq; precibus, eti-
am sub prætectu, ut indigentibus
largiaris, quia crede quod in hoc
ipso, & omnes, qui audierint, fi-
naliter multum ædificabuntur, ac
per hoc ad contemptum mundi
eos poteris facilius inducere, &
ad subuentionem aliorum indi-
genti-

RELIGIOSORVM III

gentium inclinare. Necessitatem *Neces-*
autem tuam intelligo, in parco *sitas*
victu, & vili vestitu, & calcea *quibus*
mento, quibus tunc præsentiali *con-*
ter indiges. Non voco autem *neatur.*
necessitatem, librorum inopiam,
sub quorum velamine frequenter
magna avaritia comperitur. Sa-
tis enim libri communes, vel ac-
commodati inveniuntur in ordi-
ne. Et quicumque effectum præ-
dictorum voluerit clarè cognos-
cere, studeat primò corde humi-
li adimplere: alioquin, si corde
tumido contradicere voluerit,
foris stabit, Nam à Christo, hu- *Deus*
militatis magistro, humilibus ma- *super-*
nifestatur veritas, quæ tumidis *bus resi-*
occultatur. *stet, hu-*

C A P V T II.

De taciturnitate.

Facto ergo paupertatis stabili
fundamento. à Christo fun-
datore in vertice posito, dicente:
Beati

*milibus
dat gra-
tiam.*

Mat. 5. Beati pauperes spiritu, &c. ad re-
Refr. stringendum linguam viriliter se-
nanda accingat, vt lingua que vtilia
lingua debet loqui, ab ociosis & inuili-
per sa bus compescatur omnino: & vt
crum melius restringat, penitus non lo-
plenti- quatur, nisi interrogatus: inter-
um rogatus dico, de re necessaria &
quod vtili: nam inutilem quaestionem
est cu- silentium debet soluere. Si qui
stos Re- tamen causa solatij, vel inuecti-
ligentis ua ipsi dicant, ne onerosus alijs
Quie videatur, quandam vultus hilari-
num nō tatem, & benignitatem poterit
refra- ostendere, sed nullo modo loqui,
nat lin- etiam si illos, quicumque sint, de
gram hoc viderit murmurare, vel con-
suam, tristari, aut verba detractionis
huius proferre, ipsum causando singu-
vana larem, seu superstitiosum & gra-
est reli- uem. Debet tamen pro ipsis at-
gio. tentius orare, vt Deus ab eorum
Iac. 1. cordibus omnem turbationem
 amoueat. Poterit tamen aliquan-
 do loqui, si immineat aliqua ne-
 cessitas

RELIGIOSORVM. 113

cessitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum puritate verborum, voce humili & submissa Quod etiam debet facere, dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui velet, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interius inspirando ea, à quibus interim se abstineat, linguam per silentium edomando.

CAPVT III.

*De cordis munditia, & passionum
ac sensuum mortificatione. per
quam puritas mentis
acquiritur.*

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis sollicitudinibus, quæ impediunt virtutum semina,

ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs insudare, quæ te adducant ad illam cordis mundiciam, per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiuntur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille *cujus in pace factus est locus eius*: in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo à luxuria cogitationis immundæ, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elogat, quantum in hac vita possibile est, à quibuscunq; cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obtinendam cælestem (vt ita dicam) imò diui-

Pf. 75.

*Vera
cordis
mundi-
tia,*

RELIGIOSORVM. 115

nam quodammodo puritatem,
(nam qui adhaeret Deo, vnus est Cor. 6.
spiritus cū eo) ista necessaria sunt. *Neces-*
 Primò, omnium studeas, quan- *saria*
 tumcumque potes, abnegare te *ap pu-*
 ipsum, iuxta Saluatoris præceptū, *ritatem*
Qui vult venire post me, abneget cordis
semetipsum, &c. & hoc sic intel- abnega-
 lige, vt tuam voluntatē in omni- *rio sui*
 bus mortifices, & conculces, & *spūs.*
 in omnibus ei contradicas, beni-
 gnè amplectendo aliorum volun-
 tatem, si tamen licita sit & hone-
 sta. Hoc tamen generaliter ha-
 beas pro quacunq; re temporali,
 per quam corporalibus necessita-
 tibus deferuitur. Nunquam se- *Nun-*
 quaris voluntatem propriam, vbi *quam*
 alium contradicere videas quan- *standū*
 tumcumq; exorbitare videatur à *& fidēdū*
 proprio iudicio rationis. Debes *proprio*
 enim sufferre quodcumq; incom- *iudicio-*
 modum pro interna mentis tran-
 quillitate seruanda, quæ per tales
 repugnantias perturbatur, dum
 homo

homo suo iudicio adhærendo, & suam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non solum in temporalibus, sed etiam in his, quæ spiritualia sunt, vel ad spiritualia ordinata, alterius potius, quam tuam impleas voluntatem, dum modò sit bona, licet tua perfe-

*Vitanda
iurgia
& conten-
tiones*

*Non o-
bedien-
dū ma-
lis.*

Isaia 5.

ctior videatur, quia magis detrimentum acquies in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quam possit provenire profectus in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria affecta, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui sunt tibi familiares, & in spirituali exercitio socij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, qui dicunt bonum malum, & malum bonum, & qui student aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, plusquam sua prava corrigere.

Non

Non enim dico, quòd debeas ta- *Conflā-*
 lium iudicio adhaerere in his quæ *ti ani-*
 spiritualia sunt. Nam in tempo *mo oppo-*
 ralibus benè debes : quorumcūq; *Dei*
 voluntatem plus quàm tuam exe- *prose-*
 qui & implere. Si autem in his *quēdā.*
 quæ secundum Deum operari de-
 sideras, siue ad profectum tuum, *Quid*
 vel ad Dei honorem, vel proximi *faciē-*
 utilitatem, aliquos tibi obliſtere *dū quā-*
 videas, seu etiam totaliter impe- *do obſi-*
 dire, siue sint superiores, seu pa- *ſtitur*
 res vel inferiores, noli contentio- *ſancto*
 nibus deſeruire, ſed teipſum in *conatui.*
 teipſo reſtringe, & te cum Deo *Iſa 38.*
 tuo collige, illiq; dicas : *Domine N B.*
vim patior, reſponde pro me. Nec *huius S.*
 de hoc contriſteris, quia non poſ- *vir di-*
 ſunt id facere, niſi finaliter pro *etum*
 bono tuo & aliorū ſit expediens *expe-*
 Imò plus dico tibi, quòd quan- *rientia*
 tumcūq; ad præſens nō videas, *ſepe*
 videbis finaliter, quòd illud in *proba-*
 quo tibi eos impedimenta præſta- *um.*
 re credebas, erit tibi adiuuamen-
 tum

Quādo tum ad tuum propositum asse-
diuini quendum. Licet autem de hor-
to obfi to Sacrae Scripturae possem tibi ad
statur, haec exempla producere, sicut de
tunc Ioseph, & multis alijs: nolo ta-
maxi- men contra id facere, quod pra-
mè di- dixi, sed experto crede, quia ita
uina. est. Si etiam in his quae secundū
Proui- Deum desideras, te videas quo-
dentia dammodo diuinitus impediri, vel
fiacn- per infirmitatem, vel quocunque
dū & alio contingente, de hoc nullate-
omnia nus contristeris, sed totum aqua-
com- nimiter feras, & te ex toto com-
mittē- mittas illi, qui melius nouit, quid
da. tibi expediat, quā tu ipse, qui te
Pax & ad se continuē subleuat, dummo-
eran- do te ipsum illi ex toto comittas
quilli- quamuis fortē tu hoc minimē vi-
tas deas. Ad hoc ergo sit totum stu-
cordis dium tuum, ut te ipsum in pace &
querē. tranquillitate cordis possideas, &
da & pro quocunque euentu non do-
tenen- leas, nisi de solo peccato proprio
da, vel alieno, seu etiam de his qui te
indu-

inducerent ad peccatum. Non ergo te contristet quicunque casus fortuitus, non te exagitet indignationis stimulus contra defectum alterius, sed habeas ad *Aliorū* quemcunq; miserationis & com-*vita* passionis affectum, cogitans sem-*excus-*per, quòd tu peius faceres, nisi te *sanda*.
 Christus IESVS sua gratia con-
 servaret. Præpara insuper te ipsum
 ad quæcunq; opprobria, ad quæ-
 cunque aspera, ad quæcunq; ad-*Honor*
 uerla pro CHRISTI nomine *non est*
 sufferenda. Omnem etiam appe-*expe-*
 titum, seu cogitatum tibi sugge-*ten-tus,*
 rentē appetitum cuiuscunq; al-*quia*
 titudinis, sub quocunque chari-*tanquā*
 tatis prætextu in ipso principio *quod-*
 & ortu suo, velut caput draconis *dant*
 infernalis, cauterio mortifices, *vene-*
 cum baculo crucis, tibi CHRISTI nū om-
 humilitatem ac durissimam pas-*nis am-*
 sionem ad memoriā reuocando, *bitio est*
 qui regnum fugiens, Crucem vo-*fugien-*
 luntarie est amplexus, omni con-*da.*
 fusio-

fusione contempta, omnem hu-
 manam laudem fugiens cum ho-
 nore tanquam venenum mortife-
 rum. Et tu in despectu tui gau-
 dens, te ipsum talē verē & ex
 corde reputes, qui meritō debeas
 ab omnibus cōculcari & despici.
 Videas continuē tuos defectus,
 peccata tua, & ea aggraua quan-
 tumcunq; poteris: aliorum ve-
 rō defectus post tergum projicias
 & non videas, & si vides, aileues
 & excules, & ipsis compatiaris,
 & adiuues quantumcunq; poteris.
 Auerte oculos tuos & mentis &
 corporis ab aliorum aspectu; ve-
 teipsum possis inspiciere in lumi-
 ne vultus tui. Teipsum cōsidera,
 & sine simulatione diiudica. In
 omni actu, locutione, cogitatio-
 ne, actione, te ipsum reprehende,
 & in te semper compunctionis
 misericordiam studeas inuenire,
 cogitando quòd bona tua non
 sunt plenē expleta, nec seruire
 facta

Pro-
 pria
 delicta
 aggra-
 uanda

Pro
 pria
 bona
 opera
 exte-
 nuan-
 da.

RELIGIOSORVM. 121

facta quo deberent, sed negligentis inquinata: ut meritò omnis tua iustitia panno menstruato debeat comparari. Te ipsum continuè reprehendas, nec permit-
tas in te sine increpatione transire negligentias verborum & operum, sed & de ipsis cogitationibus, non malis tantummodo, sed inutilibus, in conspectu Dei tui omni hora graviter reprehendas te, ut miserrimum peccatorum commissorem & plus vilem te reputa, & miserabilem pro defectibus coram Deo, quàm sint quicumq; pro quibuscunque peccatis: & meritò a cœlestibus gaudijs excludendum, si secundùm iustitiam suam, & non secundùm misericordiam vellet tecum agere Deus, qui tanta super multos alios tibi prærogavit, ad quæ omnia ingratus exististi. Considera etiam diligenter, & eum pavore rumina, quòd aptitudinem ad bonum, & grati-

F am,

*Ratio de-
Grandi
sui existi-
matione
& humili-
tatis com-
paranda*

*Medu sc
humili
andr.*

am, seu sollicitudinem ad virtutē
à te ipso non habes, sed Christus
sua misericordia dedit: quod si
voluisset, potuisset, ita conferre
cuicunque, te in luto fecis dere-
lictō. Cogita etiam, & ad hoc
tibi ipsi persuadeas, quod non est
peccator, qui non magis assisteret
Deo suo, quàm tu, & qui non
magis recognosceret Dei benefi-
cia, si recepisset gratias, quas tu
sola Dei gratuita bonitate, & non
proprijs meritis recepisti: pro-
pter quod potes te ipsum vilio-
rem & inferiorem omni homine
iudicare, & merito formidare, ne
ingratitude, te Christus foras
abijciat. Nec dico, per ista cre-
das te esse extra gratiam, vel in-
mortali; quamvis alij peccatores
habeant innumerabilia mortalia,
quod est nobis occultum, tum
propter fallax iudicium, tum pro-
pter subitam contritionem, & di-
vinæ gratiæ praviā infusionem.

Dum

RELIGIOSORVM 123

Dum autē te vitificando alijs peccatoribus comparas, non expedit ad eorum peccata descendere, sed solum in generali cum eorum peccatis tuam ingratitudinem ponderando. Quod si etiam in speciali velis eorum peccata videre, potes eadem peccata in te quadam similitudine transformare, sic te in tua conscientia increpando: Ecce ille est homicida, & ego miser quoties occidi animam meam? Ille fornicator & adulter est, & ego tota die fornicor & adultero, à Deo meo oculos avertendo, & diabolicis suggestionib⁹ me supponendo, & sic de alijs. Si autem videris, quod diabolus te velit in talibus responsionibus quodammodo per talia ad desperationem inducere, tunc omissis talibus increpationibus, in spem assurgas, considerata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam praevenit, nec dubium quin opus
 E A suum

*Quomodo
 quis ses-
 psum om-
 nium vi-
 lissimum
 existima-
 re possit.*

suum in te velit perficere, quod incepit. Cōmoniter tamen de homine spirituali, qui aliqualem Dei notitiam iam percepit, de hac desperatione timere non expedit, dū toto studio ad se increpandum invigilat. illud tamen posset accidere, imò sæpè accidit in homine incipiente, & specialiter, quem Deus liberavit à multis periculosiss sceleribus, quibus fuerat involutus. Ex his quæ suprà iam perstrinxi, generabitur in te virtus illa, quæ est mater & origo ceterosq; virtutū, scilicet humilitas, quæ interiores oculos aperit ad Dei cōspectū, cor humanū ab omni superflua cogitatione purgando. Nam dum homo in suā resilit parvitatē, seipsum vilificando, se increpando, se detestando, suam nihilitatē cōsiderando, sibi ipsi intentissimè displicēdo, & hæc & similia cogitando & talem se verè existimando, in tantū circa propria negotia occupatur, quòd

*Quanta
praestes vir-
tum humi-
litatem.*

quod omnis alia inutilis cogitatio evanescit. Et sic, dum anima omnia audita, visa, & temporaliter operata, à se repellit. & in oblivionem adducit, incipit ad seipsam redire, & modo mirabili in seipsa convalescit, & sic ad originalem iusticiam & cœlestem puritatē appropinquare incipit: sic dum in seipsa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in se ipsam erigit, per quam transeat ad contemplandum angelicum spiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardescit ad bona cœlestia, & omnia temporalia à longè conspiciit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente fervere, quæ velut ignis consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitas, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

*Perfecta
charitas
non solum
foras mit-
tit timorē
sed etiam
sanitatē
& inanē
gloriam.*

venit ex dictamine charitatis. Unde securè potest alijs prædicare sine detrimento, sine inanis gloriæ periculo. Neque enim (ut jam dixi) potest aliqua vanitas subintrare, ubi charitas totum occupavit. Nunquid iam respectû habebit amplius ad aliquod commodum temporale, qui omnia reputat velut stercus? Sed & ipse laudis appetitus, nunquid animum ejus poterit subintrare, cûm se videat velut stercus vilissimum coram Deo, miseram abominabilem, & ad omnia peccata proclivem, nisi eum sua benignitate manus conditoris cõtinua cõservaret? Quomodo iam extolli poterit de quocunque bono opere, qui luce clariùs videt se nihil posse penitus agere nisi continuè de hora in horam divina virtutes quodammodo cogat eum atque constringat? Quomodo jam sibi aliquid ad attribuat, ac si à seipso proveniat, qui
non

RELIGIOSORVM. 127

non dicam centies, sed etiā milles
est expertus suam impossibilitatem
in quibuscumque bonis operibus
magnis & paruis. & qui toties co-
gnovit se non posse, dum voluit,
& quando (ita dicam) non vo-
luit, nec curavit, nec super talibus
cogitabat, viderit se subitò divi-
nitūs excitatum fervore mirabili
ad illa facienda. quæ prius cum
omni conatu suo implere non po-
terat? Nam & talem impossibili-
tatem idcirco Deus tam longo
tempore dominari permittit in ho-
mine, ut homo discat humiliari,
& ut nunquam in seipso inaniter
glorietur. sed Deo attribuat o-
mne bonum, non solum ex con-
suetudine quadam, sed potius ex
intimis cordis sui: ut pote, qui
ex propria experientia doctus, luce
clariùs videt, quòd non solum non
potest operari, sed nec IESUS, di-
cere, nisi in Spiritu Sancto. & nisi il-
le donaret, qui dicit: Sine me ni-

Joan: 15. nil potestū facere. Ut jam recogitādo ex totis animæ suæ viribus, Domino confiteatur & dicat: *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine.* *Ac* cum Psalmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summarie perstrinxi, & in quodam breviloquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitæ suæ perfectionem, si utiliter, & sine periculo vult animæ suæ procurare salutem. Et hæc quidem sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcumque alia perfectorum actuum exerci-

RELIGIOSORVM 129

xercitia. Nam his tribus præmis *Tria prin-*
lis perfectè servatis, scilicet volū- *cipia vita*
taria paupertate, taciturnitate, & *spiritualis*
interna mentis exercitatione, de
quibuscumq; alijs, exterioribus a-
ctibus quomodo essent faciendi,
homo faciliè judicaret. Quia ta-
men non omnes possunt capere fa-
ciliter breviter dicta, paulo diuti-
ùs insistemus circa particulares a-
ctus virtutum.

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRUCTOREM
idoneum citiùs & faciliùs pervenitur
ad perfectionem, quam per
seipsum.

Sciendum igitur, quod homo
faciliùs & in breviori tempore
posset ad perf. ctionem pertingere,
si haberet instructorem cujus re-
gimine duceretur, cujus obediē- *Alteri*
tiam in omnibus actibus parvis & *subesse ab*
magnis totaliter sequeretur, quàm *eodē regi*
& instrui
si ali-

130 SPEC. PARVUM

*magis fa-
lurare.*

Nota.

*Via obedi-
entia
Via regia.*

si aliquis conetur seipsum perficere, quantumcumq; vigeat acumine intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratam. Imò plus dico, quòd nunquam Christus suam gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, se credens sibi sufficere, & per se posse investigare, & invenire quæ sunt utilia ad salutem. Ista enim via obedientia, est via regia, quæ homines inoffenso pede ducit ad summam montis scalæ, cui Dominus apparet innixus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo. & breviter omnes, qui ad perfectionem attigerunt, per hanc semitam processerunt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex privilegio gratiæ singularis, deficientibus eis, nec inventientibus, qui eos foris in-

RELIGIOSORVM. 131

ris instruerent: quia tunc pietas divina per se supplet, quod exterius minimè reperitur; si tamen corde humili & ferventi ad Deum accedunt. Et quidem isto tempore (hei nobis miseris) in aliquibus locis quasi nullus reperitur, qui alios de perfectione vitæ instruat, quin potius, si homo velit tendere ad Deum, inveniet retrahentes multos, & quasi neminem adiuvantem. Quamobrem expedit, ut tunc homo ad Deum toto corde recurrat, & ab eo instrui cum omni orationum instantia & cordis humilitate deposcat, & se in Deum proiciat, se illi totaliter committendo, ut ipsum benignus tanquàm orphanum sine Patre recipiat, qui neminem vult perire, sed vult ad cognitionem veritatis quoscunq; venire igitur ad te dirigo sermonem meum, qui magno cordis affectu Deum desideras invenire, qui ad perfectionem anhelas, ut ani-

tribus aliorum utilis esse valeas. Ad te ergo nunc dirigo sermonem meum, qui corde simplici & non duplici accedis ad Deum, qui quaris virtutum intima penetrare, qui per viam humilitatis pervenire desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA,

*Dici solet,
Religiosus
Vel Cere
moniosus
Vel Crimi
nosus qua
re inclina
tiones &
omnes ce
remonia
Ordinis ad
damusim
servande*

statuta & ceremoniū O dñi.

DVobis igitur jam præmissis, scilicet paupertate & tacurnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta te accingat, ut obedientiæ regulam & semitam in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconculsibile scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus, & extra in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & prostrationes, surgendo & itando, & o-

RELIGIOSORVM. 133

Omnes majorum ordinationes ad unguem teneat, & seruet quantum potest, semper cogitans verbum Christi. *Qui vos audit, me audit; Luc. 10. & qui vos spernit, me spernit* Deinde ad coaptandum corpus suum totaliter in obsequio Christi Iesu coerceat, ut omnes actus & motus corporis sint omni morum honestate compositi, secundum regularium disciplinam. Neque enim poteris unquam animam ab inordinatis continere, nisi prius studueris corpus tuum subiacere disciplinæ. ipsum restringendo non solum ab omni actu sed etiam ab omni motu incongruo & inepto.

*Prompta
obedien-
tia exhi-
benda.*

CAPVT VI.

DE MODO REGVLANDI

corpus circa cibum & potum.

Igitur regulationem corporis intendendo: Prius contra Gulam insistas. Nisi enim contra hanc victoriam habeas, in vanum laboras

*Gula quò-
modo frè-
nanda.*

134 SPEC. PARVVM

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primò, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cõmuniter apponuntur, sis contentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quando Christus te in sanitate conservabit. Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitatẽ te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Ut autem non

*Intelligen-
dum est in
prædico
non in cel-
latione &
peritina*

excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

RELIGIOSORVM. 135

dicare inter superfluum & necessi-
tatem. Hoc autem habeas pro
regula de cibo generali, ut saltem
de pane comedas sufficienter, quā-
tum natura requirit specialiter dū
jejunas: nec vnquam credas dia-
bolo suadenti tibi facere abstinē-
tiam de pane. Et in hoc poteris
experiri quantum natura requirit.
vel quis sit illi superfluum, si tem-
pore binæ refectiois post nonam
invenieris te gravatum, & in sto-
macho sentias quendam adorem,
ut orare, scribere vel legere neque-
as: communiter hoc accidit pro-
pter excessū: idem si sentias post
matutinas, quando cœnasti. Si-
militer quoque quando jejunas, si
post complerorium idem grava-
men esse percipias. Igitur comede
satis de pane, sic tamen, ut post
comestionem sis paratus legere,
scribere, vel orare. Si tamen illa
hora non esses ita aptus, sicut alijs
horis, dum tamen non sentires
grava-

quādo aut
nihil aut
parum pa-
nis, tantū
concedi-
tur, inor-
dinarijs
jejunijs
Ecclesia.
Indicium
nemiens.
tis cibi &
potus

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout decebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non sis absque poenitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendo: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cum potagium comedis, potes facilius pertransire cum potu temperato: ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestitionis horam, nisi in sero, quando jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vinum

RELIGIOSORVM 137

num ita lymphatum, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundum quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI

*in Mensa, quo ad utrumq;
hominem.*

Pulsato itaque cymbalo, cum *Institutio*
omni maturitate lotis mani- *monacha*
bus, in claustro sedebis; nola pul- *lis tempo-*
sata, refectorium introibis, & non *re come-*
parces tibi, cum omni fortitudine *stionis &*
tua vocis, & corporis modestia, *prandij.*
Dominum benedicens; & iuxta
ordinem tuum te collocabis in
menta, cogitans apud te corde pa-
vido, quod debeas peccata populi
manducare. Cor tuum etiam præ-
parabis ad intelligentiã lectionis,
quæ legitur in mensa: vel, si lecti-
onem non habeas, ad meditatio-
nem aliquam spiritualem, ut ne-
qua-

quaquam totus comedas, sed corpore suam refectionē habente, anima nullatenus defraudetur. Positus autem ad mensam, vestimenta decenter coaptas, cappam super genua retorquendo: Statue autē pactum tecum omnino, ut nullo modò circumspicias comedentes, sed solūm tibi apposita videbis. In principio, cum sederis, ne extendas subito manus ad incidendum panem, sed stes aliquamdiu super te, usque quo saltem dicas *Pater noster.* & *Ave Maria*, pro animabus defunctorum, qui in purgatorio existūt, magis indigentium. Hoc autem generaliter habeas, quod omnem actum, & omnem corporis motum cum quadam modestia facias. Si panem diversum durum mollem, album, aut aliter factum ante te habeas, illum comedas qui est vicinior, & libentius comedas illum, ad quem minū sensualitas inclinatur. Nunquam in mensa ali-

quid

RELIGIOSORVM 139

quid petas, sed permitte alios pro te postulare: quod si non facerent. patientiam habe. Non teneas cubitos super mensam, sed simpliciter manus. Non teneas crura divaricata, nec pedem alteri supponas. Non recipias scutellas duplices, vel aliud quodcunque, nisi tantum quantum communiter omnes alij habent. Quamcunque pirantiam, à quocunque missam, etiam à Priore, non comedas, sed si potes, competenter in fragmentis abscondas, vel in scutella. Vbi nota quod mos Deo gratus est, aliquid de potagio Christo pauperi semper in scutella dimittere: sumiliter aliqua panis fragmenta, non crustas, imò illas comedas, & de pane contracto Christo dimittas. Nec nimis cures, si de hoc aliqui murmurent, dummodo Prælatus tibi non mandaverit oppositum. Et generaliter de omni eo, quod comedis, aliquam particulam Christo

*Mos Deo
gratus,
pauperib⁹
cond. & d. d.*

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamē aliqui, qui vilia tantū donant Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmēto aliquid de pane reponas, & Christo dimittas, Et, si tibi Dominus donaverit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibus intipidus, ex defectu salis, vel alia quicunque causa, noli apponere ibi sal, nec aliud condimentum, propter Christum felle & aceto potatum: sed sensualitati resistas. Similiter quæcumque salsamenta, quæ ad nihilum valent nisi ad gula incitamentum, dimittere occultè potes. Quandocunque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus, & huiusmodi, sicut nectar, vinum
melius

*Pancū cō-
tentari.*

RELIGIOSORVM 141

melius apportatū, & cætera, quæ non sunt necessitatis pro salute corporis humani: imò frequenter est noxium, dum non prodest, quod delectat. Si dimiseris propter Christum hæc, non dubito quin tibi præbebit in dulcedine Christus Dominus cibum consolationis spiritualis, & etiam in illo cibo, quo contentus es propter Christum. Et ut melius & facilius possis à quibuscunque volueris abstinere, ponas in corde tuo, quando vadis ad mensam, quòd pro peccatis tuis debes in pane & aqua abstinere. Vnde panis sit solus cibus: pulmentum tamen, non pro cibo adicias, sed ut possis panem convenientius deglutire. Tene, quod si hoc posueris in corde tuo, videbitur tibi magna pitantia, habere aliquid de pulmento. Et observes quòd non ponas offas multas in paropside, sed sufficiat tibi panem intingere.

Quan-

*Temperā-
tia in ci-
bo sumen-
da.*

Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem unum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comesturus non es, & naturæ satisfacies etiam si alia non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non possum, te instruet Christus, si ad ipsum ex corde recurreris, & totā spem in ipso posueris. Quis enim exprimere valet modos innumeros, quos tibi Deus demonstrabit? Sis etiam attentus, ne sis de illis, qui finem non faciunt in edendo: imò quàm citiùs poteris te expedi-
as, servata debita honestate, ut
magis lectioni possis attendere.
Cum à mensa surgis, ex toto cor-
de regrâtieris Altissimo, qui tibi
contulit bona sua, & qui tibi vir-
tutem aliquam præstitit, ne tibi
sensualitas prævaleret. Non par-
cas voci tuæ, sed secundùm possi-
bilitatem tuam gratias age bono-
rum omnium largitori. O cha-
rissime,

*Debita
gratis
Deo refer-
ro.*

RELIGIOSORVM 143

rissime, cogita quàm innumerabiles sunt pauperes, qui ad delicias maximas reputassent, si habuissent, tantummodo panem, quem tibi cum alijs cibarijs Dominus ministravit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Christus est, qui tibi dedit, imò plus, quòd in mensa ipse tibi servivit. Vide ergo cum quanta disciplina, cum quanta reverentia, maturitate, & tremore, debes in mensa cōsistere, ubi vides præsentialiter Deum tuum in propria persona ministrare. O quàm beatus esses, si tibi desuper daretur mentalibus oculis ista cōspicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copiosam cum Christo per totum refectorium discurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVERandi in sobrietate & abstinentia.

VT autem in tali modo sobrietatis

CAUS

tatis & abſtinentiæ jugiter perfe-
veres, ſta iugiter in timore, & à
Deo omnia bona quæ habes tota-
liter recognosce: ab ipſo perfeve-
rantiam pete. Et ſi, non vis cor-
ruere, noli alios iudicare, nec cõ-
tra eos indignationis ſpiritu mo-
vearis. Si eos vides in edendo
debitum ordinem non ſervare, ne
ſcandalizeris, ſed eis compatiar-
is, ex corde, & pro eis ora, & eos
in corde tuo quantum potes excu-
ſa, cogitando, quòd nec tu potes
aliquid, nec ipſi poſſunt, niſi quæ-
tùm Chriſtus porrigit manum ſu-
am, qui non pro meritis tribuit,
ſed pro ſuo beneplacito volunta-
tis. Si hæc cogitaveris, firmus eris.
Nam quæ eſt cauſa, quòd multi
quandoque incipiunt multa facere
in abſtinentia, & alijs, qui non
perſeверant, corpore torpente &
ſpiritu frigefcẽte? Certè nulla alia,
niſi propter eorum elationem &
præſumptionem; dum de ſe præſu-
men-

*Elatio &
præſump-
tiõ multo.
tum tri-
na,*

mentes, alijs indignantur, eos in
cordibus suis iudicando: & ideo
Deus subtrahit ab eis donum su-
um, & vel spiritu frigescent, vel
ex indiscretionis vitio plus faci-
entes quàm oporteret, infirmita-
tem incurrunt: & sic tandem
dum ad restorationem corporis
intendunt, in hoc quoque metas
excedunt, efficiunturque gulosi
plusquàm alij quos primitus iudi-
cabant, sicut ego de quibusdam
cognovi. Nam istud communi-
ter accidit, quòd quicumque ali-
um in aliquo iudicat, Deus tan-
dem permittit eum in illum defe-
ctum cadere, vel maiorem *ergo psalmi 128*
servias Domino in timore. Et quan-
docunque te sentis in exaltatione
ob memoriam beneficiorum quæ
tibi donat Altissimus, apprehende
disciplinam increpationis & propriæ
reprehensionis, ne quando irascatur
tibi Dominus, & percas de via iusta.
Si sic feceris, stabilis permanbis.

G

Ecce

Ecce indicavi tibi modum Altissimi gratum, contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO

in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendū.

Post hæc nitaris contra somnum & vigilijs modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram. Vbi nota, quod duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corpori, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet, in nimia abstinencia, & vigilia inordinata: nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

*Vitanda
nimia
vigilia.*

satisfacere, Vel si non fecerit peccata enormia, dicit ei: O quanta passi sunt Martyres & Eremitæ. Et credit simplex homo, quòd cum talia habeant speciem boni, non possint esse nisi à Deo: & Deo permittente hoc fit, maximè quando talis primò cum magna humilitate & tremore, & cum instantia orationum non recurrit ad Deum, qui eum illuminaret & dirigeret, quòda non reperiret hominem directorem. Homo enim qui sub obedientia sancta consistit, & continuè per regulam directionis dirigitur, & instruitur, à talibus deceptionibus tutus est, etiam si ipse Pater spiritalis aliquando aliquàliter erraret. Deus enim propter obedientiæ totum sibi disponit ad bonum, sicut probari posset multis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq; circa somnum & vigilias, talis modus poterit observari: ut scilicet tempore æstiuo post prandiu, postquam

RELIGIOSORVM. 149

quam campana pro silentio est pul-
 lata, subinde quieti membra com-
 ponas: quia illud tempus ad spiri-
 tualia exercitia minùs aptum est,
 & per hoc in nocte ampliùs pote-
 ris vigilare. Hoc tamen generali- *Eunti cūa*
 ter debes observare; quotiescūque *bitū quid*
 vis dormire, ut semper vel Psal. *observan-*
 mos ruminas vel spirituale aliquid *-dum.*
 mediteris, quod etiam somno in-
 tercipiente, quandoq; tibi in ima-
 ginatione præsentetur. In sero
 hoc communiter habeas, ut non
 multum vigiles: nam per vigiliam
 serotinā impeditur attentio & de-
 votio in matutinali officio. Est
 enim cōmuniter talis somnolen-
 tus, gravis & indevotus, quando
 nimis vigilat in sero: imo aliquan-
 do ex toto à matutinali officio co-
 gitur remanere. Igitur statuas ti- *Quid meā*
 bi aliquas breves orationes, vel *disādam;*
 aliquam lectionem, vel meditati-
 onem, quibus in sero, antequam
 dormias, breviter occuperis. Et

G ;

inter

150 SPEC. PARVVM

inter alias meditationes, si in hoc
 festur tua devotio, potest tua mens
 ferri ad ea quæ in passione Domi-
 ni illa hora contigerunt, & simi-
 liter faciendo in omnibus alijs ho-
 ris, juxta modum quem habes à
 B. Bernardo traditum, vel prout
 tibi Dominus inspiraverit. Non
 tamen est omnium devotio unifor-
 mis, sed alius plus alio excitatur.
 Alijs enim sufficit in sua simplici-
 tate in foraminibus petreæ habita-
 re. Nullus tamen, quantumcun-
 que pollens ingenio, debet omit-
 tere ea, quæ possunt eum ad devo-
 tionem excitare: imò quæ legit vel
 studet, debet ad Christum inflecte-
 re, cum ipso loquendo, & ab ipso
 intelligentiam postulando. sæpè,
 dum actu studet, à libro debet ad
 horam oculos avertere, & oculis
 clausis se in Christi plagis abscon-
 dere, & iteratò ad librum conver-
 tere. Etiam quandoque debet à
 studio surgere & in cælum flexis
 geni-

*Circa stu-
 diū & le-
 ctionem.*

*Aliquādo
 meditan-
 dum, sive*

RELIGIOSORVM 151

genibus aliquam ignitam orationē *spirandū,*
 cum brevitate ad Deum funderē, *vel oran-*
 vel etiam cellam egredi, & Eccle- *dum. S.ā.*
 siam, claustrum, vel capitulum, *forū im-*
 circuire, secundum quòd impetus *ploranda*
 spiritus confert; & aliquando o-
 ratione formata, vel informi, per
 gemitus & suspiria de ebullitione
 cordis divinum auxilium implo-
 rando, vōta sua & desideria Altis-
 simo præsentiando, Sanctorum ad
 hæc auxilium implorando Et il-
 lud negotium quandoq; agitur si-
 ne Psalmis. & sine quibuscumque
 orationibus exterius formatis ver-
 bo, quamvis hoc aliquando initi-
 um iumpserit, vel ex aliquo versu
 Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive
 alicujus Sancti, nobis interdum,
 Deo inspirante interius, proprio
 desiderio vel cogitatu ad inventū.
 Cū autem ille fervor spiritus
 transferit, qui communiter parum
 durat, potes ad memoriam revo-
 care ea, quæ paulo ante studueras,

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per huiusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam clariorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferenter veniat, secundum quod ille dignatur immittere, qui suaviter disponit omnia, prout vult, tamen cõmuniter post matutinas amplius evenire consuevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodecunque signum, statim excussa omni prigritia, à strato discedas, ac si esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, Ave

*De lecto
cito surgē
dum excus-
sa om-
ni pigri-
tia, dicē-
do cum
tribus Ma-
gis. Hoc si*

Maria

RELIGIOSORVM. 153

Maria, vel aliud in quo animus ^{gnum ma}
 tuus magis inflammatur. Vbi no- ^{gni Regis}
 ta, quod ad hoc, ut faciliter, & ^{est}
 sine molestia, imò cum quadam
 alacritate tunc surgas, multum
 facit, si supra stratum durum dor-
 mias, & jaceas indutus. Hoc de-
 bet habere generaliter servus Dei,
 ut omnem mollitiem & compla-
 centiam fugiat: ita tamen, ut di-
 scretionis limites non excedat.
 Habeas igitur stratum de palleis.
 quòd quanto amplius expressione
 duratæ extiterint, gratiores debes
 habere, & super ipsas sufficiat ti-
 bi, staciatam, seu coopertorium
 habere. Pro tegumento autem ^{Mollities}
 contra frigus stragulam vnam, vel ^{levis fu-}
 duas, pro temporum diversitate, ^{gienda}
 secundum quod tua necessitas po-
 stulabit, habebis. Ad caput au-
 tem sacculum plenum paleis habe-
 as, & fugias mollitiem pulvinaris,
 & similiter omnes mollities alias
 assuetas, sicut de sudarijs sub ma-
 xilla

xilla, vel ad collum, seu ad zonā: nisi fortè de nocte in æstivo tempore propter sudorem: nam talibus natura non indiget, sed sunt

*Saltem
secundum
constitu-
tiones.*

quædam malæ consuetudines introductæ. Dormias etiam indutus, sicut de die, nisi quod sotularos debes extrahere & corrigiam relaxare. Potes tamen tempore

*Dormiam.
dum in tu-
nica, cum
cingulo &
caligis*

æstivo magni æstus cappam detrahere, & cum solo scapulari quiescere. Si per istum modum dormias, non erit tibi molestum surgere, imò citius & cum alacritate cõsurges. Dum igitur Officium de B. Virgine dicitur, stans, non apodatus, sed super pedes, cum omni attentione, competenti voce distinctè & alacriter dicas Officium Virginis gloriosæ, & te sic habeas, quasi eam cerneret corporalibus oculis coram te. Officio Virginis terminato, & completa corporis necessitate, ad Ecclesiam vadas vel ad claustrum prout maiorem devotio-

RELIGIOSORVM

vorionem invenies, Vbi nota,
 quòd servus Dei, eundo & redeun-
 do ad cellam, vel quocunque alio
 loco, non debet esse ociosus cor-
 de, sed vel Psalmos, vel aliquid
 spirituale ruminare. Potest tamen *Quomodo*
 ante inchoationem Officij chorum *divinum*
 intrare, & aliquid spirituale præ- *Officiū sit*
 meditari, ut devotius & attenti- *perfolven-*
 us cum alijs Psalmos valeat decan- *dam.*
 tare. Pallatis igitur Matutinis, &
 factis venijs vel inclinationibus,
 psallendo sta super pedes tuos, non
 apodiatas, sed corde & corpore
 sta viriliter coram Deo tuo, ipsius
 laudes cum omni alacritate decan-
 ta recogitans, quòd sine dubio san-
 cti Angeli sunt præsentes; in quo-
 rum conspectu psallens Deo, eos
 debes continuè revereri, utpote
 qui faciem Dei Patris in cœlis vi-
 dent, quam tu nondum, nisi in
 speculo & in æmigmatē contēpla-
 ris. Nunquam parcas voci, quan-
 tum potes, discretionē regente.

*Alia Vocē
 cantandā*

quod & Non prætermittas jota unum, tam
monuit S. de Psalmis, versibus, dictionibus,
P. Domi. syllabis, quàm de voce. Et si non
niscus. potes æquali voce cum alijs, saltè
 cum voce submissa. Et si potes,

Psalm: & hymnos cantes in libro,
 ad D U M intellectum habens in
 Psalmis & cæteris orationibus, vt
 cōsolationē spiritus reportes. Tunc
 oportet te esse sollicitum, ne in a-
 ctu exteriori, scilicet in gestu cor-
 poris, & sono vocis aliquid appere-
 at levitatis: sed tunc specialiter o-
 portet te servare mentē, & debitā
 gravitatē. Nam spiritualis læticia
 in quandam cōvertitur levitatem,
 nisi frano discretionis actus com-

Cum at- primantur extrinsecus. Toto co-
sentione. natu tuo facias, ut psallas spiritu &
cantandū mente. Nam magnus labor est ho-
& psallē- mini, præcipuè incipienti, non-
dum. dum in D s o roborato, tempore
 Psalmodia mentem à vagatione
 constringere. Semper in choro te-
 neas locum tuum, & communiter
 te po-

RELIGIOSORVM. 157

te ponas in vno loco, nisi fortè
alius venerit, cui meritò cedere
oporteret. Si in choro prævide-
ris aliquem defectum, per te, vel
per alium supplere satage. Vnde
nota, quòd DEUS gratum haberet,
si pridie prævideres rubricas, & o-
mnia dicenda in choro, & para-
tus esses ad omnes defectus & ne-
gligencias aliorum supplendas. Sed
caveas, quod dum in choro est ali-
qua cōtroversia super ijs quæ sunt
dicenda, vel cantanda, tu nec os
tuum aperias, etiam si certus esses
de eo quod dicendum esset. Sunt
multi, qui pro uno modico tantum
litigant. Minus enim malum es-
set errare quàm litigare. Si au-
tem vnico verbo posses errorem
chori corrigere, tunc facere debes,
specialiter si tu es de provectioni-
bus in choro. Si autem te vides
spiritu impatiente agitari, meli-
us quòd tu studeas motum animi
tui subjugare, Si autem aliquis
male

*Prævidet
re legem
da vel cāq
tanda.*

*Melius est
errare &
tacere in
choro quàm
litigare*

118 SPEC. PARVVM

male legit vel cantat, vel quocun-
que modo ineptè se habet, non
submurmures, vel corrigas. Est
enim species cuiusdam pectantia
talis correctio. Idem in lectione,
quantūcunq; quis malè & ineptè
legat, nec etiam aliquod signum
facias, quia hoc est signum men-
tis vento elationis inflatz. Quan-
do multi subito currunt ad augmē-
defectum supplendum, non te in-
geras. Si autem nullus esset sup-
plens, tunc cum omni modestia ad
supplendum occurras: sed si po-
tes, taliter defectum anticipes ne
valeat deprehendi. Cave tamen,
ne duas lectiones immediatè le-
gas, vel duo Responsoria (nisi tā-
tus esset defectus fratrum, quod
non posset aliter fieri) & maxime
ubi est multitudo fratrum. Item
non de facili te ingeras, si juve-

*Submissio-
nis mode-
ria: oculi
lorum.*

es, ad dicenda ea quæ perti-
nent ad antiquos. Non circumfe-
ras oculos hinc & inde: nec ali-
quem

RELIGIOSORVM. 139

quem videas quid faciat vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum ites. Sæpe quando dicis divinum officiũ, dum stas vel sedes, non teneas manus sub mento, sed sub cappa, vel scapulari, quando non decens est cappam habere. Non teneas, *Compositio memoria-
brozum.* unum pedem super alium, vel tibias divaricatas, sed cum omni modestia, ut qui es in præsentia DEI tui. Cavẽas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc & talib⁹ miserijs, non sine diaboli stimulatione occupantur, divertentes à divino officio, & devotionem non modicã ostendẽtes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non possunt exprimi: sed si humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus unctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cùm hinc ponantur multi actus, qui ad vnam circum-

stanti-

stantiam variantur, non propter hoc ista improbes, si aliquādo aliter fieri oporteret: sicut de loquendo in choro, cū error apparet: quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum est, quòd *servum Dei litigare* non decet. Minus malum est, patienter tolerare errorem, quàm contentionibus deservire: multo magis in choro, vbi tales contentiones scandalosæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis sunt perturbativæ. Similiter cū dico quòd semper legat vel cātet in choro. Quandoque enim posset oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius esset apud se dicere officium, præcipuè vbi alij essent, qui sufficerent ad cantandū: & sic de multis alijs, prout meliùs te docebit Altissimus, si contemptis omnibus, ei corde simplici volueris adhærere. Non enim debet sibi quisque
facili.

faciliter credere, ut oppositum faciat, nisi longo virtutum, exercitio discretionis spiritū sit adept⁹.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus utere eloquio simplici, & cōfabulatione domestica ad declarationem actuum particulariū, & quātum potes, insiste cum exemplis, ut quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, ac si sibi soli prædicares: taliter tamen, quòd verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filijs, vel in infirmitate gravi, vel fovea grandi jacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fovere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de gloria Paradisi sperata. Talis enim
modus

*Quomodo
cum fr.
suo prædi-
candum;*

162 SPEC. PARVVM

modus confuevit esse proficiuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audientes. Item in confessionibus, ut siue blandè conforteris pusillanimes, siue durè terreas induratos, semper viscera charitatis ostēdas, ut semper peccator sentiat, quòd verba tua ex pura charitate descendant. Et ideo charitativa verba, & dulcia semper pungitiva præcedant. Tu itaque, qui desideras proximorum animabus esse utilis, primò ad DEUM ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo simpliciter postula, ut tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua est summa virtutum, per quam possis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM

contra tentationes provenientes ex suggestionē diaboli.

Ad

AD honorem Domini nostri Ie-
su Christi dicam tibi reme-
dia contra aliquas tentationes spi-
rituales, quæ in isto tempore a-
bundant in terra ad purgandum &
probandum electos: quæ quamvis
expressè manifestæ non sint de ali-
quo principali articulo fidei: ta-
men qui benè respicit cognoscit,
quod sunt in periculo destructio-
nis principalium articulorū fidei,
& quod præparant cathedram &
sedem Ante christo. Quas tenta-
tiones nolo exprimere, ne ponam
materiam & occasionem scandali,
seu offendiculum coram simplici-
bus & imperfectis. Sed monstra-
bo tibi, per quam spiritualement di-
cretionem debes te regere, si non
vis esse victus à prædictis tentati-
onibus. Quæ prædictæ tentatio-
nes veniunt duobus modis. Primò
quidem per suggestionem & illusi-
onē diaboli, qui decipit hominē in
regimine sui, quod deberet habere
erga

*Tentatio-
nes fidei
ex duab⁹
causis.*

*Remedia
adversus
qualibet
tentatio-
nes.*

*Non sunt
optanda
revelatio-
nes seu
visiones
quia hoc
ipsum re-
merariū
est.*

erga Deum, & in hoc quod est Dei.
 Secundò, per corruptam doctrinā
 aliquorum, & eorum modum vi-
 vendi qui jam venerunt in prædi-
 ctas tentationes. Propter hoc vo-
 lo tibi dicere, quòd regimen debes
 habere erga Deum, & illud, quod
 est Dei. si vis esse immunis à præ-
 dictis tentationibus: & post, quo-
 modo debes regi erga alios, quā-
 tum ad doctrinam & modum vi-
 vendi eorum. Primum ergo re-
 medium contra tentationes spiri-
 tuales huius temporis, quas pro-
 curat diabolus in cordibus aliquo-
 rū est, quòd illi, qui volunt se sub-
 dere Deo, nō debeāt desiderare per
 orationem vel cōtemplationē, vel
 per alia opera perfectionis, visio-
 nes vel revelationes, vel opiniones
 quæ sunt supra naturam, & supra
 omnem cursum eorum, qui diligūt
 Deum & timent per verissimum
 amorem; quia prædictum deside-
 rium non potest esse desiderium

sine

ei, sine radice & fundamento super
 a biaz & præsumptionis: vel inten-
 tionis alicuius vanæ curiositatis
 circa Deum, vel sine fragilitate fi-
 dei. Et propter hunc defectum iu-
 stitia Dei dimittit animam quæ ha-
 bet ante dictum desiderium & per-
 mittit venire in talem illusionem
 & tentationem diaboli per falsas
 visiones & revelationes, & falsas
 reductiones. per quem modum se-
 minat maiorem partem tentatio-
 num spiritualium hujus temporis.
 & meditari facit eas in cordibus
 illorum, qui sunt nuntij AntiChri-
 sti, secundum quod poteris videre,
 per subsequencia. Debes enim
 scire, quod veræ revelationes &
 iudicia spiritualia secretorum desi-
 deriorum, neque per aliquem conatum
 seu studium quod anima habeat in-
 te, sed tantum veniunt ex pura
 bonitate Dei in animam, quæ est
 in magna humilitate, & in magno
 desiderio Dei, & reverentia. Nec
 etiam

*Nunquā
seipsum
quā
fugienda
propria ex
istimatio
Exempla
centia.*

*Non faci-
le appari-
tionibus
vel revela-*

etiam exercitet se quisquā in ma-
gna humilitate & timore Dei pro-
pter hoc, ut huiusmodi habeat vi-
siones & revelationes, & iudicia
supradicta, quia in idem delictum
caderet, in quo incidit per supra-
dictum desiderium. Secundum
remedium est, quòd in anima tua,
in tua oratione vel contemplati-
one non sustineas aliquam con-
solationem vel parvam, ex quo ti-
bi videretur, quòd fundaret se in
præsumptione, & æstimatione, cui
ipsius, & postmodum te ducit in
abusionem proprii honoris, & re-
putationis, & suggerit menti tuæ
te dignum esse vel gloria & lau-
de huius vitæ, vel gaudijs Paradi-
si: quia scias, quod anima, quæ
sentit se in talem consolationem
venire, incurrit in plures malos er-
rores, quia Dominus per suum iu-
stum iudicium permittit, postea
diabolo augmentare prædictam
cōsolationem, & accelerare & im-
prime-

primere in illa anima falsissima & *tionibus*
 periculosissima iudicia & alias illu. *credendū*
 siones, quas consolationes putat *non enim*
 esse veras. Heu, heu Deus meus, *omni spi-*
 quot personæ sunt deceptæ per istū *ritus est*
 modum. Et scias pro certo, quod *credendū.*
 major pars raptuum, imò rabierū
 nunciorum Antichristi venit per
 istum modum, & propter hoc ca-
 ve, ne in tua oratione vel con-
 ceptione sustineas aliquam conso-
 lationē, nisi illam, quæ venit post
 perfectam notitiam & completum
 iudicium tuæ humilitatis & imper-
 fectionis & quæ facit perseverare
 dictam notitiam & antedictam o-
 pinionem in te, & in magnitudinē
 & altitudinem Dei per altam re-
 verentiam, & cum magno deside-
 rio honoris Dei, & gloriæ, & quod
 antè dicta consolatio fundetur in
 prædictis. Tertium remedium
 est, quod omnem cogitationem, *Nulla mo-*
 quantumcumque sit secreta, & se- *do admit-*
 cretò tibi appareat, quæcunque sit, *tenda vi-*
 ex quo *siones cō-*

tra fidem ex quo ducit cor tuum ad opinio-
vel bonos nem, vel infectionem, contra
mores, aliquem articulum fidei, vel con-
 tra bonos mores, & maximè con-
 tra humilitatem, vel contra hone-
 statem, exhorrescas; quia sine du-
 bio ex parte diaboli venit. Et si
 appareret tibi aliqua visio sine il-
 lusione, & huiusmodi cognitione,
 de qua sis certus quòd venit ex par-
 te Dei, & propter quam sis certifi-
 catus in corde tuo, quod illud,
 quod inducit visio, est Dei placi-
 tum, noli te firmare in dicta visio-
 ne. Quartum remedium est, quòd
 nec propter magnam devotionem,
 nec propter magnam vitam, nec
 propter clarum intellectum, nec
 propter aliquam sufficientiam ali-
 am, quam vides in aliqua persona,
 vel aliquibus personis, sequaris eo-
 rum consilia, nec eorum modos;
 ex quo cognoscis clarè & multum
 rationabiliter, quod eorum consi-
 lia non sunt secundum Deum, &
 veram

*Inconsue-
 respuenda,
 qua à
 Christo
 vel sacra
 non sunt
 motu tra-
 dita*

RELIGIOSORVM 169

veram directionem, & per viam
Iesu Christi & Sanctorum mon-
stratam, & per sanctam scripturam
in dictis Sanctorum notificatam
& predicatam. Et propter hoc
non timeas, quod iperando ta-
lia consilia eorum peccas per su-
perbiam & presumptionem, dum
hoc facis propter zelum & amo-
rem veritatis. Quintum rem edi-
um est, quod fugias & vites fami-
liaritates & societates, illorum
& illarum, qui vel quæ dictas ten-
tationes seminant & diffundunt,
& vites illas Personas, quæ susti-
nent & laudant eas, & noli audi-
re illorum verba nec collationes
eorum, nec modos eorum velis
videre, quæ tibi demon submini-
strabit, & ostendet magnam si-
gnum perfectionis in pluribus eo-
rum verbis & motis: quæ si vel-
les accipere, & ea illis credere, ve-
nires & rueres in pericula, ruinas,
& præcipitia errorum illorum

*Vitanda
malorum
consortia
& colla-
quia.*

H

CAP.

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM

*contra tentationes per corru-
ptam doctrinam aliquorum*

POST hæc dicam tibi aliqua re-
media, quæ debes attendere per
temetipsum circa aliquas personas
quæ seminant dictas tentationes,
per eorum vitam & doctrinam.

*Non om-
nibus esse
adhiben-
dā fidem.*

Primum, quod debes attendere er-
ga tales personas est, quòd non ha-
beas magnam æstimationem visi-
onum eorum, & iudiciorum, nec
eorum raptum: imò, si dicerent
tibi aliquid, quod sit contra fidem,
& contra Scripturam sacram, aut
contra bonos mores, abhorreas
eorum visionem & iudicia, tanquā
stultas demētias, & eorum raptus,
sicut rabiamenta. Tamen si in-
ducant in hoc quod est secundum
fidem & sanctam Scripturam, &
secundum Sanctos, & secundum
bonos

bonos mores, noli spernere, quoniam sperneres quod est Dei. tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & melius mortale venenum sine suspitione diffundere. Et ideo credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & iudicia, & raptus, qui, secundum quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarum cōsentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui &

*Quomodo
hominibus*

H a

per

*Et diffini-
tus adhs.
benda sit
fides.*

per rationē prædictā; sed quan-
tum concors cum fide Catholica
est & sacra Scriptura, & bonis
moribus, & verbis sanctis, ac do-
ctrina Sanctorum. Secundum re-
medium est, quod si per revela-
tionem, vel opinionem, vel ali-
um modum, cor tuum movetur
ad faciendum aliquod opus, &
maximè opus grave & notabile,
non tibi consultum, de quo non

*Cum ma-
gna deli-
beratione
Et circū
spectatione
agendum*

habeas certitudinem, an Deo pla-
ceat, imò dubitas rationabiliter,
contrahis moram ad faciendum
dictum opus, vsquequo inspexeris
omnes circumstantias, & ma-
ximè finales, & cognoscas quòd
Deo placeat: non tamen quòd tu
iudices per te tuam opinionem,
sed si potes, per testimonium sa-
cræ Scripturæ, vel exemplum

*Non om-
nia facta
Sanctorum
sunt imi-
tanda.*

imitabile sanctorum Patrum. Et
dico, exemplum imitabile; quia,
secundum B. Gregorium, aliqui
Sancti fecere aliqua opera, quæ

non

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reverentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, peras consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis. Tercium remedium est, quòd si tu es unius à prædictis, licet nunquam habueris, vel quantumcunque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, inò indefinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna: quia secundum quòd dicunt Sancti, hoc est principaliter per quod

*Doct. 3^a
probi com.
solvendi.*

*Dicendum
auctivus
humiliter
implorans.
dum.*

H

DEUS

174 SPEC. PARVVM

Deus beneficium suæ gratiæ auferit, & subtrahit homini, & permittit eum subijci tentationibus & illusionibus Diaboli. Quartum

*Non esse
sequendū
proprium
iudicium.*

remedium est, quòd te existente in tentatione spiritali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconfuetum: sed cor tuum refranando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usque quo Deus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quòd si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconfuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. Et intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconiuncta, super quæ est dubium antedictum.

*Propter
tentatio-
nes nan-
quā omis-
tenda bo-*

Quintum remedium est, quòd propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittas aliquod bonum quod incepisti dum non eras

in ten-

RELIGIOSORVM. 175

in tētionibus antedictis: & ma- *na opera*
ximè non dimittas orare, nec con- *consuetu-*
fiteri, nec communicare, nec jeju-
nare nec opera pietatis & humili-
tatis, licet consolationem non in-
venias in operibus antedictis. Se- *Deus o-*
xtum remedium est, quod si tenta- *mnis sin-*
tiones antedictas habeas, leves cor *cere ordo*
tuum & intellectū ad Deum, quæ- *quarēdm.*
rendo humiliter hoc quod erit ei
honorabilius, & tuæ animæ salu-
brius super tua tentatione, subij-
ciendo tuam voluntatem volunta-
ti divinæ: sic. quod si illi placet,
quod perseveres in illis tentatio-
nibus, similiter & tibi placeat, ut
Deum non offendas.

CAPVT XIII.

RATIONES QUÆDAM

quibus excitatur cor ad ma-
iorem perfectionem vir-
tutū.

Quia placet mihi multum, de
hoc quod cœpisti bonum ad
H 4 hono-

176 SPEC. PARVVM

honorẽm D E I, & desidero, non
solum quod perseveres, quinimo
ut ascendas ad maiora opera vir-
tutum, vel saltem desideres, idcir-
co scribo tibi aliquas rationes un-
de poteris cor tuum excitare &
movere ad maiores perfectiones
omnimodæ virtutis, quam non in-
cepisti nec potes servare per pro-

*Deus est
diligendus
super om-
nes crea-
turas.*

priam virtutem. Prima ratio est,
quia si inspicias quantum D E U S
est dignus amari & honorari secun-
dum suam bonitatem, & sapienti-
am, & alias suas perfectiones, quæ
sunt in eo sine numero & sine ter-
mino, videbis quod hoc, quod
credidisti multum & magnum ad
honorẽm Dei, secundum bonitatẽ

*Finis om-
niũ actio-
num no-
strarũ de-
bet esse ho-
nor & glo-
ria Dei.*

suam est minimum, & quasi nihil,
in respectu ejus, quod deberes es-
se, secundum quod D E U S est di-
gnus. Istam rationem idcirco po-
no primam, quia principaliter de-
bemus attendere in omnibus ope-
ribus nostris honorẽm, & reveren-

tiam

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturā. Secunda ratio est, quod si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eū, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundum quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quam sequentes, & ideo pono eam secundā. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundum mandatū Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifestē infirmitatem tuam, & distantiam, in qua es à prædicta innocentia &

*Recordatio
passio-
nis Chris-
ti lenius
sua tribu-
lationes*

*Mandato-
rum Dei
obligatio*

H s - perfe

*Beneficio
tuum Dei
obligatio.*

perfectiōe. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & spirituum, quæ tibi & alijs, vel quæ singulariter tibi datæ sunt, sentirens quod hoc quod facis vel potes facere propter Deū, est nihil ad dicta beneficia recompensandum & gratias Dei, & maximè si liberalitatē

*Considera
da copiosa
merces re
promissa.*

ejus attendas & bonitatem. Quinta est, quia si cogitabis altitudinē & nobilitatem remunerationis & gloriæ, promissæ & paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad honorem Dei, quoniam gloria tanto major, quanto opera erunt magis virtuosa & majora. Gignosces procertò, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; &

*Considera
da pulchri
tudo vir-
tutum &
surpitu-
ditinem.*

desiderabis facere opera magis virtuosa quàm antè feceras.

Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinem & generositatem, quam habent virtutes in se & nobilitatem.

bilitatem quam recipit anima per
supradictas virtutes, & si attendas
ad vilitatem & turpitudinē quam
habent vitia & peccata, conaberis,
si sapiens fueris, ad amplius acqui-
rendum virtutes, & amplius fugi-
endum vitia & peccata.

*Considerā
da Sancto-
rum per-
fectiones.*

Septima ratio est, si attendas
altitudinem & perfectionem vitæ
sanctorum Patrum. & eorum mul-
tas & perfectas virtutes, cognosces
imperfectiōem & infirmitatē vi-
tæ tuæ, & tuorum operum.

*Considerā
da multi-
tudo pec-
catorum.*

Octava ratio est, quia, si co-
gnoscas magnitudinem peccato-
rum & multitudinem offensarum,
quæ fecisti contra Deum, cogno-
sces, quia opera tua, quæ facis,
quantumcunque bona sint, sunt
nihil ad satisfactionem per viam
iustitiæ, de offensis Dei.

*Quotidian-
na peric-
ula.*

Nona ratio est, quia si specule-
ris universitatem & pericula ten-
tationum carnis, mundi, & diabo-
li, conaberis ad assumendum maio-
rem

rem firmitatem, & maiorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in maiori securitate perflittere contra di-
ctas tentationes.

*Dignum
pensandū
iudiciū.*

Decima ratio est, quia si cogites districtum iudiciū DEI finale, & cum apparatu honorum operum, & cum satisfact. one de offens. Dei, & quod debeas venire ad dictum iudiciū, videbis quod parum est quod fecisti p. r bona opera & pœnitentiā; secundū quod facere debuisses.

Vndecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinitatē tuæ mortis dubiæ, postquam non habebis spatium facien-
di opera meritoria neque pœnitentiā. cognosces, quod cum maiori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiā, quā tu facis.

*Aspirantem
dum sem-
per ad me-
liorem si-
tam.*

Duodecima ratio est, quia si animadvertas, qualitercunque incipias

RELIGIOSORVM. 181

cipias bonam vitam in quovis gradu, & conamine & desiderio ad maiorem ascendendi & altioremvitam, non posse esse sine fundamento presumptionis & superbiæ, huiusmodi quod incepisti, nec potest esse sine inclusione magnæ tepiditatis & negligentiæ, ex quo hæc duo mala includuntur. nec potest esse sine magno periculo vivendi in multis vitijs spiritualibus, secundum quod monstrare tibi possem, sed nimis esset longum ad scribendam per literas. Nec dubito quod, si velis dictorum malorum esse liber & immunis, quod quantuncunque altam vitam inceperis: tu adhuc conaberis in altiori & perfectiori vita esse. Bernardus super Psalmum 90. *Qui habitat in adiutorio altissimi*; loquens de illis qui sunt fervidi in principio, & postea, credentes se aliquid esse, tepescunt: O inquit, si scires, quam paruum est, quod habes, & hoc

*Oculis
Dei iudicant
et permittunt
cadere*

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

*Damna.
seru sup-
placitorum
recorda-
tio.*

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia iudicia Dei facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd Deus deseruerit eos propter aliqua occulta vitia, quæ non credebant habere; non dubito quòd quantumcunq; aliam vitam inceperis omni die levabis tuas affectiones & tentationes, deserendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod mereris à Deo deseri.

Quarta decima ratio est, quia, si cogites pœnas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis pœnitentia, humilitas, paupertas, & omnis labor, quem
in ista

in ista vita possis sustinere propter
 DEVM ut evadas pœnis supradic-
 tæ, & conaberis continuè ad te-
 nendum altiore & perfectiore
 vitam, timendo periculum veni-
 endi ad supradictas pœnas.

CAPVT XIV.

PRÆDICTARVM RATIO-
num declaratio, qualiter ha-
beant efficaciam per applicatio-
nem singularum.

PRædictas rationes plus in bre-
 vitate tetigi, quàm explicave-
 rim, ut tu advertas in paucis ma-
 gna cogitare, sic quod quælibet sit
 tibi materia altæ cōtemplationis
 & spatioſæ. Attamen ſcias, quod ſi
 velis proficere cum prædictis ra-
 tionibus, debes formare, non ſo-
 lùm per intellectum, imò etiam
 eſt neceſſarium, quòd per certam
 affectionem moveas voluntatem
 tuam ad hoc quod dicunt dictæ
 rationes. Et ut melius intelligas,
 repli.

replicabo tibi sub brevi memoria dictas rationes, ostendendo tibi qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, nisi formetur per affectionem & cognitionem spiritualem.

Prima enim ratio non habet vigorem, nisi in anima quæ habet magnum spiritum, & sentit & contempletur nobilitatem, & perfectionem & dignitatem Dei, & conatur ad amandum Deum, & honorandum in omnibus, secundum quod Deus est dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam nisi in anima quæ cordialem devotionem sentit in spiritu, & charitatem & bonitatem Filij Dei, quam nobis monstravit in sua propria passione propter nos accepta, sic quod anima desideret totis suis viribus facere recompensationem Deo, de bonitate & charitate ostensa in passione.

Tertia ratio non proficit, nisi
in ani-

RELIGIOSORVM. 185

in anima quæ sentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit esse in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio solùm locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorum Dei, & gratiam ipsius, & quæ conatur repræsentare Deo servitutem debitam secundum beneficia recepta.

Quinta ratio habet valorem tantum in anima, quæ habet in æstimatione & ferventi amore gloriam promissam in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, sic quod cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in horrore omnia vitia & peccata in abominatione, & in magna complacētia & amore perfectiones virtutum & gratiæ Dei, & hoc cum magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solum veritatem in anima, quæ habet in magna æstimatione vitas Sanctorum, cum desiderio imitandi. Et maxime intendo dicere de vita perfecta & perfectorum. sicut est Virgo MARIA principaliter, Ioannes Baptista, Ioannes Evangelista, & omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi in anima quæ aggravat offensas contra se, quas fecit contra Deum, & quæ habet voluntatē magnam faciendi Deo iustitiam, & satisfactionem peccatorum suorum per bona opera & virtuosa.

Nona ratio non habet locum, nisi tantum in anima, quæ sentit suam debilitatem & gravitatem, & peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis iudicii, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt poenitentiam de peccatis suis

Undecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantum proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quod inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiorem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideo vult
fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summe curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, sentiendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cupill. bet rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihilitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altiorē vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & annihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT XV.

DOCUMENTA SEV

Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.

Qui vult fugere atque evadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd designatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimū odorem & foetorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominationem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea foetida est, totus foetidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine pecca-

*Mortificatio
nonis do-
rina.*

*Vera huius
militatio
animæ quæ*

peccatorum & iniquitatum foetidissima & abominabilissima sunt; & quod deterius est, quotidie hunc foetorem in me sentio recentius & angustius revocari. Et debet talem foetorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto iudicio; & dolere maxime de offensa Dei & perditione gratiae animae, in qua erat, quando redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sanguine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo foetere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quod non solum coram Angelis & sanctis animabus, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & foetidus, & quod facta & dicta sua non solum homines videre & audire designantur, sed quod nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanquam
foeti-

RELIGIOSORVM 191

fatidum cadaver de medio eorum
expellant, & sit ab eis alienatus &
separatus, & projectus, sicut plus
quàm leprosus, usquequo veniat
& reveniat ad seipsum. Et si quis
de eo justitiam faceret, de corpore
suo sentiat quod justum est, & ita
credat, etiã si sibi oculi eruerentur,
nasus trucidarentur, manus abscin-
derentur, & aures & os, & sic de alijs
sentibus corporalibus, & mēbris:
quia cum his omnib⁹ Deum offen-
dit & creatorē. Item quòd despici
desideret & cōtemni, & quòd om-
nia vituperia, verecundias, diffama-
tiones, injurias, blasphemias &
cetera adversa, summo cum gau-
dio & lætitia recipiat, & patienter
ferat. Et oportet quòd dissidas de
templo totaliter, & de omnibus bo-
nis tuis, & de tota vita tua, & con-
vertas te totum & reclines super
brachia Iesu Christi pauperrimi
& vilissimi, & improperti, despe-
cti & mortui propter te; usque
quo

*Desidero
contemni.*

quo tu sis mortuus in omnibus sen-
 sualitatibus tuis humanis, & IESUS
 Christus Crucifixus vivat in corde
 tuo & in tua anima, & totus trans-
 formatus & transfiguratus, cordi-
 aliter sit in te, ut nunquam videas
 nec sentias, nec audias, nisi ipsum
 solum stantem in cruce propter te
 mortuum & suspensum, ad exemplum
 Virginis MARIE, mortuus in mun-
 do, & Vivens in fide: & quod in il-
 la fide, vivat tota anima tua usque
 ad resurrectionem, in qua Dominus
 immittet gaudium spirituale & do-
 num sancti Spiritus in anima tua
 & in illis personis, in quibus de-
 bet renovari status Apostolorum
 & Ecclesie sanctae DEI, exercen-
 te in sanctis orationibus sive sacris
 meditationibus & affectionibus ad
 obtinenda dona virtutum & grati-
 am DEI, Sed debes precipue se-
 ptiformi affectu exerceri ad Do-
 minum, scilicet 1. amore ardenti-
 ssimo, 2. timore summo. 3. ho-
 nore

Oportet
 Deo septi-
 ormi af-
 fectum in-
 jectum.

RELIGIOSORVM. 193

nore debito. 4. zelo constantissi-
mo, & 5. illis debet adiungi grati-
arum actio & vox laudis 6. om-
nimodæ obedientiæ promptitudo,
& 7. suauitatis diuinæ pro posse de-
gustatio. Et ideo continuè debes
illa septem deuotè petere à DEO,
utpote dicendo: Bone IESU, fac
ut totis medullis amen, te, sum-
mè timeam, reveream, & pro om-
ni honore tuo fortissimè zelosus
sim, ita quòd omne tuum oppro-
brium, tanquam tuæ gloriæ zelo-
tipus, vehementissimè exhorrescā;
& potissimè, si in me, aut à me,
vel pro me, facta tibi sint oppro-
bria ulla. Deinde da etiam, ut te
Dominum tanquam tua creatura
humiliter adorem & recognoscā,
& de omnibus beneficijs à te mihi
impensis gratias semper agam, &
hoc cum summa gratitudine cor-
dis. Da etiam ut in omnibus sem-
per te benedicam, laudem, & ma-
gnificem, & hoc cum summo ju-
bilo,

*Oratio pro
septiformi
affectu in
petendo*

bilo, & tripudio cordis, & tibi in
 omnibus obtemperans & obediens,
 semper reficiat dulcissima tua, &
 ineffabili suavitare, cum Sanctis
 tuis Angelis & Apostolis tuæ mē-
 sæ assistens. licet omnino indignus
 & ingratus. Qui cum Patre, &c.
 Debet etiam circa seipsum exer-
 cere alio septiciformi affectu. Pri-
 mō scilicet quod totus de suis vi-
 tijs & defectibus cōfundatur. Se-
 cundō, ut peccata sua, tanquam
 offensiva, & sui ipsius maculativa,
 acutissimo & acerbissimo dolore
 plangat, & deploret. Tertio, hu-
 miliatio sui, & conculcatio, cum
 contemptu: ut scilicet totis viri-
 bus se sicut rem vilissimam & fœ-
 tidissimā spernat, & contemni ap-
 petat, ut dictum est. Quartō, ri-
 gore severissimo, ut scilicet cor-
 pus suum asperrimē maceret, &
 macerari appetat, tanquam pec-
 cato satidum, imō tanquam la-
 trinam & sentinam, & tumultum
 omni-

*Affici sibi
 ipis alio se
 ptiformi
 affectu.*

RELIGIOSORVM. 195

omnium sceditatum. Quintò, ira
implacabili contra omnia vitia sua
& contra radices & inclinationes
vitiarum suarum. Sextò, vigore
pervigili & strenuo, ut scilicet om-
nes sensus, actus, potentias suas
semper cum quadam virili strenui-
tat, in omne bonum teneat pervi-
giles attentos. Septimò, discre-
tione perfectæ modestiæ seu mo-
derantiæ, ut scilicet in omnibus
strictissimè servet menturam &
modum, videlicet, inter nimium
& non-satis: ut scilicet nihil sit in
eo superfluum, nihil diminutum,
aut defectivum, nec plus quàm
debet, aut minus quàm deceat.
Debet etiam circa proximum se
exercere alio septiformi affectu.
Primò scilicet per piam compassi-
onem: ut scilicet ita sentiat alio-
rum mala & incommoda, sicut sua.
Secundò per dulcem congratulati-
onem, ut scilicet de aliorum bonis
lateatur, sicut de suis. Tertiò, per
I 2 trāquil-

*Proximo
affici alio
septiformi
affectu.*

tranquillam supportationē & con-
 donationē ut scilicet molestias &
 iniurias ab alijs illatas patienter
 toleret, & ex corde indulgeat &
 condonet. Quartò, per benignā
 affabilitatem: ut scilicet sit ad o-
 mnes benignus, & omnibus bo-
 num afficiat & optet, & talem se
 exhibeat in gestibus suis & verbis.
 Quintò, per reverentiam humilem
 scilicet ut omnes sibi præferat, &
 omnes revereatur, & omnibus
 ex corde se subdat, tanquam Do-
 minis suis. Sextò, per concordiam
 vnanimem, ut scilicet quantum
 in se est, & quantum secundum
 Deum potest esse, unum sentiat cum
 omnibus, & ita sentiat, se esse om-
 nes, & illos se, omnium rectum
 velle, pro suo reputet, & econtrā
 Septimò, per Christi formam sui
 pro omnibus oblationem: scilicet
 ut ad instar Christi pro omnium
 salute sit paratus, & sollicitus po-
 nere vitam suam, & die nocturne

*Cum alijs
 concordi-
 ter vivere*

orare

orare & laborare quod omnes in
 Christo inviscerentur, & Christus
 in eis. Sed tamen, ne ex hoc cre-
 datur quin vitia hominum sint pro-
 toto posse cavenda & fugienda:
 Sciendum, quod quodcumq; ex
 societate malorum hominum vel
 imperfectorum, periculum immi-
 net, vel occasio retrahens, vel im-
 pediens à perfectione vel fervore
 prædictarum virtutum, debes à tal-
 libus, sicut à serpentibus vel dra-
 conibus, elongari. Non enim est
 carbo ita ignitus, quin in aqua fri-
 gescat aut tepescat. sic econtrà, vix
 est carbo ita frigidus, quin acervo
 carbonum ardentium accendatur.
 Alias ubi periculum huiusmodi
 non imminet, ex mera simplicita-
 te debes aliorum non videre defe-
 ctus, aut si vides per compassio-
 nem supportare ut tuos. Ut autè
 utiliter ad temporalia & æterna te
 habeas, perfectè scito, quod tem-
 poralia debes aspicere sub quadru-

*Quando
 fugienda so-
 cietas im-
 proborum*

*Similitu-
 do com-
 modae*

*Quomodo
 cogitandū
 de bonis
 externis,
 & corporis*

108 SPEC. PARVVM

placi sensu Primò scilicet tâquam peregrinus & advena sentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua vultis tuo sit sensu ita extranea, ac si esset in India. Secundo, ut in tuo usu abundantiam timeas, ut venenum & mare submergens. Tertiò, ut in tuo usu omnem inopiam & egestatem sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad coelestes divitias & æternas.

*Societas
pauperum
exspectanda
magis quam
divitum.*

Quartò, ut societatem contubernium & apparatus divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantum de societate pauperum glorieris & in memoria & aspectu atque conversatione pauperum & despectorum totus lateris, quasi qui exprimant imaginem Christi, & eis quasi regibus cum summa alacritate & jucunditate, & reverentia allocieris.

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QUINDE-

*cum necessaria servienti Deo in vita
spirituali.*

Quindecim sunt perfectiones
necessariæ personæ quæ servit
Deo in vita spirituali. Prima, est
perfecta notitia suarum infirmita-
tum. Secunda est magna & fer-
vens impugnantia contra malas
inclinationes; & contra volunta-
tes seu passionem rationi repugnā-
tes. Tertia est timor magnus, quē
habere debet de offensis hæcenus
factis contra Deum, quia non est
certus, an benè satisfecerit nec si
cum Deo fecerit pacem. Quar-
ta, est magnus timor & tremor
qui debet esse in ipso, ne per su-
am fragilitatem iterum cadat in
similibus vel majoribus pecca-
tis. Quinta, est fortis discipli-
na & aspera correctio ad regen-
dum suos sensus corporales, &
totum suum corpus spiritui sub-
jugare in obsequium Iesu Chri-
sti. Sexta, fortitudo & magna pa-
tientia

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solum ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod portet in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartum, sui ipsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nonæ est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hætenus recepit à Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Undecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continuè. Duodecima est, magnum
& fer-

RELIGIOSORVM. 201

& fervens desiderium exaltandi
nostram fidem: scilicet quòd I E-
SUS CHRISTUS ab omnibus ti-
meatur. Tertiadecima est, habe-
re misericordiam & pietatem in
omnibus nec sinitatibus suo proxi-
mo, sicut sibi vellet haberi. Quar-
tadecima est, regratiari ex toto
corde tuo, in omnibus Deum glo-
rificare, & laudare in omnibus I E-
SUM Christum. Quintadecima
est, quòd postquam hæc omnia fe-
cerit, sentiat & dicat: Domine De-
us meus I E S U Christe, nihil sum,
nihil possum, nihil valeo, & malè
tibi servio. & in omnibus servus
sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARII QVINQUE

in quibus se exercere debet

et spiritualis.

TRes sunt radices Evangelicæ *Paupertas*
& Apostolicæ paupertatis, seu *in Evan-*
principales partes: Abdicatio om- *gelica tres*
radices

*Abstinen-
tia tres
partes*

*Tria
in primis
fugienda*

*Tria ma-
gnopere
amplecto-
da*

nis sui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis usus, habitus ad utrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet enervatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis; non curare de abundantia vel sufficientia victualium delicatarum; & uti parcè oblatis. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: primum exterior distractio negotiorum: secundum, interior promotio & exaltatio: tertium, temporalium rerum, & carnalium amicitiarum ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda & amplectenda: primum, desiderium proprii contemptus, abjectionis, & externæ vilificationis. Secundum, viscerosa compassio ad IESUM Christum crucifixum. Tertium, sufferentia persecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nominis

RELIGIOSORVM. 203

nis Christi, & Evangelicæ vitæ.
 Hæc tria sunt per quædam verba
 extensiva post horas diei gemitib⁹
 & ardentibus suspirijs postulanda.
 Tria sunt a nobis singulariter, & *Tria scilicet*
 quasi assidue meditanda. Primum, *in medi-*
 Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c. *tanda.*
 Secundum, Status Apostolorum &
 Patrum prætoriorum nostri Ordi-
 nis, hoc cum desiderio, ut illis cõ-
 formemur. Tertiũ. Status virorũ
 Evangelicorũ futurus. Et hoc de-
 bes die noctuque meditari. scili-
 cet statum pauperrimorum, sim-
 plicissimorũ & manuetorum cha-
 ritate ardentissima sibi conjuncto-
 rum, nihil cogitantium, aut lo-
 quentium, nec saporantium, nisi
 solum Iesum Christum & hunc
 Crucifixum: nec de hoc mundo
 curantium sui que obliuiscuntur, su-
 pernam Dei & Beatorum gloriam
 contemplantium & ad eam medul-
 litus suspirantium & anhellantium
 & ob ipsius amorem semper mor-

tem sperantium, five desiderantium, & ad instar Pauli dicentium;
Phil. 1. *Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* Debes etiam meditari, innumerabiles ac inæstimabiles thesauros divitiarum cœlestium, super dulces & mellifluos rivos divitiarum, suavitatum, ac jucunditatum, & super omnia mirabiliter expansos & superinfusos. Et per consequens imaginari debes eos ipsos ut cantes canticum Angelicum cum júbilo citharizantium in citharis cordis sui. Hæc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium adventus illorum temporū, ducet te in quoddam admirabile lumen, amoto omnis dubitationis ac ignorantie nubilo, & limpidissimè videbis, & distinctè discernes omnes defectus istorum temporū & mysticū ordinem Ecclesiasticorū Ordinū productorum & producendorū ab initio Christi usq; ad finē sæculi & usque
 ad glo-

RELIGIOSORVM 205

ad gloriam summi Dei, & Iesu Christi. Crucifixū semper portato in corde tuo, ut te ad suam æternam gloriam perducatur. Amen.

EX VITA S. CATHARINÆ Senensis.

SANCTA CATHARINA SENENSIS soror tertiæ Regulæ Sancti Dominici, virgo sanctitate mirabilis: quæ virginitatem ab ipsa ferè infantia CHRISTO consecratam, illibatam ad obitum usque custodivit, & innumeris virtutum coronis insignis, à Christo sponso crebris ac dulcibus alloquijs recreata, dolorum ac vulnorum eius particeps fieri meruit. Tandem dono Prophetiæ, miraculis & doctrina præluigens, victo ac triumphato sæpe sapius Satana, ad sponsi beatos amplexus in cœlum conscendit anno 1380. Sepulta in Ecclesia Prædicatorum, Romæ super Minervam Quam Pius II. in Sæctarū virginū numerū adscripsit,

206 SPEC. PARVVM
DIALOGVS
BREVIS
S. CATHARINÆ
SENESENSIS.

*De acquirenda vera
perfectiōe.*

Cum anima quædam, ab
auctore lucis illumina-
ta, propriam fragilita-
tem & miseriam, igno-
rantiam scilicet & pronam ad ma-
lum naturam cognosceret, aliquân-
tulumque Dei magnitudinem, sa-
pientiam (inquam) potentiam,
bonitatem, cæterasque ipsius præ-
stantiæ partes suspiceret, vidit,
quam dignum & necessarium es-
set, ut idem perfectè coleretur &
sanctè. Dignum, quia eum Pater
universorum & Dominus sit omni-
a; ut suum ipsius nomen collau-
dent; & ad suam referantur glori-
am, fecerit: congruum & æquum
est,

est, ut servas Dominum suum ob-
servans, ei serviat, & obsequio pā-
reat; necessarium, quia cum ipse
Deus, rationale animal, spiritus &
corpore compositum. huc condi-
tione condiderit, ut si voluntariē
usque ad mortem fidelem sibi prae-
stiterit servitutem, ad vitam per-
veniat sempiternam: aliter felici-
tatem illam omnium bonorum aggre-
gatione cumulatam consequi ne-
quit; Per paucos autem hoc adim-
piere, sicque per paucos salvari,
*quod verē omnis querant quae sua sunt
non quae Dei.* Videt praeterea, bre- *Quare 12*
ves Dies hominis esse, incertam *pauci salo*
horam punctumque quo id momē- *veniret.*
taneum promerendi tempus finia-
tur, in inferno verō nullam esse
redemptionem, sed vnu quemque
in futura vita, immutabili & ne-
vitabili sententia praemia poenaeve,
prout in hoc suo vivendi genere
sit emeritus, iusta consui retri-
butione. Vidit etiam multos mul-
ta di-

ta dicere, & diversimodè multifariamq; prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli servitute colatur, rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum hebere, memoriam debilem, ut nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere: ac ideo, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo ut dignum necessarium esset, deservire; sed ferè omnes, curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo dege-

*S. Cathar.
efflagita-
vit à Deo
præcepta
sanctæ vi-
vendi &
pervenien-
di ad per-
fectionē.*

re. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius maiestate efflagitavit, ut succinctè & brevibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæque vi-
sententiarum, prædicationum ve-
rita-

ritatem, & vniversas complecteretur Scripturas, quorum obseruatione & ipse debita seruitute coleretur, & ex hac brevi, mortali ac misera vita, ad eam ad quam creaverit felicitatem perveniremus

DEUS itaque, qui sancta desideria inspirat, & eadem suscepta irrita non esse permittit, statim huic animæ in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, mirum in modum huiuscemodi desideria tua, adeò placent, ut eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quam ipsa cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ utilia, commoda, & necessaria sint, atque ideo tuum adimplere desiderium & te voti compotem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter observa quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam fallens veritas dicturus sum. quoniam

Dem annuisti petitioni & desiderio S. Catharina.

niam tuæ annuens petitioni, breviter proponā, quid sit quod summam perfectionem omnesq; contineat virtutes, ac simul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, ut si tuam faciem speculatura fueris, & te ad illud conposueris, ac servandum formaveris, quicquid patet & latet in divinis sermonibus, adimplutura sis, & sempiterna lætitia & perpetua pace fruitura. Scias igitur servorum meorum salutem perfectionemque hoc vno constare, ut meam solius faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur; ut mihi uni obsequi, me unum observare, me unum attendere, omnibus vitæ suæ contendant momentis; quantoque diligentius in id incumbant. tanto perfectioni propriis accedere; quoniam mihi, qui sum summa perfectio; magis pressi. & que adhærent, copulantur, junguntur.

*Præcepta
sancti Ei.
Vendi à
Deo S. Catharina
tradita.*

*De voluntate Dei,
facienda
& adimplenda.*

tur. Ut autem planius hanc (licet inenarrabilem) brevibus, tamen traditam veritatem intelligas, Respice in faciem Christi mei, in quo mihi benè complacui. Ipse namque exinanitus servili forma assumpta, factusque in similitudinem carnis peccati est, ut vos circa caligine obrutos, & à via veritatis averfos, suæ lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit usque ad mortem, sic sua perseverandi obedientia vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabilitati tuto pendere: nam si quis diligentis studio & consideratione, ipsius tum vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet proculdubio, mortaliū integritatem perfectionemq; nulla re alia constare, quàm jugi, perpetua ac fidei meæ voluntatis observatione, quod idem dux vester toties attestando repetit.

*Propo-
nitur exem-
plum Chri-
sti Salva-
toris.*

*Christi o-
bedientia.*

- Matt. 7.* tit. Ait enim: Non omni qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum calorum, sed omni qui fecerit voluntatem Patris mei. Et attende quod non frustra repetit bis Domine, Domine, ; quoniam cum omnis transitoria conditio ad duo universalia genera reducatur, religiosum scilicet & seculare, significare vult, neminem, cuiuscunq; conditionis sit eternæ vitæ gloriam consecuturum licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. item alio loco: Non veni facere voluntatem meam sed ejus qui misit me Patris. Et
- Joann: 5.* iterum: Meus cibum est ut faciam voluntatem ejus qui misit me. Item, Non
- Eccl. 6.* mea voluntas sed tua fiat. Et, Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Si vis ergo, Salvatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est ut tuam omnibus in rebus prorsus contemnas facere

RELIGIOSORVM. 213

facere voluntatem, illamque ab-
neges & extinguas, quoniam quā-
to magis morieris in te tātō magis
vives in me: & quo purgatius ei-
cles quod tuum est eō abundantius
ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hęc veri-
tatis saluberrima documenta per-
cepit, & tota latabunda dixit: Pa-
ter & Deus meus placent summo-
pere, & plus quā explicare que-
am, quæ servulæ tuæ narrare di-
gnatus es: & quā magnas pos-
sum benignæ majestati tuæ grati-
as ago, quoniam quantum mea ru-
di intelligentia consequi possu-
n, non aliter est, quam mihi per Sal-
vatoris exemplum præclarè ac lu-
cidè demonstrasti. Cū enim
tu summum & omne bonum sis,
non volens iniquitatem, sed ju-
sticiam tantū, & honestatem,
quicquid faciendum est perago, si
tuam voluntatem adimpleo, &
eam impleo, si meam propter te
abne-

s. Cathar,

*Salutari
prudens
petitio.*

abnego, quam tu minimè violare vis, quoniam mihi iccirco liberam tradidisti, ut ego sponte tibi subigendo, & tuam solius facere semper intendendo, gratior tibi fiam, & majora apud te mea sint merita. Volo igitur ac vehementer desidero id adimplere quòd præcipis, sed non planè scio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quòve tibi fideli obsequio emancipari queam. si arrogans non sum & mea temeritas tua non abutitur lenitate, supplex obsecro, ut iuxta petitionem meam id quoque me paucis doceas

*Expenit
Dem quid
ab homi-
ne postu-
let & ideli-
cet ut su-
per omnia
ametur &
in eo præ-
cipue con-
sistat dispo-
sitiua Volun-
tatis.*

At Dominus: Si paucis & collectim scire desideras voluntatem meam, ut eam integrè valeas adimplere, hæc mea voluntas est ut summè & semper ames me, si, ut præcepto mandavi vobis, ut toto corde, tota anima, & omnibus viribus vestris diligatis me: hujusque præcepti observatione, tua perfectio conti-

continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & plenitudo legi est dilectio.

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quoniam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi comperit non est. Quocirca orans expeto, ut me hac quoque in parte brevibus instruas.

Tunc Deus: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfecte amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò ut voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoveas, segreges, mundifices: ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis

S. Cathar.

Quibus rebus contentetur amor Dei super omnia.

Primum consistit in abnegatione sui ipsius.

Doctrina notatu digna de amore.

& ma-

& maximum est) ames me propter te, aut te propter te, aut proximū propter te: sed ames me, propter me, te propter me, & proximum propter me: quoniā divinus amor terreni affectus aut alterius cuiusvis amoris consortium pati non potest. Vnde quantum te terrenarum rerum contagione infeceris, tantū & in mei amore peccabis & de tua perfectione deperdes. Mentem quippe, ut munda & sancta sit, omnia quæ corpus sentit, fastidire necesse est. Effice igitur, ne quicquā ex his quæ à bonitate mea vestros in usus profecta sunt, te ad me amandum impediat, sed omnia adjuvent. accendant, inflāment. Quoniam vobis illa creando concessi, ut bonitatis meæ largitatem latius ex ipsis dignoscētes, me abundantiore quoq; amore prosequeremini. Perstes igitur, appetitu lumbisq; succincta, ac vigilantī custodia te semper obser-
vans,

vans, terrenis cōcupiscentijs, quas undecunq; tibi mortalis vitæ miseria, & corrupta suggerit natura, alacriter resiste, ut cum propheta meo dicere possis. *Qui perfecit pedes meos*, id est, affectus qui animi pedes sunt *tanquā cervorum*, ad fugiendum canes, id est, laqueos concupiscentiæ terrenarum rerum, *super excelsa statuens me*, id est, in contemplatione. Quum hoc primum impleveris, ad secundum, quod etiam altioris perfectionis est, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum solūmodo honorem & gloriam, semperque solius meæ laudi studiosissimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo possis, ut non tu tantum sic, sed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti sint, utque universi me unum norint, amant, colant. hocque mihi magis placet quàm primum, quoniam magis

Psalmi 17.

Secundum in quo cernitur amor Dei.

K implet

*Tertiū in
quocumque
est amor*

Dei.

*Summus
gradus a-
moris Dei
in cor-
ruptione &
lunaticis.*

implet voluntatem meam. Ter-
tium, quod reliquum est, si afflicta
fueris, tibi nil deesse, teque cōsum-
matam integritatem conservatam
scito. Illud autem hoc est ut sum-
mo desiderio quæras, nitaris &
studas, ad hanc pervenire men-
tis dispositionem, ut mihi ita con-
iuncta sis, tuæque meæ (quæ per-
fectissima est) ita similis sit con-
formisq; voluntas, ut nolis, non
solum malum, sed & bonum quod
iple nolim, utque eveniat quic-
quid velit, & vndeunque velit,
in istius vitæ miseria, sive spiritua-
libus, sive temporalibus in rebus,
minimè frangatur pax tua, turbe-
turvè quies mentis tuæ, sed incō-
cussa fide semper teneas me Deum
tuum omnipotentē magis amare
te, quàm tu te ipsam, meque tui di-
ligentissimā habere curam, & mul-
tò diligentiorē quàm tu. Quanto
magis sic te mihi commiseris de-
derisque tanto magis te adjuvans
tibi

tibi semper adero, & tu ipsa clarus
senties circa te dulcissimā charitatē
meam. At hanc autem perfectio-
nem perveniri non potest, nisi per
stabilem, constantem ac absolutam
propriæ voluntatis abnegationem:
quam qui præstare negligit simul
habet excellentissimam perfectionē
negligit: qui vero libens præstat,
simul integerrimam voluntatem,
meam integerrimē exequitur, mi-
hi que summē placet, & me secum
habet, quoniam mihi grātius ac ju-
cundius nihil est, quā per grati-
am vobiscum agere, & in vobis
habitare, *neq; sunt delicia, cum si. Proq; 8.*
lijs hominū esse: & ut volentes ipsi
(nolo enim liberi jus arbitrij vio-
lare) à me in me, per gratiam,
transformentur, ut sint unum
meum participatione perfectionis
meæ, præcipueq; pacis ac tranqui-
littatis meæ. Ut autem planius in-
telligas, quā ardenti desiderio
cupiam vobiscum esse, utque ma-
gis

gis accendaris ad subigendam mihi copulandamque meæ voluntatem tuam, vide & alta mente considera, voluisse me, ut Unigenitus meus incarnaretur, neque mea divinitas majestatis dignitate seposita, vestræ copularetur humanitati: usque tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonstratione, vos ad pariter conjungendam meæ voluntatem vestram, unique mihi jugiter adhaerendum provocarem, allicerem, traherem. Voluisse præterea, ut ille ipse dilectus Filius meus tantæ horrendam, immanem, crudelemque crucis mortem subiret, ut suis tormentis vestrum peccatum tolleretur. Peccatum (inquam) quod inter me & vos divisionem fecerat, & meam à vobis ita faciem averterat, ut nullo pacto possem respicere. Parasse insuper meam famæ maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipsius & sanguinis, ut
illud

illud in cibum sumentes transfor-
memini, mutemur ique in me, ac si-
cut panis & vinum quibus vesci-
mini in substantiam transeunt cor-
poralem, ita & vos, manducantes
ipsum (qui mecum unum est) sub
panis & vini specie, in substantiam
spiritualem & in meipsum conver-
tamini. Et hoc illud est, quod Au-
gustino servo meo his verbis dixit:
*Cibus sum grandium, cresce & mandu-
cabis me: nec tu me mutabis in te, sed
tu mutaberis in me.*

Cum audisset anima illa quæ *s. Cathar.*
nam esset Dei voluntas, & quem
admodum ad eam implendam ne-
cessaria etiam erat perfecta chari-
tas; perfectamque charitatem pro-
priae voluntatis abnegatione con-
stare, dixit. Significasti mihi Do-
mine Deus meus voluntatem tu-
am: significasti Domine, quod
si perfecte amavero te, nihil ter-
renum aut mortale, nec etiam
meipsam amabo propter me, sed
K 3 quic.

quicquid amabo, secundum te & propter te amabo. Dixisti, ut summo semper studio tuam solius laudem honorem & gloriam velim perquirere, si nulque operam dare, ut alij quoque idem nitantur facere. Et ut quæcunque adversa mihi in hac misera adveniunt vita, ea composita mente & æquo animo ac latantia tolerare contendam. Nunc, quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, quæso, quonam pacto ad hanc pervenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare & assequi queam: ut enim per tuæ doctrinæ lumen video, tantum in te vivo, quantum in me morior.

*Præclarū
dictū per-
fectio ho-
minis ma-
ximè cōsi-
stet in ab-
negatio-
ne.*

Deus autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intuitus malit: Perfecta tui abnegatione omnine bonum constare certum est, quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate evacuas: & perfectio-

fectionem tuam efficit participatio
divinæ bonitatis meæ per gratiam,
sine qua humana creatura (quan-
tum ad virtutem & dignitatem su-
am) nihil est. Ad hanc igitur si per-
venire vis, tibi est in summa hu-
militate præstandum, & ex vera at-
que intima miseriæ & inopiæ tuæ
cogitatione id unum jogiter vehe-
menterq; affectandum, ut mihi so-
li pareas, meamque solius volun-
tatem observes. Quò autem id
præstare queas, necesse est ut per
mentis conceptum & animi exilti-
mationē tibi habitaculum circum
undique concameratum ex solius
meæ voluntatis materia construas,
teque eo concludas & semper inha-
bites, ut quocunque eas, nunquam
progrediaris; quocunque prospici-
as, nunquā extra aspicias, sed tu-
os mentis & corporis sensus, mea
semper circumstet voluntas, nec
quicquam aliud loquaris, cogites,
aut efficias, nisi quod mihi placet,

*Divina vo-
luntas in
omnibus
observan-
da.*

*Superiori-
bus obedi-
endum.*

& meæ esse voluntatis credas : sic.
que te quicquid agendum erit san-
ctus Spiritus docebit. Alia eti-
am via ad propriæ voluntatis ab-
negationem perveniri potest, si ad-
sunt qui te secundum me instruunt
regantque, ijs propriam subijcien-
do voluntatem, te totam ac tua
omnia his committendo, his pa-
rendo, & eorum semper sequendo
consilia : quoniam qui fideles &
Luc 10. prudentes servos meos audit, me
audit.

Sed hæc volo, ut certa fide, al-
ta mente, ac frequenti considera-
tione mediteris, me Deum tuum
gloriosissimum, qui te ad beatitu-
dinem perfruendam creavi, æter-
num esse, summum, omnipotentem,
Deo & se- vobisque omnia quæ mihi placita
ciente & se sunt facere, nec esse qui vel tantil-
permittente- lum meæ possit resistere voluntati,
se fieri, nec quicquam sine eadem volun-
Amos 3. tate mea vobis accidere, nihil pro-
venire, ut per Prophetam vobis e-
nuntia-

nuntiavi. Non esse malum in civitate
 quod non ipse fecerim, id est, permi-
 serim. Mediteris pariter, me De- *Expositio*
 um tuum summæ esse sapientiæ, *cujusdam*
 perfectissimæ cognitionis, & intel- *loci apud*
 ligenti. omnia certa ratione vidē- *Prophetā*
 tis & acutissimè penetrantis, ut ad
 te, cælum, terram, mūdum totum,
 & universa gubernanda, nulla pos- *Summa*
 sim ratione falli, nullo errore tur- *Dei sapiē-*
 bari. Quod si ita non esset, nec De- *tia & sci-*
 us essem, nec sapientissim⁹. Et ut *entia, cu-*
 tantillu n percipias vim huius sum- *jus proci-*
 mæ sapientiæ meæ, scias de malo *dents om-*
 culpæ & pœnæ me longè majus bo- *nia dispo-*
 num quàm sit malū elicere. Terriò *uit.*
 velim consideres, me eundē Deum *Sūma Dei*
 tuum non minus summè bonum *bonitas,*
 esse, & vi amoris benevolentia q: *qua nil ni-*
 constare, hac de causa non posse, *si bonū de-*
 nisi quæ bona sunt, utilia & salu- *siderat &*
 bria tibi & alijs velle, non posse a- *omnia ad*
 me aliquid malum provenire, ni- *suam glo-*
 hil odisse: & hominem ut mea bo- *riam &*
 nitate creavi, ita per me semper in- *nostrā sa-*
lutiē di-
sponit.

est inibi dilectione prosequi. His
verò per firmam firmam mente ac
meditatione collectis cognosces,
tribulationes, tentationes, difficul-
tates honores, infirmitates & ad-
versa omnia ob nullam aliam cau-
sam, me gubernante provenire,
nisi utilitatis & salutis vestræ gra-
tiā; ut per ea quæ videntur vobis
mala, à pravitate corrigamini, &
ad virtutem, qua itur ad verum &
summum bonum vobis incognitū
perducamini. Cognosces præte-
rea, hoc fidei lumine perlustrata,
me Deum tuum magis posse scire
velle bonum tuum quam tu, teque
id nec posse, nec scire, nec velle,
absque gratia mea. Id igitur cum
ita sit, danda tibi summo studio
opera est, ut voluntatem tuam di-
vinæ voluntati meæ prorsus subij-

In quo cō-
fistas qui-
es & tran-
quillitas
mentis,
cias quoniam sic placida semper
mente quiesces, & me semper tecū
habebis (factus est enim in pace
locus meus) nec erit tibi scanda-

lum peccat, hoc est officium
 aliquod ad peccatum nec per im-
 patientiam, nec alio quovis modo:
*nam pax multa diligentibus nomen me-
 um, & non est illis scandalum.* Tantū
 etenim amant legem meam id est
 voluntatem: meaue lex est qua
 cuncta reguntur, tantumque mihi
 per ipsam copulati sunt, & in ipsi-
 us delectantur observatione, ut
 eveniat quicquid velit, cujuscunq;
 generis & æstimationis sit, nulla-
 re præterquam culpæ, unde mihi fi-
 at injuria, perturbari queant. Pro-
 spiciunt namque claro & purga-
 tissimo mentis oculo, à me summo
 universi gubernatore, mirifica sa-
 pientia, charitate & ordine cun-
 cta administrante, non nisi bona
 possunt provenire, meque sibi ac re-
 bus suis melius utiliutque prospice-
 re quam ipsimet per se sciant, pos-
 sint, ac velint: sicque omnibus in
 rebus quæ eveniant, quasque susti-
 neant (ut ut sint) me autorem &

*Cuncta ea
 sententia
 committen-
 da divina
 providen-
 tia eiꝰ de
 quiescen-
 dum in o-
 mnibus.*

non proximum si modo consideran-
tes proposito quadam invicta &
inexpugnabili patientia ita robo-
rantur, ut non solum æquo animo,
sed libenti ac gaudenti sustineant
degustantes in omnibus (sive in-
trinsecus sive extrinsecus accidat)
meæ ineffabilis dulcedinem cha-
ritatis, quod est *sentire de me in boni-
tate*: in omnibus (inquam) tribu-
lationibus difficultatibusque attē-
dere, credere, & læto animo grato-
que meditari, me disponere omnia
suaviter & ex profundo meæ dile-
ctionis fonte cuncta provenire.

*Omnis ho-
mōnis per
dicto con-
sistit in
propria vo-
luntate,
vel in a-
more sui-
ipsum.*

Atq; hujus ultimæ considerationis
compositionisque sanctissimæ, ma-
ximum bonum nil aliud corrumpit
impedit & perdit, quam propria
voluntas vestra & amor vestri, quæ
si tollerentur à vobis, tolleretur
& infernus à vobis: tum ille qui
maledictis æterno mentis & cor-
poris tormento, paratus est; tum
ille quem in mortali vita multi-
plici

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam voluntatem deponens.* *Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu.* quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.

Luc. 9.
Apoc. 14.
Matth. 5.

VITA SERVI DEI NICOLAI MOSCENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentia, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P FR. NICOLAUS MOSCENS S Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 58. annis in Religione peractis, nullius unquam mali

mali nominis, aut turpis famæ macula laboravit. Constitutionum Ordinis. præcipuè silentij, rigidissimus observator. ambitionis & præminentiarum capitalis hostis, multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; caeremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens. grandævam senectutem in pura & literali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & difficillimis juris Ecclesiastici locis interpretandis tanta felicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquàm ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monumenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyro.

RELIGIOSORVM. 231

Tyrocinium Artis pœnitentiariæ.
Elementa ad Sacras Confessiones.
Examen approbandorum. Academia Pietatis. Infirmaria spiritualis, & rudimenta Christianæ perfectionis. Ad SS. TRINITATEM specialiter devotus, ipso die festo, Sacrosancto Missæ sacrificio devotissimè peracto, apoplexiâ correptus, in Conventu Cracov: eiusdē SS. TRINITATIS placidissimè obdormivit. Cujus sanctitatem mira populi devotio cum præcisione illius vestium, cinguli & Rotarij testificata est.

DE STUDIO MEDITATIONIS.

**Pater Magister NICOLAUS
MOSCICENSIS, p. 12.
Elem: ad S. O.**

*Malta sunt, qua nos movere &
in amorem meditationis rapere
possunt.*

I. Excal.

I. **E**Xcellentia Meditationis.
 Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoro in Religiosa historia dixit: Medicos quidē varia medicamentorum genera agis pro morborum varietate adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos. omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in DEUM. Equidem magnum est DEUM propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius verò coniungi DEO: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in DEUM. quod cōtemplationi seu orationi mentali proprium est, per quam & vocali convenit: ita ut
 quem

quemadmodū poma diu multum-
que saccharo ac melle decocta, vix
propriij saporis aliquid retinent, sed
solijs sacchari dulcorem referunt:
sic anima divinarum rerum studio
& contemplationi addicta, vix aut
nihil in ea veteris hominis pristi-
niq; saporis quicquam residet, sed
solijs Christi imaginem ita refert,
ut cum Apostolo dicere possit: vi-
vo ego, iam non ego, vivit verò
in me Christus.

*Ex hac autem excellentia
multa alia derivantur.*

PRIMA.

Quòd meditationi assuefactus,
est super omnia; quia & Deus in
quem ipse transformatur est super
omnia. Est autem super omnia:
terrena quidem per contemptum,
cœlestia verò per possessionem.

SECUNDA.

Quòd potest omnia, atque adeò
omnibus inimicis potentior erit.
Nam

234 *SPEC. PARVVM*

Nam si, qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui potest omnia.

TERTIA,

Omnes influxus spirituales, sic Deo coniunctus, facile capere poterit, sicut & mundus hic inferior, teste Aristo: in Metheoris, propterea superiori mundo coniunctus est, ut cœlestes influxus astrorumque virtutes participare possit.

QUARTA.

Homo purior efficitur: nam sicut cera, ad solis radios diu exposita, candida fit, & quo diutius sub sole manet, eò fit candidior; ita anima radijs iustitiæ solis exposita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Eccl: 2. Qui timeant Deum, præparabunt corda sua, & in conspectu eius animas sanctificabunt.

Quinta.

QVINTA.

Facile scire poterit, quo pacto in corde nostro tabernaculum Deo sit ædificandum, quemadmodum, & Moyles montem conscendens & cum Deo versans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in suo esse conservatur res enim omnes tunc in suo esse conservantur, cum ijs causis uniuntur, à quibus existendi initium acceperunt. Hinc piscis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli sive avium sive ferarum, lateribus semper matrum, hærent, ipsasq; quocunque ierint sequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, eum sic coniunctum Deo, omnia secreta eius cognoscere. Quæ verò? An forte S,

236 *SPEC. PARVVM.*

te. S. TRINITATIS. Incarnationis? hæc enim sunt præcipua. Minimè, ista siquidem paganis, & iudæis, secreta sunt, non verò nobis Christianis, quibus cōmunia sunt. Sed illud; vacate, & videte quàm suavis sit Dominus, quàm bonum sit eum cognoscere, diligere & contemplari. Et hoc est illud manna absconditum, quod nemo novit, nisi qui accipit. Grego: Non potest sciri, nisi à quo possit haberi: hoc sciri potest, dici non potest.

II. Quòd nos movere debet ad studium meditationis, est finis propter quem conditus est homo. Hic autem est secundum D. Augustinum ut summum bonum intelligeret ac amaret.

III. Quia officium boni & iusti viri est, in lege Domini meditari nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet hominem in officio suo: & præterita non prætereunt ei & futura adsunt.

RELIGIOSORVM. 237

sunt. Vnde D. Bonaventura testatur suo tempore per experientiam multos profecisse, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conservat, malos verò eradicat: sicut per oppositum, quia non est Deus in conspectu eius, iniquitæ sunt viæ illius in omni tempore. *Psal. 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Augustinus: meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religiosum & spiritualē, vnde Caietanus 2. 2dæ. q. 82. ar. 3. docet has meditationes debere esse quotidianas religiosis & spiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipse) censendi sunt, qui ad minus semel in die non se transferunt ad studium meditationis.

VIII,

VIII. Multa exempla Sanctorū. David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregori Nazianeni amore huius studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: præite, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B. Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hanc solam orationem meditabatur: Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neque enim habet amaritudinem convictus eius sed neque tedium conversatio illius, sed gaudium & lætitiā. Sap. 8.

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se, alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lectione.

DE Lectione dicendum est, quæ,
 & qualis esse debeat. Quæ? Ea,
 quæ sit materia meditationis. Ma-
 teria autem meditationis est omne
 illud, quod nos movere potest ad
 aliquem salutarem affectum, sive
 amorem Dei, sive timorem, odi-
 um peccati, horrorem gehennæ,
 desiderium salutis &c. Eius autem
 generis sunt, tum perfectiones di-
 vinæ, tum beneficia, tum loca Sa-
 cræ Scripturæ, tum vitæ & exem-
 pla sanctorum, tum defectus hu-
 mani, miserix & pericula, tum
 mundi vanitas, & vitæ brevitæ,
 tum iusticia iudicia Dei.

Qualis autem lectio esse debet?
 non festina sed lenta: non negli-
 gens sed attenta: non proluxa sed
 sufficiens, ne suffocetur utiliora
 exercitia: non currens sed rumi-
 nans. Occurrente autem aliquo
 notabili loco, sublitendum est &
 ruminandum. non tantum intel-
 lectiva,

lectiva, sed etiam affectiva, ut sit non tantum intellectus pascatur lectione, sed etiam voluntas gustet & afficiatur delectatione; non muta sed respondens, nimirum occurrente aliquo devoto loco, respondendum est Deo, qui per lectionem ad hominem loquitur. Respondendum autem est per aliquam brevem seu jaculatoriam orationem, illi loco congruentem.

Notatio.

Licet lectio non debeat esse proluxa, tamen qui distractionem in corde patiuntur, satius est meditationem distractam convertere in lectionem attentam.

De Preparatione.

Meditationem preparatio praecedere debet: nam & in cythara fides componuntur priusquam concentum edant.

Preparatio autem in multis consistit: nimirum in corporis afflictione

atione per jeiunium, abſtinentiam, flagellationem, cilicium, vigiliam, durum lectum, tenuem & ſobriam menſam: iſta enim ſunt fomenta & baſes devotionis. Et præterea regula univerſalis eſt, Deum gratiam ſuam dare, prout diſpoſiti fuerimus: magis autem diſpoſiti erimus, ſi non tantum Spiritum ſed etiam corpus præparaverimus.

Secundò. Conſiſtit præparatio in meditationis deſiderio. Deſiderium enim cõmunis eſt mater omnium virtutum, dummodo non tepidum ſed intenſum & vehemens eſt. Iuvabitur hoc deſiderium, ſi antequã cubitum eas, hanc ſanctam cogitationem meditationis habeas: ſic enim fiet, ut quemadmodum is qui velperi carbone tegit cineres, facile manẽ focum ſtruit, rogam parat, ignemque accendit, ita & is qui cum hac ſancta meditatione dormitum, iſte

L

Iuva

Iuvabitur adhuc, si antequam componas te ad somnum, orationem pro hoc sancto desiderio facias: manè enim fructum huius orationis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc desiderium si quocumque expergilceris, versiculū Gloria Patri, vel aliam orationunculam proferes, quod etiam ad pellenda phantasmata, & turpes cogitationes proderit. Fovebitur adhuc, si quam primum evigilaberis è lecto surrecturus, hanc sanctam cogitationem statim arripas antequā externa cogitatio præoccupet te. De hoc desiderio vide Granatensem libro 1. de devotione cap. 4. & 14.

Tertio Preparatio consistit in cordis custodia seu munditia & purgatione. Purgandum est autem, tum à vanis, tum à noxijs cogitationibus, tum ab inordinatis affectibus seu desiderijs. Quemadmodum enim Pictores, prius solent

RELIGIOSORVM. 243

lent mundare & dealbare tabulam,
postea verò pingere imaginem. :
ita in tabula cordis nostri prius ex-
tergere supradicta debemus & mū-
dare, antequam pu'chram DEI
imaginem per meditationem pin-
gamus. Vnde & Dionysius forma-
tionem DEI assimilat sculpturæ,
nam sicut sculptura in lapide vel
ligno per ablationē fit: ita in corde
nostro Dei formatio. Auctoritas
Grego: In altum crescere arbor co-
gitur, quæ per ramos distendi pro-
hibetur. De hac cordis custodia,
Vide Granatensem cap. 6. & 22.

Quarid Præparatio consistit in
figura corporis, ut videlicet sit fle-
xio poplite, & signo crucis impres-
so fronti, ori, & pectori. Beatus
Pater Dominicus quatuor formas
In corpore observare solebat, tem-
pore orationis: aliquando toto
corpore humi prosternebatur, ali-
quando stabat erectis in cælum
oculis: aliquando manibus in cru-

244 SPEC. PARVVM

modum expansis, quandoque verò sursum erectis, interdum verò vulgari modo, genibus flexis.

Quintò. Dispositio consistit in oratione succincta seu jaculatoria, videlicet per psal: Ad te leuaui vel illam oratiunculam: Actiones nostras. Vide lib. 1. Granatensi de mediatione, capite 8.

Sextò. Consistit in loci temporisq; apti electione: aptus autem locus est, obscurus, tempus verò matutinum, vespertinum, & nocturnum. Vide Granatens: ut supra cap. 14.

Septimò. In apprehensione confortij & societatis in hoc exercitio cogitare enim debes, quot per totum mundum Religiosi & Religiosæ, pueri & puellæ, sacerdotes & seculares, eodem tempore tecum insistant huic sancto exercitio quorum aliqui intima suspiria ducunt, aliqui flagellationes usq; ad sanguinem iungunt.

Octauò.

RELIGIOSORVM 245

Ord. Consistit præparatio in sui ipsius accusatione veniæque petitione, siue hoc fiat solo corde, admiscendo examen conscientie, siue per generalem confessionem & psalmi alicuius pœnitentialis subiunctionem. Et hæc est illa calcamentorum extractio ad intrandum terram sanctam & vestimentorum ablutio ad ingrediendum in sancta sanctorum. Hanc præparationem natura docet, ut prius evellatur inutilia quàm plantentur, fructifera ut prius petam veniam ab amico offenso, quàm nova beneficia.

Nond. In propriæ indignitatis confessione & Dei bonitatis prædicatione: debet enim judicare se indignum esse omnibus quæ Deus fecit: seque accessisse ad hoc sanctum exercitium, magis ut gratias agat de præteritis beneficijs quàm ut alia accipiat: unde promptus esse debet ad suscipiendum, quicquid occurrat, siue consolationes, siue

246 SPEC. PARVVM

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimò, Præparatio consistit in consideratione diuinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut eomparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formica. Et ut verbis Sapientis utamur Sapient: 11. tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani. Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere par est? Ex hac consideratione, magna
re-

reverētia nascetur in Deum, magna humilitas, attentio, timor, & tremor: Vide hanc materiam in Gratenſi de devotione cap ſeptimo & parte 2da Memorialis libr: 4. & multis alijs locis.

Undecimò Præparatio conſiſtit in conſideratione qualitatis negotij, nimirum quid acturi ſimus: nam in conſpectum Dei venturi, Deum allocuturi. Quid ibi facturū Rem maximi momenti tractaturi, qualis eſt ſalus noſtra & proximorum. Quid comparaturi & impetraturi? magnam eleēmoſynam, ſpiritum devotionis, donorum, virtutum, gratiarum: ac habonem vitæ æternæ. Itaque quæ devotione Apoſtoli expectabant promiſſum Spiritum Sanctum, eadem & tu affluentiam eiſdem Spiritus ſancti.

Duodecimò In animi fortitudine contra tentationes quaſcūque. Neque enim ſemel tadium in hoc

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositū deferendi tale exercitium, & via laxior, sapius tibi occurrent alij, huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæc sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cōtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Gratiensem. lib. 1. cap. 5.

De Ipsa Meditatione.

HÆc debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoria revolvendo ea quæ lecta sunt; sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevando cor in ipsum per aliquos affectus,
utiles,

RELIGIOSORVM. 249

utiles, qui affectus non sunt magno conatu exprimēdi, tunc enim magis deficeret, & memoria fatigaretur, cerebrum laderetur. de hoc vide fufius Granatensem. parte 2. Memorialis. libr. 6. & in Floribus eius.

Hac meditatio habet post se tria.

Gratiarum actionem, Sacrificiū spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

PRO qua cum præcedentibus continuanda & introducenda, ex rebus quas quis meditatus est, sumatur occasio, ut si de peccato meditatus est: gratias agat Deo, quod illum vel liberauit ab ipso, vel non statim morte subitanea, &c. punivit. Si de vanitate mundi, gratias agat: quod Deus ei oculos aperuerit. & sic de alijs. Vnde subiungat oratiunculā: Agimus tibi gratias Omnipotens Deus, pro universis beneficijs &c.

L s

Huc

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, siue bona collata, siue mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, insidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficiens es Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omnia opera vel Psal. 101. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit,

De Sa.

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo

Quid itaque retribuam Dñi pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quidquid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedos; ut velim esse mancipium vel servus catenis victus ut abnegem voluntatem propriam, & sum aptus ad faciendam S Dei voluntatem, Ante omnia ve.ò, offerenda sæpius, & alleganda sunt merita & labores Christi Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa peto à te,

to à te, quæ non deneges mihi antequam moriar. Suppliciter autem prostratus ante tuam divinam maiestatem protestor, non me discessurum hinc, donec benedixeris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant ad Deum: ut omnes creaturæ serviant & laudent eum, quia omni cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes cognoscant & serviant tanto Domino, Pagani, Iudæi, Schismatici, Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica.

Tertio. pro cunctis Rectoribus & Prælatibus.

Quarto. pro parentibus, amicis, consanguineis, familiaribus, benefactoribus.

Quinto. pro curæ suæ commissis.

Sexto. pro iustis & peccatoribus.

Septimo. pro defunctis.

Octavo.

RELIGIOSORVM. 255

Octavo. pro inimicis.

Nono. pro pauperibus, oppressis.

Decimo pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesiæ gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacūque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. auerendis, pro fructibus terræ producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia quā peccata remittantur, vitia eradicentur, passionēs refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiæ conferatur: inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitæ spiritualis petendum: quæ sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est, in corde Deum præsentem semper circumfer-

254 SPEC. PARVVM

cumferre. Exterior: omnia facere tanquam si stares in præsentia Dei iudicis & testis totius vitæ tuæ. De qua re vide Granatensem in exercitijs prope finem, cap. 8 de petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in omnibus agendis & dicendis, ut omnia rectè rationi sint cōsentanea. frænum & custodia lingvæ, quo licentia eius cohibeatur, aspera & rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in quibus summa perfectio consistit. Hæc autem sunt, obedientia perfecta, & cum divina voluntate conformitas in omnibus. mortificatio propriæ voluntatis. fortitudo in superandis difficultatibus, affectibus, inclinationibus, & adversitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes, scilicet humilitas interior & exterior, paupertas spiritûs & corporis, patientia in aduersis & tribulationibus,

RELIGIOSORVM. 255

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6. Illæ quoq; virtutes, quæ sunt principium & finis totius perfectionis. Fides invicta. secura spes. amor Dei. timor iudiciorum Dei. reverentia illius maiestatis, & perseverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ statum Religionis concernunt, ut castitas corporis, cordis munditia, terrenorū ac voluptatum contemptus, vanæ sollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis sapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ spectant, ut pœnitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac stabile propositum non peccandi.

Pro horum impetratione Litanias de omnibus Sanctis subiungere potest.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevare.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, colligendus erit per lectionem alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fusiozem.

5. Huic exercitio statuendum est tempus quàm fieri potest longissimū, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam. Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

VT novitijs & iunioribus magis pos-
simus prodesse, apposuimus breve
formularē, concernens communes mores
Religiosorum. Quo novitijs ab ipso sta-
tim ingressu commodissime imbuantur &
instruantur, discantq; jugum Domini ac
Religionis portare ab adolescentia sua.
Insuper quotidianum pium exercitium,
quo facilius ad pietatem & Religionem
provocentur, atq; ad devotionem excitē-
tur. Ultimo hac omnia in sacra Scriptu-
ra fundari, & ex doctrina CHRISTI
aperte colligi ostendimus.

FORMVLARE
NOVITIORVM
SECUNDVM QVOD
mores suos confor-
mare studeant.

DE CORPORALI MEMBRO-
rum dispositione religiosa.

I Manus caveant ab omni
M contractu sui indeceden-
ti, & injurioso proximi; easq; ge-
rant

rant sub scapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut discurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem insolentiam & lasciviam vitare studeant.

3. In sessione caveant genuum divaricationem, & tibiæ super tibiam positionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facillè se moveant, sine causa præmeditata.

5. Cum steterint, non sint ut arundo mobiles, sed potius gradu suo fixi permaneant.

6. Oculis non sint vagabundi, leves vel curiosi; nec videre appetant, quod concupiscere non licet.

7. Linguam refrenare silentio discant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro sola necessitate: & verba prius ad limam, quam linguam veniant; & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injuriosum
scap.

RELIGIOSORVM. 259.

scandalosum vel inhonestum unquam proferant: Nec aliquid cum juramento asseverent, nemini cognomen imponât, vel sine pronomine (frater) appellent.

9. Quisque majoribus se, capite nudo loquatur, cum religiosa quadam verecundia.

10. Vultum jucundum & gravem habeant; non morosum.

11. Ad cachinnos & risus, prorum os non habeant, nisi fortè moderatè subinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam, aut supinam non gerant, sed moderate inclinatam, non tamen pendulam.

13. Iram, impatientiam, morositatem, aut passionem aliam, in vultu vel actu non ostendant.

14. Oculos sublimes nō habeant, nec supercilia erecta, sed potius depressa gerant.

15. Aures non ad vana & secularia, sed ad pia & salutaria faciles præbeant.

16. Na-

260 *SPEC. PARVVM*

16. Nares ad fætores (si subinde occurrant) non sint nimis delicati ; nec notabiliter obturentur ; sed pro illicitis odoribus fortè in sæculo usitatis , ista ut pœnitenti- am ferant.

17. In venia facienda, non pro- sternât se in ventrem, sed in latus dexterum & in longum , tibiâ si- nistram super dexteram rectam tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant : nec un- quam inclinando sedeant ; nec caput aliquâliter attoliant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapula- ri cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

1. Vestes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo ad- aptare studeant : nec altè nimis, & inverecondè, succingant.

2. In

RELIGIOSORVM. 261

2. In cella sedendo non nimium vestes elevent, & minus in publico, sed seiplos honestè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando capam nigram super genua complicant.

4. Capucium non sit super oculos reductum, & sine caputio non incedant: pileolum nunquam sine capucio gerant.

5. Lectum sive stratum, semper manè decenter componant, & cubiculum servant mundum, sæpius purgando.

6. Vestes & quæcunque alia indigentibus libenter concedant habita tamen licentia.

7. Viles vestes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam pretiosas: nec facile multiplicent.

IN CHORO.

I. **A**^D Oratorium omnes tempestivè, dato primo signo **conve-**

convenient: ad Templum simul descendant; semperq; bini & bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes intersint diu noctuque: ibique clarè, distinctè, attentè, divinum persolvant officium.

3. simul incipiant canere, simul desinant, simul inclinent, simul sedent, & surgant, simul eant, & redeant: conformitas sit in omnibus.

4. Oculorum dimissio, manuum compositio, sit gravis & quiesca: corporis status, omniumque gestuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem testentur, ad ædificationem sæcularium.

5. Veniam cum prostratione faciant, serius venientes, graviter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Digito terram in loco tangant ultro, leviter errantes legendodo,

RELIGIOSORVM. 263

do, cantando, non inclinando, strepitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel cantanda, semper prius ac tempestivè prævideant.

8. Circa ministerium Altaris, devotè, & reverenter se habeant, junctis semper manibus. Sacra vasa ac ornamenta Ecclesiæ, diligenter custodiant, & reverenter pertractent.

IN REFECTORIO.

1. Simul descendant, de more pro defunctis orantes: lavent manus citò eantque ad locum. Refectorium intrantes ante imaginem inclinent, inque partes & choros se dividant.

2. Sedentes ad mensam, panem non scindant nisi dato prius signo à Prælato: nimium quoque panem non præscindant, neque in micæ conterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec obsonia delicatiora affectent, nè
limites

limites sobrietatis vel temperantiz excedant, aut parsimoniam paupertatis violent.

4. Honestatem & civilitatem servent, ne vel comedendo vel excreando, vel aliquid fastidiosè rejectando, vel etiam felibus obijciendo, alijs nauseam pariant.

5. Dexterâ cibum ori ministrènt, non sinistra: & utraq; manu bibant. Si quem cibum non assueverint, asuescant: & plus pulmenti, quàm obsonij comedant. Mapamque non deturpent: nec habitum commaculent, sed mundum custodiant.

6. Sedeant erecti, non promissi. Oculis submissis, & attentis auribus, ea quæ leguntur auscultent, & silentium strictè teneant.

DE LOCUTIONE.

1. **I**N colloquijs, sint sine clamore, sine cachinno, gesticulacione, contentione, asperitate, discacitate.

cacitate ; & sæculari vanitate ac levitate.

2. Certis verò temporibus & locis, utpotè in clauſtro, dormitorio, cellis; in reſectorio & oratorio, ſemper ſeruent ſilentium.

3. Nunquam ſæcularibus, ſine licentia ſpeciali, & ſocio deputato loquantur: Atque eos tum religioſa affabilitate, ædificare ſtudeant. Rumores narrare, vel captare caveant, ſed potius ſpirare & ſapere pia & Sancta addiſcant.

4. Proſſis nunquam loqui licitum novitijs, multo minus ſacerdotibus vel laicis, niſi urgente neceſſitate, & tunc pauciſſimis verbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut quam citiſſimè finiant; ne fraternæ charitas lædatur, vel tranquillitas mentis turbetur.

6. Vocati & appellati, familiariter reſpondeant, reverenter & hilariter. Et quocunque ire neceſſe

M

fuerit,

fuerit, nō vadant nisi duo vel tres.

7 A Superioribus appellati, & reprehensi, statim veniam faciant prostratque maneant, donec verbo vel signo erecti fuerint.

8 Si quando superioribus loqui necesse fuerit, prius osculando scapulare, licentiam perant, capite inclinato, debita cum reverentia.

9. In funeribus & processionibus, alijsque publicis actibus sine fabulis & evagatione oculorum incedant, & socium collateralem cum debita distantia observent.

DE TEMPORE.

1. **P**Ræsentiam Dei, ubique locorum, sedula mente, semper perpédant, qui nusquam abest, & omnia intuetur.

2. Temporis benè impendendi, otijque fugiendi præcipuam curam habeant.

3. Proinde nunquam sint usquam sine Rosario (quod omnes crebrò debent recitare,) aut pio aliquo

quo libello, ut vel orent, vel legāt.

4. Et ne tempus infructuosè tē-
rant, etiam quando colloquium
conceditur, poterunt tunc miscere
sermonem, vel de piè lectis audi-
tis, vel de re Litteraria, vel cere-
monijs Ordinis, rubricis, cantu &
similibus.

DE SERVITIIS

& obsequijs.

1. Servitia sunt necessitatis, ob-
sequia charitatis; ad utraq;
sunt promptissimi

2. Servitia in templo ex rubri-
cis accuratè addiscant & practi-
cent: ut sunt ministeria ad altare,
in choro, in processionibus, in se-
pulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mun-
dando, apparando, cibos inferren-
do, vel auferrendo. Servitia alia
sunt prout in domo occurrunt.

4. Obsequia vero sunt, aliorum
supplere vices, etiam spontè ac
promptè; præcipuè in humiliori-
bus

bus servitijs; ut in lotionē pedum
in verendo, laborando in horto:
(Et quod magis charitativum est
& meritorium) agris ac infirmis
inserviando.

DE REVERENTIA.

1. R Everentiam debitam, ex-
hibeant, tam personis, quā
locis sacris. & imaginibus, ut dum
vel altare, vel imaginem sacram,
aut Superiorem, aut Patrem, aut
fratrem transeunt, caputio distra-
cto, aliquali inclinatione, hono-
rem exhibeant, cum maturitate ge-
stus, incessus & vultus elucente in
omnibus humilitate religiosa, suā
vique magis quam austerā.

2. Fit autem reverentia plurimis
modis: ut cum transeunti, vel as-
sidenti assurgitur: cum præterun-
do alium, non propè nimis transi-
tur: cum decenter assurgitur: cum
alter humili servitio, gestu reverē-
tioso, honore & alloquio anteve-
nitur. Cum dexter, honoratior-
que

que locus, actus prior, aut præcedentia in leſſione, ambulatione, vel etiam ſermone, alteri defer-
tur. Singula tamen abſque notâ ambitionis ſæcularis exhibenda.

DE ORATIONE

& Lectione pia.

1. **S**Tudeant circa cultum Dei,
& B. MARIE VIRGINIS,
noſtræ ſingulariſſimæ Patronæ,
ſerventiſſimi & devotiſſimi ſemper
exiſtere: cum conſideret, tam cultum
VEN. SACRAMENTI AL-
TARIS, quam NOMINIS
DEI, & SACRATIſſIMI RO-
SARII, principalibus ac hæredi-
tario jure, Ordini noſtro eſſe divi-
nitus commendatum, & traditū.

2. Quare in omnibus dubijs; tē-
tationibus, anguſtijs, difficultatib⁹,
actionum initijs, in recentiſſimis
peccatis, ſtatim DEUM, & B. MA-
RIAM Virg. cōfugere non differāt;
& per pias preces auxilium conti-
nuo implorent.

M 3

3. Stu-

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones; nunc pro hac nunc pro alia necessitate seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad Deum ire, ad nos tra exire, ad Deum redire. Desiderare propter ipsũ bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et Deum tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tamenli quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionẽ loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

lorum, & Societatem Fratrum : non ergo facile se subtrahant à choro, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lectaque in suum vertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBVS.

Plas meditationes singulis diebus instituunt, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.

2. Opera creationis.

3. Opera redemptionis.

4. Mytheria vitæ Christi.

5. Mytheria passionis Christi,

6. Mytheria gloriosæ resurre-

271 SPEC. PARVVM

- tionis & ascensionis ejusdem.
 7. Extremum judicium.
 8. Præmia Bonorum.
 9. Pœna malorum.
 10. Misericordia Dei.
 11. Vindicta divina.
 12. Peccata ingratitude generalia vel particularia.
 13. Miseriæ perverforum, & hæreticorum.
 14. Gaudia Beatorum.
 15. Tormenta damnatorum.
 16. Creaturæ Dei.
 17. Scripturæ sacræ.
 18. Profectus spiritualis.
 19. Defectus quotidiani.
 20. Ministeria Angelorum.
 21. Fallaciæ dæmonum.
 22. Exempla Sanctorum.
 23. Perversitas malorum.
 24. Status interior.
 25. Status exterior.
 26. Peccata propria, vel aliena.
 27. Dei omnipotentia.
 28. Providentia.

29. Scientia.
30. Benignitas.
31. Largitas.
32. Mors animæ vel corporis.
33. Animæ in purgatorio.
34. Iudicia Dei manifesta & oc.

culta. Aliaque quæ pia lectio & devotio abundè suggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuandum; omnibus Religiosis vtilissimum.

Affectus autem piarum meditationum, sunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suspiria, Admiratio Exclamatio, Supplicatio, Gratiarum actio, Reverentia, Verecundia & alia, quæ per experienciâ rectius discuntur, quam per doctrinâ. Effectus quoque harum, & fructus sunt uberrimi in animabus.

Interea visiones vel revelationes, non expetant, ne illusiones incurrant.

Temeraria vota caveant: consolationes internas gratanter & humiliter acceptent: Desolationes

M s

patien-

patienter tolerant, seq; culpent.

Compunctionem & devotionem appetant & exoptent; si absint, earum desiderium Deo offerant.

Conscientias semperundas habere studeant: & in dubijs erroneis, Patri suo Spirituali, seu Confessario in omnibus pareant.

Intentionem semper rectam, & affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriam, vel suspectam habeant. Privatos amores, sensualitates, proprias opiniones detestentur. Proprietatem ut venenum mortiferum evitent. Aliena dicta vel facta non iudicent.

Denique mortificationi sensuum; abnegationi sui, & divinæ religioni, se totos consecrent: superiorumq; directioni sese humiliter submittant, cum obedientia promptâ, inviolabili castitate, in voluntaria paupertate, pro-

pter Christum.

RELIGIOSORVM. 275
PRÆCIPVA STUDIA
Religiosi.

1.

Abnegare seipsum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.
Amare DEUM:
Sibi Mundoquē mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI
Tranquillitatem.

Infima petere.
Silentium custodire.
Non contradicere.
Seipsum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu
Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE
se exerceat.

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione.

In

276 SPEC. PARVVM

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.

RELIGIOSO CVM PRI-
mis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; iudicium,
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.

QVÆ RELIGIOSO
Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & omnia
perspicientem usque ad minimas
cordis cōmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agendū.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter ex-
eundum.

6.

OFFICIA SUPERIORIS

178A

RELIGIOSORVM 277

erga subditos.

- Omnes æqualiter amare.
- Religiøsæ disciplinæ attendere.
- Bono exemplo omnibus præesse.
- In spiritu lenitatis omnes instruere & corrigere.
- Pro omnibus Deum orare.

7. OFFICIA SVBDITI

erga superiores.

- Illum amare ut patrem.
- Audire ut Doctorem.
- Honorare ut Dominum.
- Obedire ut Christo.
- Pro illo Deum orare.

8.

OFFICIA ERGA FRATRES

- Omnes in Domino amare.
- Omnes sibi superiores reputare.
- Illos ex charitate admonere.
- Patienter supportare.
- Bono Exemplo ædificare.

9.

SVMMO MANE QVID

agendum.

Stato

278 SPEC. PARVVM

Stato tempore surgere.

Se mox divino conspectui & ser-
vitio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.
Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam &
auxilium petere.

IO

CIRCA ORATIONEM
seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam prae-
parare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde
sequi.

Pro admissis defectibus dolere &
pro bono successu gratias agere.

II.

IN ORATIONE FREQUENTER
tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima,

Beneficia DEI.

Vita & passio Christi.

Con-

RELIGIOSORVM. 279

Conversatio cum DEO & Sanctis
ejus.

12.

OBSERVANDA CIRCA *confessionem.*

Conscientiam benè examinare.
De peccatis vehèmenter dolere.
De peccatis integrè confiteri.
Emendationem seriò promittere.
Pœnitentiæ injunctæ mox satisfacere.

13.

CIRCA SACRVM *Missæ officium.*

Conscientiam per confessionem
ejus purgare.

Corde humiliato & contrito accedere.

Illud cum Reverentia & devotione
pro se & Ecclesia offerre.

Cum fame spirituali & charitate
communicare.

Cum gratiarum actione recedere.
POST

280 SPEC: PARVVM.

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscondere.

Se totum Christo offerre.

Suas aliorumq; necessitates Christo explicare.

Pro se alijsque multa à Christo petere.

Ad æternam beatitudinem aspirare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus purgare.

Devotionem præparare.

Ad sensum Deumque attendere.

Verba integre proferre.

Ad finem non proferare,

16.

EXAMEN CONSCI-

entia.

Lumen à Deo petere.

Pro beneficijs gratias agere.

Con-

RELIGIOSORVM. 281

Conscientiam discutere.
De peccatis dolere.
Emendationem proponere.

17.

IN EXAMINE CONSCI-
entia attendendum.

Transgressionibus votorum &
Regulæ.

Tepiditati in Dei seruitio.

Distractiōibus Mentis.

Pravis animi motibus.

Detractionibus & murmuratiōi-
bus.

18.

IN REFECTORIO.

Tacere.

Studere mortificationi.

Sobriè comedere & bibere.

Lectiōi attendere.

Animam spiritali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

Portas sensuum diligenter custo-
dire.

Religi-

282 SPEC. PARVVM

Religiosam gravitatem & modestiam servare.

Rebus vanis ac novis non attrédere.

De rebus spiritualibus loqui.

Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

IN LECTO.

Deo, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.

De morte & sepulchro cogitare.

Contra inimici insidias se munire.

Quoties evigilas ad Deū recurrere.

Ultra necessitatem in lecto non manere.

LAVS DEO. &c.

POterit hoc formulare ab unoquoque novitio, in quadā charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorem recordationem & observantiam.

Pleraque autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Novitiorum.

1470.

EXER.

RELIGIOSORVM 283
EXERCITIUM
Quotidianum.

MANE è lecto surgens, tria facies.

Primò, Deo gratias ages pro illius noctis custodia, cæterisque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipsum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obsequium impendendum, illisque vitijs ad quæ propensior es, fortiter resistendum.

Cùm igitur jam expergisceris, signabis te signo S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

IN nomine Domini nostri IESU Christi crucifixi surgo, qui me redemit suo pretioso sanguine, ipse
mc

284 SPEC. PARVVM

me regat, benedicat, & custodiat,
hodie & quotidie ab omni peccato,
& perducatur me ad vitam æternam,
Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis
gratias, eam invocando, & dices
Benedicat me Pater qui cuncta cre-
avit ex nihilo; benedicat me Deus
Filius, qui me redemit suo pretio-
so sanguine; benedicat me Spiritus
Sanctus cujus me salvet piæ
consolationis infusio. Benedica-
mus Patrem & Filium cum Sancto
Spiritu, laudamus & superexalte-
mus eum in sæcula. Benedictus
es Domine in firmamento cæli;
laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te Deum Patrem Ingenitum,
te Filium Unigenitum, te Spiritum
Sanctum Paracletum, sanctam &
individuum Trinitatem toto cor-
de & ore confitemur, laudamus,
atque benedicimus, tibi gloria in
sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum
quo

quo magis ad devotionem excitaris: ad quem quidem psalmum te indues. Indutus verò, dum scapulare accipies, illud exosculaberis, & Deo gratias reddes, qui te ad Religionem Dominicanam vocavit, fecitq; te in illa usque ad eam horam perseverare.

Interim dices B. *MARIE* Virgini, quæ habitum nobis contulit, hos pios versiculos.

Montra te esse Martem, sumat per te preces, qui pro nobis natus, tulit esse, tuus.

Deinde capucium accipièdo, itidem illud osculaberis, & mētem elevans ad Patrem nostrum S. Dominicum, Responsi dices.

O Spem miram, quam dedisti, Mortis hora te flentibus, Dum post mortem promissisti, Te profuturum fratribus.

Imple Pater quod dixisti,
Nos tuis juvans precibus.

Postea

Postea flectes genua, & cum omni devotione & attentione dicces *Pater: & Ave, & Credo.* Postea divinæ Majestati gratias ages, pro omnibus beneficijs: quod tibi dedit esse: quod ad imaginem suam te fecit: quod ex Christianis & Catholicis Parentibus & in fide Christiana nasci ac erudiri voluit. Quod ad sacram Religionē te vocavit. Quod te conservavit in vita, in fide Catholica & Religionē usque ad eam diem. Quod præservavit te ab infinitis peccatis, quæ cōmisisses, & à multis quæ incurrisles, sine D^ei ipsius auxilio. Quod te redemit suo pretioso sanguine, totque passus est pro tua salute.

Etiam reddes illi gratias, de corpore non vitioso tibi dato: De omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi impertitis: De occasionibus, in spirationibus & modis benefaciendi: & de patientia quam erga te habet,

haber, ob tua peccata & tuam ingratitudinem. Poteris autem dicere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

Gratias ago tibi Domine, Pater omnipotens, & in De-
us, qui me hac nocte non meis
meritis, sed sancta tua misericordia
custodire dignatus es, & pro uni-
versis beneficijs tuis. Et concede
mihi Domine diem istum in tuo
sancto servitio & amore, etiam us-
que in finem vitæ meæ, ita pera-
gere, ut tibi placeat obsequium
servitutis meæ,

Ad Filium.

Domine I E S V Christe, Fili
Dei vivi, miserere mei, & cu-
stodi me, quæso, ab omni pericu-
lo animæ & corporis, & tolle à me
omnes tenebras ignorantiae, ut te
videam, & per te cognoscam Pa-
trem omnipotentem.

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

Spiritus Sancte Deus, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod debeat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

Spes animæ meæ post DEUM, Virgo MARIA, commendo tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis, & ab omni confusione humana, ab ira judicij tremendi, ab immun- dis cogitationibus à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meam
ad lo.

RELIGIOSORVM. 289

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

O Bsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indefinenter protegas, defendas, munias me ab omni incurso Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunq; tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICVM

& Sanctos Ordinũ,

O Mnipotens sempiterne Deus, qui renunciantibus sæculo,

N mansi-

mansiones paras in cœlo, immensam clementiam tuam humiliter imploramus, ut intercedente B. Virgine Filij tui Genitrice & B. Dominico Patre nostro, & Sanctis tuis Petro, Antonino, Thoma, Vincentio, Hyacintho, Raymundo, Ludovico, Catharina Agnete, & Rosa, Prædicatorum Ordinis Patronis: vota quæ proficundo fecimus, fideliter implere, & ad ea quæ perseverantibus in te dignatus es promittere, valeamus salubriter pervenire Per Christum

Has vel alias pias Orationes & preces pro majori devotione poteris dicere, & Religiosus alterius Ordinis, pro suis Patronis & Sanctis accomodare, & subinde breves jaculatorias, quales hic subjunximus adhibere.

ORATIONES IACVL-

*latoria, ad implorandum divinum
auxilium.*

DEVS in adiutorium meum,
intende Domine ad adjuvan-
dum me festina.

DEUS in nomine tuo saluum
me fac, & in virtute tua iudica me.

Respice in me Domine, & mi-
serere mei.

Esto mihi Domine turris forti-
tudinis: à facie inimici.

Protektor noster aspice DEUS:
& respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protecto-
rem, & in locum munitum, ut sal-
vum me facias.

Adjuva me, & saluus ero Do-
mine.

Fiat misericordia tua super nos,
quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE.

peccatorum.

N 2

Domini

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta iuventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Dne.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatumstrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordie tue, quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuva nos Deus salutaris noster, & libera nos & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ periit, quære servum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo.

Tribularer si nescirem misericordi-

RELIGIOSORVM. 293

cordias tuas Domine, tu dixisti,
nolo mortem peccatoris, sed ma-
gis ut convertatur & viuat.

IN INFIRMITATE
vel angustia.

DEVS noster Refugium & vir-
tus, adiutor in tribulationib⁹
quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor,
salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabi-
tur anima mea.

Domine vim patior, responde
pro me.

Miserere mei Deus, quoniam
in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, &
libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi,
sub vmbra alarum tuarum prote-
ge me.

DEVS misereatur nostri, & be-
nedicat nobis: illuminet vultum
suum super nos.

N 3

Per

Per S. ✝ libera nos Domine de inimicis nostris.

PRO SALVTARI
morte.

Illumina Domine, oculos meos, ne unquam obdormiam in morte.

Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam, & non confundas me ab expectatione mea.

Educ de carcere Domine animam meam, ut cōfiteatur nomini tuo.

Portio mea Domine sit in terra viventium.

Moriatur, Domine, anima mea morte iustorum.

Recordare Iesū pie, quòd sis causa tuæ viæ, ne me perdas illa die.

Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus.

Pi e

RELIGIOSORVM 295

Pie IESU Domine dona mihi
requiem sempiternam

Domine IESU, suscipe spiri-
tum meum.

In manus tuas Domine com-
mendo spiritum meum.

VERSUS.

MORIENTI SVG-
gerendi.

Quemadmodum desiderat cer-
uus ad fontes aquarum, ita de-
siderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua
Domine virtutum, concupiscit &
deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non con-
fundar in æternum, in iustitia tua
libera me.

Erue à framea DEUS animam
meam, & de manu canis unicam
meam.

Dominus illuminatio mea & sa-
lus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisi-
vis

296 SPEC. PARVVM

vit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum, fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

Monstra te esse Matrem, &c.
Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia nostra, subveniat nobis pia Virgo MARIA.

O Mater Dei, memento mei.

QUALIS ESSE DEBEAT

Religiosorum conversatio.

Restat ut per totum diem in omnibus tuis actionibus disciplinatum, Religiosum, morigerum, circumspectum, disciplinatum te ipsum exhibeas: maximè in templo, in choro, & coram hominibus devotum & exemplarem prabeas,
& gra.

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcunque opus honestum & pium exercendo: ne vnquam te diabolus otiosum reperiatur, & ad malum provocet.

Cella quasi cælum tibi sit, ubi *vsus relicta* cernas: hic ores, studeas, *giosi cubi-* mediteris, crimina plangas. *culi*

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Horas autem Canonicas omnes & integras devotè & attentè *Pana pro-* persolvere studeas: ne vnquam *prietario-* iusto Dei iudicio contingat te à gratia Dei, vel Ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus observatum est, & experientia cōprobatum, quòd sicut monachi vel *ra, & ne-* Religiosi proprietarij sapissimè su- *gligentia* *Horas Ca-* *nonicas.*

N 5 bita.

298 *SPEC. PARVVM*

bitaneâ morte solent mori ; sic facile negligentes vel omittentes divinum Officiûm, seu Horas Canonicas, solent communiter protendere ad apostasiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, est pietas.
Debita hora est charitas,
Post horam satisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providentia est;
In tempore obedientia.
Post tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam securitas.
In hora iustitia.
Post horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timer
DEUM.

Qui orat in tempore, laudat Deum.
Qui post tempus, reddit rationem.

In cibo & potu maximè temperantiam & parsimoniam servare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleëmofynas Deum orabis. Cibarijs appositis facile contentus sis, cogitans quàm innumerabiles sint pauperes, qui delicias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quem Deus tibi cum alijs cibarijs ministravit. *Iustus enim (inquit Sapiens) Prov: c. 31*
comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insatiabilis. Unde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cum cibaria ad appetitum suum non habent.

Tu verò subinde cibos cæteris delicatiores pœnitentiæ causa tibi subtrahes, vel cum sobrietate sumes.

Super omnia verò tanquam venenū & pestem fugias maledictū & *Vitanda*
 damnable vitium ebrietatis per *summope-*
 quod viri Religiosi non tām in- *re crapu-*
la & ebri-
etas om-
 fames

*hic, co-
caso con-
fusionis &
scandali.*

fames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet evertere & extirpare, nam ex ea solent provenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere. Vnde Christus tam severè nos præmonitos voluit, his acrioribus verbis: *Attendite autem vobis, ne forte gravetur corda vestra in crapula & ebrietate & superveniat in vos repentina dies illa; scilicet vindictæ & exterminij.*

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6 in memoriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejunando, vel flagris corpus cadendo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo,
1. Cor. 9. castigo corpus meum, & in servitutem redigo,

RELIGIOSORVM. 301

*Vedigo, ne fortè cum alijs predicaverim,
ipse reprobus efficiar.*

Similiter ne tu, qui cùm pia vita, & sana doctrina, aliorum debeas animas salvare: ille ipse irreligiousè vivendo negligas, & perdas tuam. Cum unusquisque teneatur maiorem propriæ suæ salutis habere rationem, quàm aliorum; quòd ordo charitatis docet. Quare prius incipias facere, & postea docere, ad exemplum Christi, Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum, eorumque vestigijs semper insiste.

Deum semper habeas præ oculis. *Nam oculi Domini in omni loco, Prov. 15
contemplantur bonos & malos.*

Cum igitur Deus sit inspector omnium tuorum actuum, & quem latere nihil potest: cogita semper eum tibi præsentem, & omnia tua conspicientem. Ut possis dicere cum propheta *Providebam Dominum in conspectu meo semper,* *Psalm. 15.*

In 64.

302 SPEC. PARVVM

In cuius conspectu ambulaverunt Patres nostri, pie, probè & sanctè vivendo: & honestè timoratè & laudabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in iudicium, & cōscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterū gratias ages: & de commissis eodie peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

BREVITER QVISQVE

*In mentem revocabit quod
presenti die peccaverit.*

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negligentiam non exhibendo nomē eius in vanum assummendo. &c.

2. Contra proximum.

EVm sive presentem sive absentem

tem verbo vel opere lædendo, scā-
dalizando, corde seu affectu eum
non amando, neque ei complacē-
do: curam, providentiam, admo-
nitionem & correctionem ei ex of-
ficio debitam non ut par est impē-
dendo.

3. Contra seipsum.

Vitiosas qualvis affectiones nō
extirpando, passiones non co-
hibendo, Lingvam, internos, ex-
ternosque sensus negligenter custo-
diendo, Modestiam Humilitatem,
Temperatiam, Pudicitiam, similef-
que Virtutes parum promoven-
do. &c.

Dolor.

Hæc igitur & omnia alia pec-
cata quæ unquam admisi in vi-
ta mea, odi & detestor ex omnibus,
super omnia mala quæ usquam sunt
aut esse possunt, eò quod offende-
rim te Deum meum, & summum
bonum, in quo est tota mea Fœli-
citas, & quem timeo & amo su-
per omnia,

Petitio

Petitio Venia.

ORo igitur te clementissime
I E S U, dele iniquitatem me-
am, & dimitte mihi universa delicta mea.

Propositum.

Propono unà firmiter amplius
non peccare, omnesque peccā-
di occasiones devitare, confiteri &
implere pœnitentiam quæ mihi fu-
erit injuncta.

Satisfactio.

Offero autem tibi in satisfacti-
onem peccatorum omnium
sacratissimā tuam passionem. pre-
tiosissima merita B. M A R I Æ Vir-
ginis Rosarij Reginae, & Sanctorū
omnium, atque omnia opera mea,
& vitam meam universam.

Spes.

ET confido in bonitate & mise-
ricordia tua infinita, quod per
merita pretiosi sanguinis & mor-
tis tuæ, me sis exauditurus, mihi-
que

que omnia peccata mea remissurus, & gratiam vberem largiturus, quā vitam sanctē instituere, tibi que perfectē usque in finem servire valeam. Qui cum Patre sanctoque Spiritu vivis & regnas DEUS, benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Poteris etiam dicere has orationes.

ORATIO PRO REMISSI- one peccatorum.

CONFITEOR tibi Dñe DEUS omnipotens, creator cœli & terræ, omnia peccata mea quæcunq; feci ab infanzia mea, usque in hanc horam scienter vel ignorāter; & præsertim quæ cōmili hoc die factis, cogitationibus & omissionibus adversus tuam divinam voluntatem. Tibi Domine confiteor ex corde, & peto veniam, quia peccata mea innumerabilia sunt, & supplico humillimè, ut obliviscaris omnium peccatorum meorum, quorumcun-

que

300 SPEC: PARVVM.

que me nosti reum in omni ante-
acta vita mea. Accende etiam in
me ignem tuæ charitatis & timo-
ris, & concede mihi ferventem
emendationem totius vitæ meæ,
cum vera spe, fide, & charitate. O
clemens, O pie, O Iesu Fili Mariæ.

ALIA ORATIO.

O Iesu dulcissime, tu mecum
quæso maneat, hac nocte me-
cum dormias, & corpus somnum
capiat, & nunquam cor obdormi-
at, sed semper ad te vigilet. Me
Angelus custodiat, & signo crucis
muniat. Hinc Satan procul fugi-
at, & Iesus solus maneat. Quos
amo tecum colligas, in lecto cor-
dis foveas, nec me nec ipsos dese-
ras, sed benedicens protegas, & in
xvum custodias, Amen. *Pater &
Credo.*

*Vel dicere poteris ordinari-
as preces quæ hic sequuntur.*

*Præter Rosarium B. Virg. cum medi-
tatione Mysteriorum.* MYS.

MYSTERIA GAVDIOSA.

Quinque,
POST (IESUS) ACCOM.
medando.

1. Quem virgo concepisti,
2. Quem visitando Elisabeth.
portasti,
3. Quem Virgo Genuisti,
4. Quem in Templo presentasti.
5. Quem in Templo invenisti.

Quinquè Dolorosa.

1. Qui pro nobis sanguinem fudavit.
2. Qui pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis coronatus est.
4. Qui pro nobis Crucem portavit,
5. Qui pro nobis Crucifixus est.

Quinque Gloriosa.

1. Qui resurrexit à mortuis.
2. Qui coelos ascendit.
3. Qui Spiritum Sanctum misit.
4. Qui

4. Qui te assumpsit,

5. Qui te in cœlis coronavit,

Nota præterea, quod tria hæc
Rosaria per septimanam ita distri-
bui possunt. Vt Feria secunda,
tertia, & quinta dicatur Rosariū
Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Doloro-
sum oretur.

Sabbatho autem & die Domi-
nico Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.

Misereatur, &c.

HYMNVS.

CHriste, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,
Lucisq̃ue lumen crederis,
Lumen beatum prædicans.

Precamur sancte Domine,
Defende nos in hac nocte,
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.

Ne gra-

Ne gravis somnus irruat,
Nec hostis nos surripiat,
Nec caro illi consentiens,
Nos tibi reos statuatur.

Oculi somnum capiant,
Cor ad te semper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.

Defensor noster aspice,
Insidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos sanguine mercatus es.

Memento nostri Domine,
In gravi isto corpore.
Qui es defensor animarum,
Adesto nobis Domine.

Præsta Pater omnipotens,
Per Iesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

Media vita in morte sumus,
quem quaerimus adiutorem
nisi te Domine, qui pro peccatis
nostris iuste irasceris, sancte Deus,
sancte

310 SPEC. PARVVM

fortis, sancte & misericors Saluator, amara morti ne tradas nos.
Kyrie eleison, Christe eleison.

Pater noster. *Vers.* Et ne nos. &
Vers. Dignare Domine nocte ista.

Resp. Sine peccato nos custodire.

Ps. Domine exaudi orationem
meam.

Ps. Et clamor meus, &c.

Oremus.

Visita quæsumus Domine habi-
tationem istam, & omnes in-
fidias inimici ab ea longè repelle,
& Angeli tui sancti, habitantes in
ea, nos in pace custodiant, & be-
nedictio tua sit super nos semper.
Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos æter-
ne Saluator, ne nos apprehendat
callidus tentator, quia factus es
nobis sempiternus adiutor.

Ps. Salvos fac servos tuos.

Ps. Deus meus, &c.

Oremus.

Parce Domine, parce populo
tuo,

tuo, ut qui digna castigatione flagellatur, in tua misericordia respiciat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diversitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregasti.

Ps. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

Ps. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus, illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de ejus consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Antiph. Sub tuum praesidium confugimus sancta, Dei genitrix nostras deprecationes ne despicias in ne-

312 SPEC. PARVVM

in necessitatibus, sed à periculis
cunctis libera nos semper virgo
benedicta.

R. In omni tribulatione & an-
gustia nostra.

R. Subveniat nobis pia virgo
MARIA.

Oremus.

Protege Domine famulos tuos
subsidijs pacis, & beatæ Mariæ
semper Virginis patrocinijs confi-
dentes, à cunctis hostibus redde
seculos. Per Christum Dñm, &c.

Antiph. Laudemus Dominum,
quem laudant Angeli: cui Cheru-
bin & Seraphin, Sanctus, Sanctus,
Sanctus, proclamant.

✠ Angelis suis Deus manda-
vit de te.

R. Ut custodiant te in omni-
bus vijs tuis.

Oremus.

Deus qui miro ordine Ange-
lorum ministeria hominumq;
dispensas, concede propitius, ut à
quibus

RELIGIOSORVM. 313

quibus tibi ministrantibus in cœlo
semper assistitur, ab his in terris vi-
ta nostra moniatur. Per Christū,
Dominum, &c.

Antiph Magne Pater S. Domi-
nice, mortis hora nos tecum su-
scipe, & hic semper nos piè respice.

✠ Ora pro nobis B. Pater Do-
minice.

R. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

COncede quæsumus omnipotens
Deus, ut qui peccatorum
nostrorum pondere premimur, B.
Dominici Confessoris tui, Patris
nostri, patrocinio sublevemur.
Per Christum. &c.

Antiph. O quam felix gloria sem-
per est Sanctorum, quàm præclara
merita sunt Prædicatorum: quo-
rum verbo & opere mundus de-
coratur, eorumque munere mens
consolidatur.

✠ Sapientiam Sanctorum nar-
rant populi.

O

Et lau-

314 SPEC. PARVVM

R. Et laudem eorum nunciat
Ecclesia.

Oremus.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum. Ordinis N. exempla nos provocent: quatenus quorum memoriam agimus, etiam a suis imitemur. Per Christum. &c.

Antiph. Sancti Dei omnes. intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

Ÿ. Orate pro nobis omnes Sancti.

R. Ut digni efficiamur, &c.

Oremus.

Tribue quæsumus Domine, omnes Sanctos jugiter orare pro nobis atque eos clementer exaudire digneris. Per Christum. &c.

Antiph. Da pacem Domine in diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Resp.

Resp. Et abundantia. &c.

Oremus.

DEus à quo sancta desideria,
recta consilia, & iusta sunt
opera, da servis tuis illam quam
mundus non potest dare pacem: ut
& corda nostra mandatis tuis de-
dita, & hostium sublata formidine,
tempora sint tua protectione trā-
quilla. Per Christum. &c.

Antiph. Fidelium animæ per mi-
sericordiā Dei requiescant in pace.

Vers. A porta inferi.

Resp. Erue Domine, &c.

Oremus.

Fidelium Deus omnium condi-
tor & Redemptor, animabus
famulorum famularumq; tuarum
remissionem cunctōrū tribue pec-
catorum; ut indulgentiam quam
semper optaverunt, pijs supplica-
tionibus consequantur. Per. Am.

IN lecto ita te componas, q̄ em-
admodū in sepulchro post mor-
tem

316 SPEC. PARVVM

rem aliquando ponendus es cancel-
latis brachijs in formam crucis: &
tecum paulisper figuram illam quā
hoc situ repræsentas, cum omni-
bus circumstantijs diligenter ex-
pendas. Responsorium aliquod vel
Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro
defunctis dici solent, super te tan-
quam mortuo leges. Ac denique
Deum rogabis, ut in hora mortis
tuæ te defendere, & contra omnes
inimici tentationes & insidias tue-
ri dignetur.

Cinctus autem dormies, & pro-
feres hæc verba: *Cinge me Domine*
cingulo castitatis, & extingue in lum-
bū meū ignem concupiscentiæ & libidi-
nū. Quotiescunque nocte exper-
gisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio,*
& spiritui sancto: vel O IESV
nostra Redemptio. Vel
aliquid simi-
le.

Quia

Quia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad majorem instructionem quẽdam modum & brevem methodũ hic tradere, quò facilius & commodius id præstare possint.

MODVS CONFITENDI
quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis

Signo crucis factò, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIÆ B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cõfessionem accedere, ut tantum Sacramentum

O 3

& pec-

& peccatorum meorum gravitas
& multitudo requirit. Bonum
propositum emendandæ vitæ, &
in virtutibus proficiendi, non ob-
servavi, sed in antiqua vitia & pra-
vos mores reincidi, nec injunctam
pœnitentiam debita cum devotio-
ne & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum DEUM,
nec ex toto corde & animo dile-
xisse, laudasse, & gratias egisse, nec
debito fervore inservisse. In ora-
tione sæpe plus caducis & corpora-
libus, quam divinis & spiritua-
libus deditus fui. Divinum offi-
cium & horas meas canonicas de-
bita cum devotione & attentione
non peregi, sed magna distractio-
ne mentis & cordis: adeo quod in-
tegras horas, subinde absq; actu-
ali ulla attentione persolverim,
vixque virtutalem servaverim.

In omnibus meis operibus &
actionibus ante omnia, & super
omnia divinum honorem & ma-
iorem

iorem Dei gloriam studiose, purè & recta intentione non inquisivi, sed magis meipsum, proprium commodum, sæculi laudem, meam utilitatem. Si quid etiam aliquando boni fecerim, id magis timore, & veteri consuetudine, quam ex sincero Dei amore perfeci. Spem omnem atque fiduciam in Dei omnipotentis manu non collocaui, sed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm meipsum amavi, nec ita cum alijs egi ut mihi optassem fieri. Infirmitates & defectus aliorum patienter non tuli, ob minimam causam ijs indignatus fui, pronus ad iram & vindictam. Superioribus illum, amorem, honorem, fidem & obedientiam non exhibui, ut congruum erat. Aliorum vitia facillimè animadverti & observavi, cum mea minimè curarem vel cernerem. Facillimè etiam ex temeritate aliorum dicta vel facta ju-

326 *SPEC. PARVVM*

dicavi, aliosque contempsi & spre-
vi. Linguam meam & aures me-
as, ab omni detractione, oblocu-
tione, murmuratione, non satis
castè, & cautè custodivi, sed mul-
ta inordinata, inepta, obscena,
& otiosa verba in ore habui. Si-
lentium in locis & temporibus in-
terdictis saepius fregi; mendacia
jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter de-
duxi & consumpsi. Debitam Par-
simoniam in cibo & potu non ser-
vavi. Nimium effusus in levitas-
tibus & dissolutionibus, & in mul-
tis nimis curiosus & sensualis ex-
titi. Cor denique & affectum
in creaturis nimium collocavi.
Sancti Spiritus suggestiones, &
bonas quaslibet inspirationes at-
que instructiones non ut oportu-
it observavi, nec benè impendi:
sed magis meas pravas cōcupiscen-
tias & inclinationes secutus sum.
Omnes peccandi occasiones non
fugi,

fugi, nec evitavi, vanam gloriam
& propriam complacentiam sæpè
habui; nec Deo pro suis benefici-
js gratus extiti.

Immundas & obscænas cogita-
tiones varias in mente habui, ijs-
que facilè me oblectavi, nec debi-
tam displicentiã & detestationem
in ijs habui, sed majorem compla-
centiam & delectationem: (si quo-
que non subinde ijs colensum
præbuerim.)

Ad sacrosanctum Eucharistiæ
Sacramentum tanto cum honore,
humilitate, & conscientiæ purita-
te, quanta in tanto tamq; augusto
Sacramento exigitur non accessi.

Tandem conscientiam suam
quisq; examinet. An decem præ-
cepta Decalogi, præcepta Eccle-
siæ vota sua, statuta & ordinatio-
nes suas benè observaverit. An
nullum grave peccatum seu mor-
tale commiserit. Et tandem ita
concludet suam confessionem.

De his & omnibus alijs, five iam dictis, five per negligentiam & oblivionem omiffis, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, te esse à veniali immunem, omittat.

ANTE CONFESSIO-
nem poteris dicere hanc O-
rationem.

PER Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lachrymarum. ut possim reatum conscientiae meae perfectè cognoscere & de-

RELIGIOSORVM. 323

licta facinorum meorum plenariè
confiteri, & devotè commissa ac-
cusare, & de cōmissis omnibus di-
gnā pœnitentiam agere, & de his
tua præstante misericordia, perfe-
ctam habere veniam, Amen.

HANC VERO POST
confessionem.

Sit tibi Domine obsecro, meri-
tis sanctissimæ matris tuæ sem-
per Virginis MARIE grata & ac-
cepta ista confessio mea, & quid-
quid mihi defuit nunc & alias,
de sufficientia contritionis de pu-
ritate & integritate confessionis,
suppleat pietas & misericordia tua,
quæ dignetur me habere plenius, &
perfectius absolutum in cœlo, A.

ORATIO ANTE SANCTIS-
simam Communionem
Sacramentalem.

Dñe Iesù Christe Do-
mine benignitatis, & miseri-
cordiæ infinitæ, qui cum Patre &
Spiri-

324 *SPEC. PARVVM*

Spiritu sancto existens unus Deus gloriosissimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidisti, ut me vilem & miserabilem redimeres, & his non contentus in hoc sacro altaris convivio te ipsum in animæ meæ cibū præbueristi. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipso bona cœlestia & inestimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in alia vita te mihi in æternum præmium ineffabili charitate præparasti: pro his tam immensis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum superant, & Angelorum, & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuisti, sint infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi, qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyssis, nunc & semper,

RELIGIOSORVM 325

per, & in sæcula sæculorum. Am.

Et ego peccator te Dominum confiteor, te laudo, te honoro, te magnifico, te superexalto, & toto corde te invoco, & in sinum misericordię tuę me projicio, atque resigno: In te Domine credo, in te Domine spero, te Domine diligo, te Domine quero, te Domine desiderat cor meum, ad te Domine suspiro in hoc exilio, in te confidit anima mea, & uniri tecum perfectissima charitate cōcupiscit, ut melius tibi serviat, te semper laudet, tibi gratias agat & te nunquam offendat. Domine me tibi totum offero & in manus tuas me commendo, Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba-

Domine non sum dignus, ut intres sub rectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea,

ORA-

326 SPEC. PARVVM
ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DULCIS IESU DEUS meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illicò digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam
ac sen-

RELIGIOSORVM. 327

ac sentiam, tibi soli vinculo charitatis adhæream. Amen.

MODVS COMMUNI-

candi siue sumendi sacram

Eucharistiam Spiritualiter.

Communio spiritualis fieri potest in omni loco quodocunque & quoties fidei cuique placuerit, etiamsi centies & sæpius quotidie voluerit, quod exercitium plurimū confert ad animæ salutē.

Cum igitur sanctissimā Eucharistiam spiritualiter sumere volueris, primum statue ante oculos mentis tuæ conscientiam tuam & advertens te reum alicujus peccati, præcipue mortalis illicò remissionem à D^{eo} impetrare stude per actum contritionis.

Post contritionem peccatorum meditare paulisper Amorem Christi erga te in sanctissima Hostia nam quodāmodo ac si Cæli, terræ creaturarumque omnium oblitus, tibi soli

solì vacaret, tibi sese exhibet, imò te expectat die noctuq; cum Beatissimorum Spirituum frequentia, in sacra pixidè ad altare in tēplo.

Attende quoties sacratissimam Eucharistiam de manu Sacerdotis accipis, eundem Dominum dignari in animam tuam solo amore utilitatis salutisque tuæ venire, longèque majori cum benevolentia venire quam tu illius Adventum desideres.

Considera quod licet aliquando rationabilibus de causis sanctissimam Hostiam non sumas per ministerium Sacerdotis, nihilomin⁹ Christus pulsat ad ostium cordis tui, in quod existente te à peccatis mundo, ac devota mente eius adventum præstolante, vocem vel affectum tui se vocantis exaudiens, ipse ingreditur cum omnibus donis, Virtutibus, meritis & divitijs suis, ut te ipsum expurget, ornet, regat, salvet & dicit.

Horum

RELIGIOSORVM. 229

Horum mysteriorum vel simi-
lium adhibita meditatione, quod
brevissimo temporis spatio fit ab
ijs, qui hac in re fuerint paululum
exercitati, ubicunque fueris & tam
valens corpore quam ægrotus re-
putabis teipsum ingratiſſimum,
viliſſimum, & divinis omnibus in-
digniſſimum beneficijs, præcipue
verò, quod nunc es accepturus, ni-
hilominus tamen oculis veræ fidei
realem præſentiam Chriſti Domini
in ſanctiſſima Euchariftia contem-
plans, reddensq; Vices pro modu-
lo tuo, Amori quo ipſe Dominus
ſemper paratus eſt, ad te venire,
tuique deſiderio ardet: Exoptabis
tu etiam illum recipere, eundem-
que cum pietatis affectu vocabis
ad te, proferens aliquoties ore, vel
corde ingeminans, IESU MI, IESU
MI, vel eodem incenſus deſiderio
ſilens ad eum devote ſuſpirabis.
Vel ad idem intentus aliquo actu
interiori vel exteriori vocabis ad
te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut
Anima tua in se divinæ eius præ-
sentæ & unionis efficiat & experiatur.

Et hæc est Communicatio Spiritu-
tualis, in qua si te exercueris, non
sufficit per magnum volumen ad
describendum tibi fructus admi-
randos, & quæ cōsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cō-
munis adhiberi etiam potest in
communione Sacramentali, exce-
pto eo, quod non sufficit sola con-
trictio de peccatis mortalibus, sed
necesse est accedere ad Sacramen-
tum pœnitentiæ, antequam
homo ad sanctissimū Eucharis-
tiæ Sacramentum suscipiendum
accedat,

MODVS EXERCENDI

*actum Humilitatis & resigna-
tionis in Deum perutili in vi-
ta & tempore mortis.*

Domine Deus ego sum miser,
ille quem tu pro paterna bo-
nitate

RELIGIOSORVM 331

nitate & potentia tua creasti, per te ipsū, & ad te ipsum. Domine Iesu Christe ego sum ille miser, quem tu per ignominiosissimā & innocētissimā mortē tuam redemisti ab omni potestate Inimici. Tu ergo solus Imperiū habes & potestatem super me. Domine Deus ego sum homo miser, quem tu servare potes secundum abyssum misericordie tue in qua spero & confido.

N.B.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd: in sermone seu exhortatione ad felicem mortem, ait experientia compertum esse & sanctorum Auctoritate comprobari huiusmodi verba morientibus recitata mirum in modum prodasse.

Idem affirmat Abbas Blosius in monili spir: c. 12. DEUM quibusdam amicis suis revelasse. Qua in re animadvertendum est tibi frater mi dilectissime, talem virtutem admitt.

338 SPEC. PARVVM

admirabilem, non cōsistere in verbis solis, sed in vere contriti & ante Deum humilitati cordis affectu. Ideo discite orare sæpius & recitare, vel meditari devote in vita tua præfata verba, facies enim qualibet vice actum magnæ virtutis & meriti, & promptus evades, ad præstandum auxilium hac pia oratione multis morientibus & tibi met ipsi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI actum contritionis ad impetrandam peccatorum remissionem.

Notandum, ad actum veræ contritionis quæ provenit ex charitate, requiritur ut homo poenitens & dolens propter Deum de offensa ipsius Dei, speret in eo & veniam petat cum proposito confitendi & satisfaciendi.

Quotiescunque igitur conscientia tua te reprehendet alicujus peccati

RELIGIOSORVM. 333

cati eliciens actum hunc, teque ad Deum convertens ore vel corde hæc vel huiusmodi verba dices.

Peccavi Domine miserere mei.

Post hoc noli perturbari metus & animi agitatione disceptans tecum, an tibi D E U S pepercerit nec ne, hoc enim nihil aliud est. quam superbia, vexatio mentis, & laqueus diaboli. Ideo te libere committens in manus divinæ pietatis, prosequere bene operari, & quæ ac si in nulla re peccavisses. Hunc actum contritionis comprehendimus in sequenti oratione, ut ea sæpius repetita, unicuique maior præbeatur occasio à Deo impetrandi multa, quæ per illum actum habentur bona, in quibus præcipua est remissio peccatorum (quantacumq; magnitudo sit eorum & multitudo), & huiusmodi remissio statim impetratur quamvis pœnitens actu minimè tunc cōfiteatur, sufficit enim

cum.

eum habere propositum confitendi. & contritionem perfectam iam dictam. Siquidem imperfecta sola non sufficeret. Quanti sit momenti scire hunc actum perfectè, ex hoc intelligi potest. Quispiam reus peccati mortalis repentino mortis discrimine corripitur, & Sacerdotem qui ipsi ministrat sacramentum pœnitentiæ non habet, tum per actum perfectæ contritionis salvatur, qui alioquin moriens perpetuò damnaretur. Cum igitur aliquis in perpetuo mortis articulo versabitur, tempusq; eum deficiet cōmodius animæ suæ consulendi, ad contritionem peccatorum tunc necesse non est eum scrutari conscientiam, sed sufficit ut doleat generaliter de peccatis antea actæ vitæ, verumtamen si in illa temporis angustia aliquod peccatum singulare venerit in mentem, dolendum erit ei etiam proprius de illo, & hunc dolorem sive

contri:

contritionem tam generalē quam particularem habendam sibi fore meminerit propter offensam Dei charitate summa dilecti, maximo amore dignissimi. Habebit pariter propositum accedendi ad sacramentum poenitentiae, si tempus dabitur, & firma fide ac spe in misericordia Dei veniam petere omnium peccatorum ore vel corde dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quaecumque alia verba, quae tunc statim occurrent animo, aut sequentem orationem si memoriter sciat

Hoc loco te hortor quicunque es, ad cujus manus Dei beneficio hoc scriptum pervenerit, ut dum hanc tibi vitam suppeditat Deus, exerceas te saepius modo iupradictis, in petendo misericordiam. & tuorum veniam peccatorum ab ipso Deo, id enim singulis vicibus utilitatem

litem tibi magnam afferet, fiesque promptior indies, ut possis tibi met ipsi & alijs consulere, si aliquando necessitasurgens postula-verit.

ORATIO VEL ACTVS

Contritionis.

EA humilitate qua possum majore, miser ego pœnitens & dolens de peccatis, quibus adhuc offendi te Deum meum, creatorem meum, benefactorem meum, qui usque modo fuisti ergame tam misericors atque benignus, veniam à te peto. Confirmo propositum meum accedendi pie atque frequenter, adiuuante te ad Sacramentum pœnitentiæ, abstinendiq; posterum cautius à peccatis & ab occasionibus peccatorum. Domine amo te, & nihil aliud amo sicut te, nec etiam meipsum: Domine Amo te ex toto Corde meo, & sperans in tua summa bonitate, deprecor te ut ignoscas mihi ad honorem

norem & gloriam tuam, sicut etiam omnibus qui aliquando me la-
serunt Ego propter Amorem tu-
um libenter ignosco, Amen.

Exercitium utile.

AD PURIFICANDAM

*animam quotannis, sumptum
ex pharetra divini Amoris, Ioan-
ni Landisbergij Carthusiani.*

SVnt (inquit ille) qui velut præ-
sistentem mortem quotannis sibi e-
xercitio quodam præfigunt, seque
non aliter ac si jam forent moritu-
ri ad mortem parant, id que ad
quinque dies continuos.

Prima die meditantur penas at-
que infirmitates mortem præce-
dentes atque horrorem mortis ad
quæ omnia se resignant.

Secunda die de peccatis suis co-
gitant, illa tanta diligentia atque
sedulitate confitendo, ac si post
confessionem statim forent moritu-

P ri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus tranfigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto possunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctione sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum durities DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctione.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali, qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actio pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quando quidem nil certi assignatum est si
tu le

tu lector per temetipsum nescis,
quid hac in re tibi sit agendum,
consule confessorium, vel

Primo die pro defunctis pote-
ris orare ac pro ijs præcipue qui-
bus te plus debere cognoscis, &
pro ijs quorum morti interfuisti,
recitando pro ipsis officium defun-
ctorum, vel eisdem B. MARIÆ
Virgini commendabis ad ejus ho-
norem recitando pro eis Rosarium,
aut alia ex instituto Rosarij frater-
nitatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos
pœnitentiales aut orationes devo-
tas ad IESUM, Officium de S. Cru-
ce, de quinque vulneribus, ad ho-
norem sanctissimæ vitæ passionis
& mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psal-
mos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium
spiritus Sæcti, & Officiũ B. Mariæ
V. aut Offici de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum 90
Qui habitat, & Tria cantica, nempe
Magnificat, Benedictus, Nunc
dimittis. Vel Rosarium cætera cunctis
confellario disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQUINATIS

Ordinis Prædicatorum, ad B.

V. Mariam ab omni Religioso dicenda.

O Beatissima & Dulcissima Virgo
MARIA, Mater Dei, omni
pietate plenissima, summi Regis
Filia, Domina Angelorum, Mater
omnium Creatoris, in sinum pietatis
tux cōmendo hodie & omnibus
diebus vitæ meæ corpus meum,
& animam omnesque actus
meos, cogitationes, voluntates desideria,
locutiones, operationes, omnemque
vitam finemque meum ut per tua
suffragia disponar in bonum, secundum
voluntatem dilecti Filii tui, Domini nostri IESU
Christi

RELIGIOSORVM. 341

Christi: Vt sis mihi O Domina
mea Sanctissima, adiutrix & con-
solatrix contra insidias & laqueos
hostis antiqui & omnium inimico-
rum meorum à dilecto Filio tuo
Domino nostro Iesu Christo, mi-
hi impetrare digneris gratiā, cum
qua potenter resistere valeam ten-
tationibus mundi, carnis, & dz-
monis, ac semper habere firmum
propositum ulterius non peccandi,
sed in tuo, & dilecti Filij tui servi-
tio perseverandi. Deprecor te eti-
am Domina mea Sanctissima, ut
impetres mihi veram obedientiam
& veram cordis Humilitatem, ut
veraciter me agnoscam miserum,
ac fragilem peccatorem & impo-
tentem non solum ad quodcunque
opus bonum, faciendum sed etiam
ad resistendum continuis impugna-
tionibus sine gratia & adiutorio
creatoris mei & sanctis precibus
tuis. Impetra mihi etiam O Do-
mina mea Dulcissima perpetuam

mentis & corporis castitatem, quatenus puro corde & casto corpore dilecto filio tuo, & tibi in tuo ordine valeam deservire, obtine mihi ab eo voluntariam paupertatem, cum patientia, & mentis tranquillitatem, ut labores eiusdem ordinis valeam sustinere, & pro salute propria & proximorum in eo valeam laborare. Impetra mihi etiam O Domina dulcissima charitatem veram: qua dulcissimum & dilectissimum filium tuum Dominum nostrum IESUM Christum toto corde diligam, & te post IESUM super omnia, & proximum in DEO & propter DEUM, sicque de bono eius gaudam, de malo doleam, nullumque contemnam, neque temerarie iudicem, neque in corde meo, me alicui praeponam. Fac etiam O Regina Mater, ut dilectissimi filij tui timorē pariter & amorem semper in corde meo habeam, & de tantis beneficijs, mihi, non

RELIGIOSORVM 343

meis meritis sed tua benignitate
 coilatis, semper gratias agam, ac
 de peccatis meis puram & sinceram
 confessionem & veram pœni-
 tentiam faciam, ut suam consequi
 mereor misericordiam & gratiam.
 Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu
 Mater unica, cœli porta, & pecca-
 torum advocata me indignum ser-
 vitorem tuum, à sancta fide Ca-
 tholica deviare non permittas,
 sed tua magna pietate & misericor-
 dia mihi succurras & à malis spi-
 ritibus me defendas ac de benedi-
 cti filij tui gloriosa passionē etiam
 tua propria intercessione spe acce-
 pta, veniam de peccatis meis, ab
 eo mihi impetra, atq; me in tua &
 eius dilectione morientē, in viam
 salvationis & salutis dirigas Am.

PROTESTATIONES

Quotidie faciendæ.

IN nomine sanctissimæ TRINI-
 TATIS, Patris, & Filij, &
 P Spiritus

Spiritus † Sancti, protestor coram
te gloriolissima Dei genitrice MA-
RIA, te sancto Angelo DEI, cu-
stode meo, te Sancto N. N. Patro-
nis meis, & vobis sanctis omnibus,
quod mori desidero & volo in ea
vera fide Catholica, quam sancta
Romana Ecclesia profitetur

Protestor nunc pro hora mor-
tis meæ, quod credo omnes arti-
culos fidei & totam sacram scriptu-
ram, secundum expositionem Do-
ctorum Catholicorum.

Etiā nunc pro tunc detestor
& reprobō omnes hæreses & super-
stitiones à sancta Matre & Romana
Ecclesia damnatas & reprobatas, &
gaudeo mori in hac fide.

Credo non prop ijs meritis, sed
virtute passionis IESU Christi ad
gloriam posse pervenire, quodque
alio modo nullus possit salvari, ni-
si merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offen-
disse creatorem meum, à quo tot
bena-

RELIGIOSORVM 345

beneficia recepi, pro quibus immē-
sas ei gratias, ago & ab omni crea-
tura cupio tibi famulatum præstari.

Doleo ex corde nunc pro tunc
de omni offensa contra Dominum
ipsum & proximum meum qualiter
cunq; commissa.

Doleo de omni negligentia &
omissione bene operandi, & con-
temptu gratiarum a Deo meo mi-
hi datarum.

Desidero recordari omnium
peccatorum meorum, ut de ipsis
habere possim specialem contriti-
onem.

Doleo nunc pro illa hora, quæ
non recordor de omnibus pecca-
tis, quæ commisi qualitercunque,
& quæ, si recordarer, confiterer Sa-
cerdoti.

Doleo quod postquam de pec-
catis à Domino veniam sum con-
secutus, recidivans ad eadem vel
similia vel majora sum reversus.

Parco omnibus ob Amorem.

346 SPEC. PARVVM

Dei, qui verbo vel factō mihi nocuerunt.

Paratus sum omnibus satisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Protestor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, nisi quantum divinæ placuerit pietati.

Protestor quod mori intendo absque omni desperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè scio unam guttām Desfici sanguinis Domini mei in ara crucis effusam suffecisse in redemptionem totius humani generis.

Protestor quod in casu ubi ex pusillanimitate spiritus propter tremendum divinum iudicium cui de necessitate astare debeo, vel debilitate Rationis in aliquā incidere desperationem, aut fidei dubitationem (quod Deus avertat) totum nunc pro tunc, sana mente existens, revoco, callo, & pro non
cali

tali facto habere volo, eo quod nō
discerni libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis,
sanctissima DEI genitrix, sancte
Angele DEI, cultos meus, sancti
N N Patroni mei, & vos omnes
electi, vobis extremam meam vo-
luntatem & affectionem pro testa-
mento Animæ meæ commēdo,
ut super eas in extrema hora vitæ,
meæ, fideles testes & protectores
sitis. Precorque vos ut unum la-
chrymosum intuitum & dolorosū
suspitum ex innumeris doloribus,
quos in cruce pendens tribus horis
vivus, salvator meus habuit, mi-
hi obtineatis, ad mitigandum do-
lorosos meos singultus, quibus tunc
affligar. Teque mæstorum Advo-
catam humillime deprecor, ut me-
cum dividere velis in illa mea
angustia unum cordis tui Virginei
suspitum, & mœstum intuitum,
ex innumeris quos sub cruce stan-
do suspitijs & lachrymis habuisti.

filiū

348 *SPEC. PARVVM.*

filium tuum & redemptorem me-
um morientem intuendo: meque
tandem introducere digneris ad a-
mœna paradyſi ioca, ubi lataris in
perpetuum Amen.

PROIESTATIO
SANCTI VINCENTII

Ord. Præd:

O Domine IESV Chryste ego
quãvis indignus & miser pec-
cator, firmiter & puro corde & ore
ad plenum cõfiteor sanctam fidem
Catholicam, & omnes eius articu-
los, & sicut alma Mater Ecclesia
Romana prædicat, docet & tenet,
sed cum multa Domine occurrant
pericula, & varia tentamēta, si for-
ſitan (quod ablit) occasione ipſo-
rum, aut in articulo mortis, aut
alias per alienationem intellectus,
ab ipsa sancta fide deviare, aut
alicui peccato consentire, prote-
ſtor nunc pro tunc & econtra co-
ram

RELIGIOSORVM. 349

coram tua sanctissima Majestate,
& tua gloriosissima Matre MARIA,
sancto Angelo meo custode & Pa-
tre meo Divo Dominico, & omni-
bus Sanctis, quod in hac sancta fi-
de Catholica, & in plenitudine fer-
voris ejusdem fidei, in sinu sacro-
sanctæ Matris Ecclesiæ, Matris
meæ, quæ nescit claudere gremiū,
redeunti ad te, sine consensu ali-
cujus peccati, volo semper vivere
& mori. Amen.

REMEDIA CONTRA

subitaneam & improvi-
sam mortem quotidie
adhibenda.

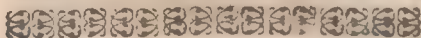
IESVS Nazarenus Rex Iuda-
orum Titulus Triumphalis de-
fendat nos ab omnibus malis, †
Sancte DEVS, † Sancte Fortis, †
Sancte immortalis miserere nobis
Signatum est super nos Lumē psal. 4:
vul.

350 SPEC. PARVVM

vultus tui Domine: dedisti la-
titiam in corde meo.

Psalm. 90. A sagitta volante in die, à
negotio per ambulante in tene-
bris: ab incurſu & dæmonio me-
ridiano liberame domine.

Psalm. 115. Dirupisti Domine vincula
mea tibi sacrificabo Hostiam lau-
dis & Nomen Domini invocabo.

VT omnibus clarè conſet, quod vita
monaſtica, & trium votorum ob-
ſervantia, ſit apertè fundata in ſacra
Scriptura immò ipſius Chriſti Salvatoris
luculenta doctrina & non (ut heretici
obgannunt) eſſe inventiores, ſuperſti-
tiones & doctrinas humanas. Deniq;
ut quilibet Religioſus, tanto magis ſuam
obligationem agnoſcat, quanto apertius
per eloquium ſacra Scriptura, & doctri-
nam Chriſti, ſe ſe obſtrictum agnoſcit,
ad religioſam vitam inſtituendam, & vo-
ta ſua ſervanda quæ diſtinxerunt labia

RELIGIOSORVM. 351

ejus, juxta illud: Vovete & reddite Ps. 78.
Domino Deo vestro.

Placuit quadam loca, & testimonia
sacra scriptura, & dictorum Christi. hic
breviter subiungere, & ad oculum de-
monstrare; ut promptius quisq; vocatio-
ni suae, & professioni satisfaciat, & ad
perfectiōē tendat ad quam Christus nos
hortatur, dicens. Estote ergo perfecti, *Mat. 9.*
sicut & Pater vester caelestis perfe-
ctus est. Maxime cum nobis ipsa vita
& doctrina Christi Salvatoris, tanquam
clarissimum speculum esse debeat, in quo
defectus nostros aperte cōspiciamus agno-
scamus; & veris Christiani virtutibus
exornemur.

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRISTUS Salvator noster
tria Religiosorum Vota non
solum verbis suavit & docu-
it, sed suo exemplo comprobavit
& declaravit.

Nam

*De casti-
tate.*

Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit. *Matt: 19.* lit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipfos castraverunt propter regnum caelorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respuentes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? Nam (*inquit Apost Paulus*) *qui sine uxore est sollicitus est qua Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est qua sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

*De pau-
pertate.*

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cum dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinaret? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatē suaserit. *Si vñ* (*inquit*) *perse-*

RELIGIOSORVM. 353

perfectum esse, vade, vende omnia quæ *Matth 19*
haves, & da pauperibus, & habebis the-
saurum in calo, & veni sequere me.

Tertio denique, an non idem *De obedi-*
Christus Dominus obedientiæ & *entia.*
humilitatis perfectum simulacrum
sele nobis exhibuit? Qui humiliavit *Phil: 2*
semetipsum, factus obediens usq; ad mor-
tem, mortem autem crucis Et non
solum Deo Patri, sed Ioseph & Ma-
riæ, testante Evangelista: Et erat *Luc: 2*
subditus illis.

Et ad sui imitationem nos pro-
vocans, ait: *Discite à me, quia mitis* *Matth. 11.*
sum & humilū corde, & invenietis re-
quiem animabus vestris.

Et ut Superioribus promptam
hanc obedientiam cum omni hu-
militate exhibeamus, eorum sta-
biliendo auctoritatem dicit: Qui *Luc: 10.*
vos audit, me audit; qui vos spernit,
me spernit. Vnde propriam volun-
tatem docet esse abnegandam: Qui
vult (inquit) venire post me, abneget *Luc 9,*
semetipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me. Vide.

Videtis ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium observantia. & quis sit Auctor vitæ moraliticæ?

*Religio
Angusta
porta &
arcta via*

Sed dicit aliquis: Valdè ditlicilis & molesta, hæc doctrina & observantia Religionis. Fateor equidem: sed hæc via salutis, quæ tendit ad altæ, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes

Mat: 117. Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, iusti intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatioſa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Mat: 7.

Mat: 7.

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinētia, carnis

carnis maceratio, Spiritus mortificatio, durus lectus, nocturnæ vigiliæ, disciplinæ, silentium, reprehensio, & punitio, & qualiscūque Ordinis vestri austeritas, molestia, dura & aspera & difficilis esse videatur: quia hæc illa angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitam, quam Christus vobis proposuit, quam pro securitate spontaneè elegistis, & status professionis vestræ à vobis exigit, & hic certa vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, & negligentibus, (multo minus mundanis, carnalibus, & voluptuosis) promittitur regnum DEI; sed laborantibus, vincentibus & sustinentibus. Nam, Christo attestante, *Regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Id est, Regnū celorum, per varias molestias, difficultates, labores, & sudores, per humilitatem, patientiam, pœnitentiam, carnis afflictionem & mortifica-

356 SPEC. PARVVM

tificationē obtinetur & acquiritur.

- Ath: 14.* Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et nulus coronabitur, nisi qui legitimè certaverit. Quare (inquit idem Apostolus) *2, Cor. 4.* semper mortificationem IESU in corpore vestro circumferentes, ut & vita Christi in corporibus vestris manifestetur. Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exprimendam?

Christus enim (inquit Apostolus *1. Pet. 2.* Petrus) passus est pro nobis, robur relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius.

Hinc toties Salvator ipse nos invitat ad ferendam crucem, ad agendam pœnitentiam. *Pœnitenti-
Matt: 3.* am, inquit, agite, & appropinquabit Regnum cœlorum. Et iterum: *Nisi
Luc: 13.* pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me, non est me dignus. *Matt: 10.* Quare multum aberrant, & eorum salus graviter periclitatur, qui

RELIGIOSORVM. 357

qui religionem ingressi, libertatē quærunt, voluptates & corporalia commoda sectantur, honores ambiunt, propria affectant. Quid enim hoc aliud est, quàm latam portam & spaciosam viam ingredi, quæ ducit ad perditionem? Quod cum in hominibus sæcularib⁹ etiam sit damnabile, quanto magis in Religiosis?

Multo ergo melius saluti suæ consulunt illi Religiosi, qui divitijs omnibus & delitijs hujus sæculi contemptis, Deo tantum placere & servire student. Potiùs eligentes, in humilitate, sobrietate, asperitate, paupertate, castitate, & obedientia, brevem vitam transigere, & ad vitam trāsire æternam; quàm hic delitiosè, pomposè, delicatè & gulosè, vivere: & postea mortem subire æternam, atque infernalibus flammis in perpetuū cruciari: Sic enim dicit scriptura:
Qui de vobis poterit habitare cum igne Isa: 33i
deva.

*devorante ? & quâ habitabis ex vobis,
cûm ardoribus sempiternis ?*

Hac ratione mori tot nobiles,
divites, potentes & Principes, tam
innumeri homines, sua omnia de-
ferentes, vana gaudia & carnis il-
lecebras cõculcantes; ad crucis ve-
xillum & Religionis portum Chri-
sti amore cõvolarunt: vitam aspe-
ram & rigidam sæpe ducentes, ut
animas suas hic salvas facerent,
& æterna supplicia ac tormenta e-
vaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri
perfecti atque gloriosi, ex diversis
Ordinibus & Religionibus usque
ad hanc diem prodierunt. Felices
ergo jam illi, & terque quaterque
beati, quos ipse D e u s jam summa
gloria & honore coronavit, & pro
eorum meritis, laboribus ac virtutibus
mercedem copiosam reddit.
Ut nullus merito à vita Religiosa
& monastica, ac Dei servitio ab-
horrere debeat, tametsi ibi multa
dura

RELIGIOSORVM. 359

dura & aspera prima fronte appareant: quia Amor Dei, & merces promissa, ea ipsa levia & suavia reddunt. Ut meritò Christus dixerit:

Iugum meū suave est, & onus meū leve. Matth. 23.

Vis scire quantam mercedem, & gloriam Christus Dominus suis sectatoribus hic & postea re promittit. Eandem planè quam Beato Petro & reliquis Apostolis re promittit. Cùm enim Petrus dixisset Christo:

*Merces
promissa
bonis Re-
ligiosis.*

Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Protinus asseverando promittit; Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit Filius hominū in sede maiestatis sue, sedebitis & vos iudicantes duodecim tribus Israel

Matth. 19

Ne verò dicat quis, tantum duodecim Apostolis hoc esse promissum, audi quid illis ulterius promittat, qui domum Parentū cōsortium fratrum & sororum deserentes, nuptias & vxores, eius amo-
re re-

re respuentes, divitias & possessiones contemnentes, propterea monasteria ingrediuntur & Religiosi fiunt: sequitur in Christi promissione: *Et omnium qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet* (Addit Luc) *etiam in hoc tempore, & in seculo venturo vitam eternam.*

Patentur hoc plerumque boni Religiosi, quod etiam in hoc seculo & in hac vita multo plura recipiant sine cura & solitudine, quam reliquerunt in mundo cum mille curis & anxietatibus: sicque cum magna consolatione futuram promissionem præstolantur. Cujus consolationis satis expertus S. Bernardus sic loquitur. Vos mundani videtis quidem nostros labores, consideratis nostras afflictiones externas ac cruces, & exhorrescitis. Sed non aspicitis ad nostrasunctiones nec attenditis ad nostras consolationes.

RELIGIOSORVM 361

solationes internas Spiritus Sancti. Quod verissimum esse, testantur cum S. Bernardo, omnes Monasticae disciplinae observatores. Nam quanto quis magis affectum abstraxerit à creaturis, propter Deum: tanto pluribus divinis consolationibus in animo fruetur. **N.B.**

Et ut scias quod peculiarem gloriam & mercedem Religiosis tuis addicat Deus in futurum, audi quæ eis per Prophetam longè antè promisit. *Hæc dicit Dominus Eunuchis Isa. 65:* (intellige qui seipios castraverunt propter regnum cœlorum;) *Qui custodierint sabbata mea* (id est, in meo cultu & obsequio continuè se occupaverint;) *& legerint quæ ego volui;* scilicet obedientiam, paupertatem, castitatem: *& tenuerint fœdus meum* (quod per professionem fecerunt;) *dabo eum in dono meo & in murum meum locum, & nomen melius à filiis & filiabus: nomen sempiternum dabo eum, quod non peribit.* Audis meliorem

Q

liorem mercedem & maiorem gloriam præ reliquis fidelibus Religio-
Matt. 5. sis addicit? *Gaudete ergo & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in calu.*

Sed ut quis summam illam mercedem & coronam gloriæ assequatur, non sufficit, externo habitu religiosum esse, sed observantia trium votorum planè necessaria est. Denique humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, cæterarumque virtutum exercitium: ac præcipue geminæ charitatis, DEI & proximi. Quæ est omnium virtutum Regina & forma: Sine qua nihil prodest Religio, vel summa austeritas vitæ, vel quodcunque aliud opus bonum. Ut testatur S. Paulus, & fusè tractat priori sua Epistola ad Corinthios, Capite 13. Vnde fideles ad virtutum exercitiū excitans, hanc super omnes alias extollit, dicens; *Induite vos ergo, sicut electi*
Col. 3. *Dei, sancti & dilecti, viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam,*

RELIGIOSORVM. 363

fiam, patientiam. supportantes invicem
super omnia autem hæc. charitatem ha-
bete, quod est vinculum perfectionis.
Idem inculcat Apostolus Petrus:
Super omnia (inquit) in vobismetipsis
charitatem continuam habete, quia cha-
ritas operis multitudinem peccatorum.

1. Pet. 4.

Imò Christus Dominus in ulti-
ma sua cœna quam seriò hanc cha-
ritatem nobis cõmendavit? Nam
præcipiendo dicit: Hoc est præceptum
meum, ut diligatur invicem. Et ex eo Ioan. 15.
signo maxime voluit ut eius disci-
puli & sequaces dignosceretur, di-
cens: In hoc cognoscent omnes, quod
discipuli mei estis, si dilectionem habue-
ritis ad invicem.

Ioan. 13.

Hinc omnes fundatores Ordi-
num, & Religionum institutores,
in suis Regulis & statutis præcipuè
hujus charitatis rationem & curam
habere voluerunt. Vnde S. Aug. S. Aug. in
stinus in sua Reg. sic incipit: Antequam
omnia, fratres charissimi, diligatur
Deus, deinde proximus: quia ista

Q 2

præce-

S. Hieron. præcepta sunt principaliter nobis data. Et verissimè dixit S. Hieronymus claustris & monasterijs Si ne charitate, monasteria sunt tartara, & habitantes in eis sunt demones: porro cum charitate, monasteria sunt Paradisus in terris, & commorantes in ipsis sunt Angeli.

Quare nulla vitia Religiosis magis vitanda, quàm quæ huic charitati & dilectioni contrariantur: ut pote discordiæ, contentiones & rixæ, odium & invidia, rancor & livor: quæ vitia tanquam venenū pestiferum sunt fugienda, quia pacem auferunt, & charitatem necant. Ea autem sectanda & amplectenda, quæ pacis & dilectionis: ut sic Filij Dei, discipuli Christi, & veri Religiosi nominemur & simus, & tandem promissionum quoque ejus mereamur esse participes. & bonorū operum mercedem & gloriam consequamur in cœlis.

Sed non omnibus ista spes & conso;

RELIGIOSORVM. 365

consolatio. Nam mali & perversi Religiosi, qui nullam suæ professionis, vocationis & salutis rationem habent: sed discolori, incontinentes, protervi, contumaces, rebelles, fracti ac operarii iniquitatis existunt, justam habent damnationem, quia fidem suam irritam fecerunt. Graviter talibus Dominus comminatur, eosque perstringit cum Scribis & Phariseis hypocritis, quando dicit: *Vae vobis Scribae & Pharisei hypochritæ, quia similes estis sepulchro dealbati, quæ à foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic & vos à foris quidem paretis hominibus justi, (id est, ex habitu tantum Religiosi) intus autem pleni estis hypocritæ & iniquitate.*

h. Th. si

*Grati
censura &
comminatio
in ma-
los Religi-
osos.*

Matth. 23.

Tales hypocritas egregiè describit S. Bernardus Hypocritæ (inquit) volunt esse humiles sine despectu, pauperes sine defectu bene vestiti sine sollicitudine: delicatè pasci

s. Ber.

sine labore: alijs adulantes, alijs detrahentes: mordaces ut canes, dolosi ut vulpes, superbi ut leones. Volunt esse, iudices sine authoritate sine viiū testes, falsi accusatores, & omni veritate carentes. Hæc ille quàm verissimè: solent enim tales malè & scandalosè viventes, alios piè & religiosè vivētes temerariè judicare, eos vocantes & calumniantes esse hypocritas, cū ipsi verè tales sint. Hoc autem provenit (ut inquit Sanctus Thomas) ex eorundē superbia & invidia, quæ solent etiam bona in malam partē interpretari, & occulta temerariè judicare. Quod gravissimum est peccatū (inquit D. Thomas) quia non solum sibi usurpant quod solius Dei est, sed & alios à pietate & bonis operibus retrahunt, dum timent hypocritæ appellari. *Ve autem vobis.* (inquit Dominus) *Scribe & Pharisei hypocrite, qui clauditū Regnum cælorum ante homines; vos enim*

*S. Tho: in
opin.*

Matth: 23.

RELIGIOSORVM. 367

non introitu, nec introeuntes finitū intrare. Hoc faciunt illi perversi Religiosi, qui nec religiosè volunt vivere, nec alios patiuntur benè vivere, aut religiosam vitam ducere. De quibus etiam conqueritur apud Prophetam, ubi dicit: *Quid Hier: 11. est quòd dilectus in domo mea fecit scelera multa.* Quasi diceret, illi qui tanquam filij dilecti esse debuerāt, & in Religione ac monasterio piè ac sanctè conversari; omnibus sceleratis & sceleribus coinquinarunt, nullo pacto vel voto servato.

Quod ipsi dem improperat. quādo dicit: *Confregisti jugum meum tu- Hier: 48. pisti vincula mea* (nimirū Religionis vota) & dixisti, *Non serviam:* hoc est, Non curo divinum cultum vel divinū Officiū non curo cōstitutiones Ordinis vel statuta majorū, nolo ijs ac quiescere vel obedire.

Hoc multi verbis si non dicant factis tamen ostendant. Sed quale peccatum est istud? Audi Prophetam *1. Reg: 15.*

phetam Samuellem loquentē. *Quasi peccatum ariolandi est, repugnare; & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Melior est autē obediētia quàm victima.*

Detestandi ergo tales Religiosi, qui deteriores tæpe fiunt in Religione, quàm unquam fuissent in sæculo. Vnde de talibus dicit D.

*S. Aug:
Epi: 137.*

August. Sicut non inveni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt; sic non expertus sum deteriores, quam qui in monasterio defecerunt. Et D. Gregorius: Nemo

*S. Gregi
in Pastor.
1. Parte
cap: 2.*

in Ecclesia amplius nocet, quàm qui perversè agens, nomen & ordinem sanctitatis habet: nam delinquentem redarguere, nemo facile præsumit, & in exēplum culpa vehementer extenditur: quando, pro reverentia ordinis vel dignitatis

S. Hier.

peccator honoratur. Et D. Hieron: Nulla in mundo tam crudelis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem sustinere valeat.

Et

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quod integra monasteria sabinde reperiuntur, ubi monastica disciplina planè collapſa ſit, omniſque everſa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiuntur: Crumena propria æque inſtructi, ac ipſi ſæculares, quaſi nunquam votum paupertatis feciſſent, ita proprijs cōmodis & lucris inhiantes. Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obſcæni, ut nullo caſtitatis voto obſtricti appareant. Multi de obedientia Deo dicata ita parum ſolliciti, ut ſuis Superioribus interdum potius dominentur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipſis appareat, ſicque magno cū ſcandalo & offēdiculo multorum, vivunt in Religione: ſux vocationis & profeſſionis prorsus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

*Præſent
Religioſo-
rum cor-
ruptela &
depravati
moreſ.*

Q. s.

quæ.

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum anſectant, ſed etiam ad ſuperfluitatē ſeſe ingurgitant: veſtimēta non minus pretioſa, quam curioſa, ſibi comparant. Sæcularia ſolatia & cōſortia exquirunt: nugis, fabulis, vaniloquijs delectātur; & tandem execrandis vitijs & criminibus afluſcunt. Et quod deterius eſt, ita ijs indareſcunt, ut vix aliqua ſpes emendationis, correctionis vel ſinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quaſi in reprobam ſententiam ſam dati & à Deo deſecti.

Vtinam mundus hos ſibi ſervaret? ut quid enim monaſteria incolunt? terram ſanctā calcāt? Quare tales eleēmoſynas Bonorū devorāt? Quare Angelica gymnaſia ſpiritualis exercitijs, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejuſque pompis. & vanitatibus, ſponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen.

Solenniter emiserunt si ea minimè servare non intendāt? Saltem simplicem gehennā in seculo male viventes sibi comparassent; ubi jam duplici gehennæ supplicio, in monasterijs scandalosè viventes, se reos faciunt. *Sed va homini illi, per Matt: 18; quem scandalum venit*, inquit Christus. Maximè ergo illis horrificum vix, & gravis condemnatio, qui cum alijs deberent præluce bonis exemplis, ac pijs moribus, potius prava sua vita, plerosq; offendunt.

Sed meritò tales puniuntur, hic & postea: quia hic infames & de specti, & subinde in magna rerum penuria & egestate constituti; cū n è contrario boni, reformati ac veri Religiosi, in magno honore & respectu habeantur, & omnibus rebus necessarijs abundant. Quod Dominus apertè apud Prophetam prædixit. De bonis enim in primis sic loquitur: *Ecce servi mei co-* *Isaie 66a*
medent

372 SPEC. PARVVM

medent & bibent: id est nulla eis de-

Benedi- erant necessaria. Ecce *servi mei la-*
Pro bino- tabuntur, & *laudabunt* *præexultatione*
rum Reli- cordia: id est, letari ac læto animo
gioſorum ſervient Deo ſuo, pro omnibus be-

neficijs, & quod videbunt ſeſe in
magno reſpectu & honore haberi
apud Deum & homines. Sed econ-

verſo, de malis loquitur Religioſis:

Vos autem eſurietis & ſitietis: id est,
Maledi- in penuria & egeſtate eritis. *Vos*
elis malo- confundemini, & *vos* *clamabitis* *pro do-*
rum. *lore cordis, & ululabitis.* id est, Eri-

tis viles & contemptibiles, & præ-
amaritudine deplorabitis ſtatum
& conditionem veſtram. Hoc ita
fieri, ipſa nos experientia docet.
Vt veriſſimum ſit quod S. Thomas
habet in ſuo Hymno: *Viſita nos, ſi-*
cut te colimus: quaſi diceret, Ita nos
Deus ſuis beneficijs & conſolatio-
nibus, viſitat magis vel minus,
prout plus vel minus ferventes in
eius obſequio nos exhibemus.

Nec mireris in S. Religione, &
sub

RELIGIOSORVM 373

sub habitu pietatis, subinde rep-
riri malos & perversos, discolos &
immorieros falsos fratres & fictos
Religiosos. Quia mali hic bonis in-
termixti sunt, hœdi ovibus, zizania
& palea tritico: ut nihil purum &
nō coinquinatū hic reperire liceat.

*Mali hic
semper bo-
ni inter
mixti.*

In fine autem mundi, hœdi ab
ovibus separabuntur, zyzania &
paleæ comburentur igne inextin-
guibili, & triticum purum in cœle-
sti horreo collocabitur, & boni ab
omni societate malorum immunes
erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita fa-
cile scandalizantur, si quem vide-
rint Religionum delinquentem, vel
pravum moribus, & ex eo de alijs
omnibus male sentiunt & suspicā-
tur, eosq; temerariè judicant. Qua
de re egregiè disserit D. Augusti-
nus. Cum aliqua maritata (in-
quit) invenitur adultera, vos viri
non propterea projicitis vxores
vestras, nec accusatis matres ve-
stras

Epist. 137.

Nec Reli stras tanquam adulteras. Cum
gio est cō autem de aliquibus qui sanctum
temēla, nomen profitentur, aliquid crimi-
nec vitia nis vel fallitatis sonuerit, vel veri
monastica patuerit, instant, fatagunt, ambi-
despicien- unt, ut de omnibus hoc credatur.
da propter Idemque paulò infrà: Quantumli-
aliquorū bet vigeat disciplina domus meæ,
malam vi- tamen, tamen homo sum, & inter homi-
tam, nes vivo: nec mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit quàm

Gen: 22. ubi dictum est: *Eijce ancillam & fi-*
35. & 49. *lium ejus:* aut melior sit quàm do-
 mus Isaac, cui de duobus dictum
 est: *Iacob dilexi, Esau odio habui:*
 aut melior sit, quàm domus ipsi-
 us Iacob, ubi lectum patris filius
 incestavit: aut melior sit quàm do-
2. Reg. 13. mus ipsius David, cujus unus fili-
15. us cum sorore concubuit, & alter
 filius contra patris mansuetudinē
 rebellavit: aut melior, quàm co-
 habita-

RELIGIOSORVM. 375

habitatio ipsius Domini Christi, in qua undecim boni perfidum & furem iudam tolerarunt: aut melior sit postremò, quam cœlum, unde Lucifer & Angeli ceciderunt

Denique ad extremum ita Religionis causam tuetur S. Augustinus, ut ostendat (etiã si ista effugere non possit) quanta tamen sit ejus dignitas ac splendor; ubi tot boni, sinceri, sancti ac perfecti Religiosi reperiuntur. Etsi (inquit) contristamur de aliquibus purgamentis, consolamur tamen etiam de pluribus ornamentis.

Vnde Divus Bernardus egregiè Religionē describit, dicens *S. Bern* Monastica disciplina illa est quæ cervicem submittit, deponit supercilia, componit vultum, ligat oculos, cohibet ea hinc, moderatur linguam, frænat gulam, sedat iram, format incessum, totumque hominem cōpositum facit, & perfectum reddit.

Deni.

376 SPEC. PARVVM

Magna Denique quandam insignem fa-
disparitas cit disparitatem: inter statum Re-
inter sa- ligiosum, & statum mundanum.
eram Re-
Regionē & In Religione liquidum homo.
mundum

Vivit purius.
Cadit varius,
Surgit velocius,
Incedit cautiùs.
Purgatur citiùs,
Quiescit securiùs,
Irrigatur frequentiùs.
Moritur confidentiùs,
Remuneratur copiosiùs,
 In mundo autem homini.
Immunda sunt omnia,
Ruina frequens,
Tarda resurrectio,
Incauta conversatio,
Crebra inquinatio,
Periculosa quies,
Rara irrigatio,
Mors expavescenda,
Merces dolorosa.

Quis

RELIGIOSORVM. 377

Quis hic non videt, quanta bona præstet status religionis, & quanta media præbeat salutis.

Vnde S. Franciscus sic solet *S. Franc* suos, animare. Fratres dilectissimi magna promissimus, sed maiora promissa sunt nobis; servemus hæc suspiremus ad illa. Voluptas brevis, Pæna æterna, modica passio: gloria infinita.

Excellentissimus itaque & felicissimus est status Religiosorum, qui tanta bona præstat: ad perfectionem, ad sanctitatem homines ducit, & ad summam beatitudinem extollit.

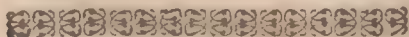
Quam tamen ut quis assequatur, non sufficit ad tempus bene *De perse-*
tur, & piè vixisse, & religiosè cōversatum fuisse: sed ipsa denique perseverantia necessaria est: sine qua nullus coronatur. Nam finis co- *Luci 10.*
ronat opus. *Qui enim perseverave-*
rit, usq; in finem, hic salvus erit, in-
quit Christus Salvator.

Nemo

*Luci 9. Nemo autem mittens manum suam
ad aratrum, & respiciens retro apertus
est Regno Dei*

*Sed estote fideles usque ad mortem,
(inquit Dominus) & dabo vobis co-
ronam vite.*

*Luci 1. Igitur serviamus illi, in sanctitate
& iustitia coram ipso, omnibus diebus
nostris.*

ORATIO ANTE STU-
dium.

S. THOMÆ AQVI-
NATIS ANGELI-
ci Doctoris.

CREATOR ineffabilis, qui de
Thesauris sapientiæ tuæ tres
Angelorum Hierarchias annotasti,
& eas super cælum Empyreum mi-
ro ordine collocasti; atque univer-
si partes elegantissimè disposuisti.
Tu inquam qui verus fons luminis
& sapientiæ diceris, atque super-
eminens

minens principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuæ radium claritatis, duplicem in qua natus sum, à me removens privationem & tenebras, peccatum scilicet & ignorantiam. Tu qui linguas infantium facis disertas linguam meam erudias, atque in labijs meis gratiam tuæ benedictionis infundas, da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, addiscendi modum & facilitatem, interpretandi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressus dirigas egressum compleas; Tu qui es verus DEUS & homo. Qui vivis & regnas DEUS, Amen.

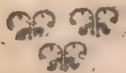
SALVATIO

AD ÆTERNAM SAPIENTIAM quotidie dicenda B. Henrici Susonis

Ord: Prædic:

Anima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

prae cordijs meis de mane evigilavi
 ad te O Percla illima sapientia,
 petens ut desiderata praesentia tua,
 cuncta nobis adversantia remo-
 veat, penetralia cordis nostri sua
 multiformi gratia perfundat, & in
 Amore tuo vehementer accendat.
 Et nunc dulcissime Domine Iesu
 Christe, ad te diluculo confurgo,
 teque ex intimo cordis affectu sa-
 luto. Millia quoque millium coe-
 lestium agminum tibi ministran-
 tium te ex me salurent, & decles
 milies centena millia tibi assiden-
 tium te ex me glorificent, Vniuer-
 salis etiam Harmonia omnium
 Creaturarum, te ex me collau-
 det, ac nomen tuum glori-
 osum protectionis nostrae
 Glypeum benedicat in
 saecula, Amen.

FINIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellũ.

ÆTERNITAS QVÆ

sine fine.

Annos æternos in mente habui. Psal. 76.

O ÆTERNITAS.

Quam rarò versari in mentibus hominũ.

Iterum dico.

Quam rarò versari in mentibus nostrũ.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

Quid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Quis concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

Cogito mille annos, cogito millies mille

Annos.

Cogito tot annorum millia, quot sunt momenta in toto tempore à condito Mundo, usq; ad ejus consummationẽ, Et de Æternitate adhuc nihil habeo.

O Æternitas heu Æternitas.

Qui poterit par esse æternitati in Tormentis?

Volo

Volo dicere, & nescio dicere: Quam diu Deus erit Deus, tamdiu durabunt tormenta.

Quam diu hoc erit?

Æternitas, Æternitas, Æternitas, non est fari, non est concipere non est invenire istud.

Quam diu.

O Æternitas heu Æternitas Æternitas. O Deus hic ure hic seca, hic non parcas, ut in Æternum parcas.

Ne pagina vacua remaneat
VITA VENERABILIS

Patris Fratris Bernardi Paxilli.

Pater Frater Bernardus Paxillus, primùm institutum Canonico-
 rum Regularium, sanctissimi sepulchri Domini Hierosolymitanam plexus, postmodum in matura ætate Ordinem Prædicatorum ingressus, totum se ad austerioris vite observantiam contulit. Carnes toto Religionis tempore nunquam edebat, piscibus rarissimè vescetur

tur folis pascuis & oleribus cōten-
tus. In choro noctu diuq; assidu-
us aspero cilicio pro tunicella ute-
batur: disciplinis adeo acriter
corpus suum flagellabat, ut læpi-
simè sanguinis guttis pavimentum
maderet, silentij tenacissimus, vul-
tu adeo composito, temper demissis
oculis, tam intus quam extra ince-
debat. Habitui rudi, culcitra du-
ram & lectum adhibebat. Terri-
bilis Dæmonum exorcista, multos
ab Obsessorum corporib⁹ fugavit,
gravissimas ab iisdem perpeßus in-
jurias. Splendebat in eo mira sa-
pientia, & acrimonia in perfequen-
dis hæresum erroribus tanta, ut ul-
tra centum ex obstinatissimis hæ-
reticis, suis ferventissimis Con-
cionibus & disputationibus ad fi-
dem Christi reduxerit. Vt Arria-
norum impietatem condemnaret,
ingens Monomachia volumen edi-
dit plura mente concepta mors in-
terrupit. In gravissimis morbis
patien.

patientissimus tandem omnibus
Sacramentis more religioso munus
tus in Conventu Cracoviensi non
sine magna sanctitatis opinione a
nimam creatori reddidit.

VITA VENERABILIS

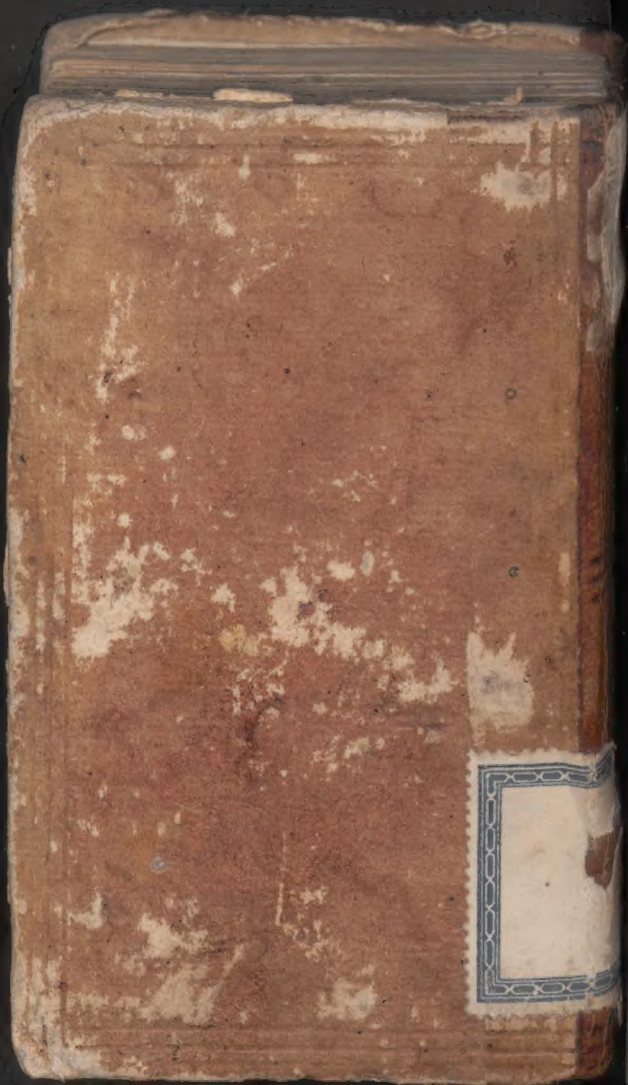
Fratri CAROLI FRANCO

Clerici.

IN Conventu Luceoriensi Fr. Carolus
Franco Clericus Professus modestis
patientia, & abnegatione propriae vo
luntatis insignis, virginitatem suam Be
MARIE V. erga quam singulari pietatis
affectu ducebatur perpetuo servanda
devovit. Incontēplando Christi Passi
one assiduas, cōsummas in brevi post
annū suae Professionis eo ipso die quo
professionē emiserat cum magna san
ctitatis opinione decessit cuius agone
virgo DEIPARA suā Præsentia mirū
in modum recreavit, quā ille Ma
trem suam compellans fratribus ado
randam indice monstrabat. Eius su
nus præter maximam plebis multi tu
dinem quatuor regni Principes de
ceraverē qui cum proprijs ma
nibus sepelierunt,

FINIS.

Ms. 4. n.
par. 16.
Religiosi

6.